

MATEO

Ran ho ma'da'yo bi 'yo't'a ra Mateo

Yám bombøta ra Jesucristo

¹ Guehna n'da ra søcuq i ja ua im ma to'o yú ngurpa bøta ra Jesucristo. Nu'a n'da ra Abraham ne man'da ra David ne xen ngu mi'da gätho yú ngurpa bombøta ɸ.

² Nu ra Abraham bim 'bɸ a n'da rá ts'unt'ɸ ngue ra Isaac. Nu ra Isaac xø bim 'bɸh rá ts'unt'ɸ, ra Jacob a. Ne nu ra Jacob xø bim 'bɸh yú ts'unt'ɸ. Nu'a n'da ra Judá a ne'ɸ yún 'yohɸ. Ne gue'ɸ bi xandgahe ɸ dyɸ jã'i israelgähe, dyɸ judíohe.

³ Ne nu ra Judá bim 'bɸ i yoho yú ts'unt'ɸ. N'dam'bɸi thoho yoho. Nu'a n'da ra Fares. Nu'a man'da ra Zara. Ne nu'a rá mbe ɸ rá thuhu ra Tamar a. Ne nu ra Fares bim 'bɸ a n'da rá ts'unt'ɸ ngue ra Esrom. Ne nu ra Esrom, xø bim 'bɸh rá ts'unt'ɸ, ra Aram a.

⁴ Ne nu ra Aram bim 'bɸ a n'da rá ts'unt'ɸ ngue ra Aminadab. Ne nu ra Aminadab, xø bim 'bɸ a n'da rá ts'unt'ɸ, ra Naason a. Ne nu ra Naason, xø bim 'bɸh rá ts'unt'ɸ, ra Salmón a.

⁵ Nu ra Salmón xø bim 'bɸh rá ts'unt'ɸ, ra Booz a. Ne nu ra Booz, rá mbe a ra Rahab. Ne nu ra Booz xø bim 'bɸh rá ts'unt'ɸ, ra Obed a. Ne nu rá mbe ra Obed, ra Rut a. Ne nu ra Obed xø bim 'bɸh rá ts'unt'ɸ, ra Isái a.

⁶ Ne nu ra Isái xø bim 'bɸh rá ts'unt'ɸ, ra David a. Ne nu ra David gue'a bin ts'at'abi a. Ne nu ra David

xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Salomón a. Nε nu rá mbe ra Salomón, gue'a xí du rá ndø rá thuhu Urías.

⁷ Nε nu ra Salomón xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Roboam a. Nε nu ra Roboam xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Abías a. Nε nu ra Abías xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Asa a.

⁸ Nε nu ra Asa xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Josafat a. Nε nu ra Josafat xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Joram a. Nε nu ra Joram xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Uzías a.

⁹ Nε nu ra Uzías xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Jotam a. Nε nu ra Jotam xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Acaz a. Nε nu ra Acaz, xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Ezequías a.

¹⁰ Nε nu ra Ezequías xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Manasés a. Nε nu ra Manasés, xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Amón a. Nε nu ra Amón, xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Josías a.

¹¹ Nε nu ra Josías, xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ ra Jeconías a, nε'ɯ yán 'yohɯ. Nε gue'ɯ yɯ pa bi ts'ix ɯ ma mi israelhe dyɯ judíohe bɯ ja ra häi Babilonia. Bi zix yán sɯihɯ.

¹² Nε nubɯya nu ra Jeconías bin xɯnd bɯ ra häi Babilonia a, nε'a rá ts'unt'ɯ ngue ra Salatiel. Nu ra Salatiel xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Zorobabel a.

¹³ Nε nu ra Zorobabel xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ ra Abiud a. Nε nu ra Abiud xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Eliaquim a. Nε nu ra Eliaquim xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Azor a.

¹⁴ Nε nu ra Azor xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Sadoc a. Nε nu ra Sadoc xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Aquim a. Nε nu ra Aquim xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Eliud a.

¹⁵ Nε nu ra Eliud xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ, ra Eleazar a. Nε nu ra Eleazar xø bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ,

ra Matán a. Nε nu ra Matán xø bim 'bʰ rǎ ts'unt'ʰ, ra Jacob a.

¹⁶ Nε nu ra Jacob xø bim 'bʰ rǎ ts'unt'ʰ, ra José a. Gue'a rá ndø ra María a. Nε gue'a rá mbe ra Jesús a, ngue ra Cristo a bʰya, rá thahni Ojǎ.

¹⁷ Nε gue'ʰ gǎtho yám bombøta ra Jesucristo ʰ. Mbʰdi tho ra Abraham, ná 'de'magoho a ra David. Nε xø bim 'bʰ mi 'de'magoho yám bombøta nε gue'ʰ yʰ pa bi ts'ix pʰ Babilonia. Nε xø bim 'bʰ mi 'de'magoho, ná 'de'magoho a ra Cristo bʰya.

Nu'a bin ja 'bʰ mim 'bʰ ra Jesucristo

¹⁸ Nε nu'bʰ mim 'bʰ ra Jesucristo, nu'a rá mbe ngue ra María bi 'yǎn'na ra José, nε ya in nde din thǎt'ui, pε nu'bʰ hin ním 'bʰmi, ya bi hnu ngue in hǎt'ʰni ra María, pεgue bi nεqui zεhε rá t'ʰni nangue rá Hogandǎhi Ojǎ.

¹⁹ Nε nu ra José bʰya bi bεni hanja bin hǎt'ʰni a ra María. Pεgue ra hocǎ'i a ra José nε him mi nde di yǎp'a ra María bʰ 'bʰ ra zε'mi pεgue bi bεni da hεtho.

²⁰ Nε nu ra José, nu'bʰ ngubʰ mim bεni, bi 'uǐ n'da ra t'ǐ 'bʰ min ǎpʰ rǎn ngunse, bi nu rǎm 'bεhni Ojǎ bi 'yεmbi:

—Nu'i, hague José, rǎm bom'beto i ra David, xʰn ho 'bʰ gam 'bʰmi a ra xisu, nguetho nu ra 'uere dim 'bʰi, dim 'bʰi nangue rá Hogandǎhi Ojǎ a.

²¹ Nε dim 'bʰ a n'da rá ts'unt'ʰ ra María, gui xip rá thuhu ra Jesús. Nu'a ra Jesús nam bøni ngue da yǎni gǎtho yá mijudíohʰ, yʰ israel, nangue yá ts'oqui ʰ, bi 'yεmp'a rǎm 'bεhni Ojǎ a ra José 'bʰ min ǎha.

22 Nguetho maya'bɛ thoho bi zän Oja a ra María 'bɛ mi man'a ra pøngahyaŋ gue bi 'yɛna:

23 N'da ra hmute ngue hin jaŋ'bɛ n'dandɨ bi zo a n'da ran 'yohɛ, nɛ din haŋ'tɛhni.

Nɛ nu'a rá t'ɛhni dim 'bɛi da t'ɛmbi ra Emanuel, bi 'yɛn'a ra pøngahyaŋ maya'bɛ.

Nɛ nu'a ra Emanuel in nde da ma: “Dí 'bɛhmbɛ Oja.”

24 Janangue'a nu'bɛ mi hyax bɛya a ra José, bi 'yøt'e 'bɛ'a bi xi a ráŋ 'bɛhni Oja, nɛ 'bɛx bi zin'a ra María.

25 Pɛ him 'bɛxque njuantho bim 'bɛhmi, ja gue'bɛ bim 'bɛh rá ts'ɛnt'ɛ ra María. Nɛ nu ra José bɛya bi xih rá thuhu ra Jesús a ra t'ɛhni bim 'bɛi.

2

Nu'ɛ 'da yɛn 'yohɛ bi dɛnde ra Jesús 'bɛ min 'uere

1 Nɛ nu ra Jesús báŋ 'bɛpɛ ra hnini Belén guepɛ ra häi Judea. Nɛ min ts'ɛt'abi bɛ ja a ra xɛqui a ra Herodes, nɛ mí zɛŋ bɛ ra dɛhnini Jerusalén. Nɛ bi zøŋ bɛ Jerusalén 'da yɛn 'yohɛ ngue yá 'bɛfi mí hand yɛ sø. Nɛ nu'ɛ bí nɛxpɛ mbɛ ní bøx ra hyadi ɛ.

2 Nɛ nu'bɛ mi zøŋ bɛ Jerusalén bi 'yän'dɛ 'bɛpɛ:

—Нарɛ i 'bɛcua a rá hmuts'ɛt'abi yɛ judío ja bim 'bɛi, bi 'yɛn'ɛ. Nguetho dán nuhe n'da ra sø njaŋ'bɛ dá nuhe n'dandɨ. Nɛ gue'a ra hmɛpya bi 'yurcahe ngue ya bim 'bɛi, nɛ bá ɛhmbɛ ya ga thɛndehe a, bi 'yɛn'ɛ bi nu ra sø.

3 Nɛ nu ra ts'ɛt'abi Herodes, nu'bɛ mi sifi 'bɛ'a bi man'ɛ yɛn 'yohɛ bi zøŋ bɛ, bi hyonya thoho nangue a ram hma ngue bim 'bɛh man'da ra ts'ɛt'abi. Nɛ gätho 'bɛpɛ Jerusalén bin su nguetho im bɛni: “Masque i ja 'bɛ'a din ja ya,” ɛn ɛ.

⁴ Nε nu'a ra ts'ut'abi Herodes bɥaya bi zon'dɥ yɥ hmumbäjä nε'ɥ yɥ xänbate nija, bi 'yänni harɥ im man yá sɔcuɥ yɥ pɔngahyɥ dim 'bɥ a rá hmuts'ut'abi yɥ judío, ngue ra Cristo.

⁵ Nε nu'ɥ bi 'yɛmbi:

—Guepɥ Belén ra häi Judea dim 'bɥi, nguetho gue'a bi man ra pɔngahyɥ 'bɥ maya'bɥ 'bɥ mi hma ngue,

⁶ Nu ra hnini Belén bɥ ra häi Judea, ra t'ɥhnini a, pɛgue din ja tengu n'da ra dɥhnini nguetho guepɥ dim 'bɥpɥ ra Hmu di jamansu ma t'ɥhni yɥ jä'i israel, i ɛn Ojä, bi 'yɛn'a ra pɔngahyɥ maya'bɥ, bi 'yɛn ɥ yɥ mbäjä.

⁷ Nu'bɥ mi mbenc'ɥ yɥ mbäjä nε yɥ xänbate nija, nu ra Herodes bi zon'dɥ bi nu ra sɔ, pɛ njon mi ndepe da nu 'bɥ mam bá ts'i. Nε nu'bɥ mam bá ts'i bɥ 'bɥh ra Herodes, bi 'yänni:

—Ma njɥm'bɥ bi nɛqui a ra sɔ, bi t'ɛmp'ɥ.

⁸ Nε nu'bɥ mi xifi, nu ra Herodes bɥaya bi 'yɛmp'ɥ bi nu ra sɔ:

—Ní mbähä bɥ Belén, gui hyomhbɥ harɥ bim 'bɥ a ra 'uere, nε nu'bɥ gá tɥmhɥ harɥ i 'bɥi, gua ɛhmbɥ gui xijɥ, nɛcä ga mba ga thɥnde a, bi t'ɛmp'ɥ bi nu ra sɔ. Pɛ hinga gue'a mim bɛn a.

⁹ Nε nu'ɥ yɥn 'yohɥ bɥaya bi mba da hyoni harɥ bim 'bɥ a ra 'uere, nε xɔ bi nɛqui mahɔn'a a ra sɔ xpí nu bɥ yá häi. Nε i 'bet'o a. Nε nu'bɥ mi zɔm bɥ Belén, bin säya a ra sɔ bɥ din 'yɛ't'ui a ra ngu nubɥ mí 'bɥ a ra 'uere.

¹⁰ Nε nu'ɥ yɥn 'yohɥ 'bɥ mí nu bin säya a ra sɔ, bin johya yá mbɥi bɥaya.

11 Nε bi yʉt'ambo, bi nu a ra 'uere nε ra María rá mbe. Nε bin danyahmu, bi dande a ra 'uere. Nε 'bexque bi xo't' yá 'bɛni bá tu, nε bi un yʉn t'unni a ra 'uere ngue ξmmε xʉn ngu di muui. Bi unna n'da ra oro, nε rá ndεga ra za bi unni, nε n'da ra 'yε̄thi yʉman'u.

12 Nε nu'bʉ min ʉ ʉ yʉn 'yohʉ ngue bi nu ra sɔ, Ojʉ bi 'yut'a n'da ra t'í ngue nu'bʉ bi mbengui hin dí mba bʉ bí 'bʉh ra Herodes. Janangue'a n'danni n'da ra 'yu bi hyʉx 'bʉ mi mbeng bʉ yá häi bʉya.

Ra Jesús bi ts'ix bʉ Egipto

13 Nε nu'bʉ mí mba ʉ yʉn 'yohʉ bʉya, n'da rá m 'bɛhni Ojʉ bi xi a ra José 'bʉ min ʉha:

—Dami ndants'i. Dami six'a ra 'uere nε a rá mbe. Gui' dahmbʉ, ni mbähä bʉ ra häi Egipto nε gam 'bʉhmbʉ bʉ 'da yʉ pa. Nε him 'bex gua pengüi, jague'bʉ dá xi'auí gua pengüi. Nguetho nu ra Herodes da hyon'a ra 'uere, nε nu'bʉ da dʉni da hyo, bi 'yε̄mp'a rá m 'bɛhni Ojʉ a ra José.

14 Nε 'bex bi ndanc'a ra José a ra xui a. Bi zix a ra María nε rá t'ʉhni, nε bi mba bʉ ra häi Egipto. Him bi dɔ'mi 'bε da hyats'i.

15 Nε bám 'bʉpʉ Egipto jague'bʉ mi du ra Herodes, ja bá penc'ʉ bʉya. Nε bin ja 'bε'a bi man Ojʉ maya'bʉ, bi 'yε̄na: “Gan zohn'na ma t'ʉhni bʉ Egipto,” i ε̄n Ojʉ, bi 'yε̄n'a rá pɔngahyʉ.

Ra ts'ʉt'abi Herodes bi manda dí ho yʉ t'ʉhni

16 Nε nu ra Herodes ξmmε bin cuε ngue ya bi thät'i, nguetho nu'ʉ yʉn 'yohʉ bi nu ra sɔ hin í mbeng bʉ 'bʉ mi dʉn'a ra t'ʉhni. Janangue'a bi mbɛn'ndʉ yá dofʉi ngue da hyo yʉ 'uere bʉ Belén nε yʉ hnini i hānbʉ. Nε gätho ʉ yʉ t'ʉhni hinga na

pɛ'ts'a nyojɛya gätho bi hyo. Nguetho bi man ɥ yɔn 'yohɥ, ya mbe má nyojɛya ya bi nequi a ra sɔ.

17 Nɛ nu'a bin ja, maya'bɥ thofo bi man a ra pɔngahyɔ ra Jeremías ngue ngubɥ din ja 'bɥ mi 'yɛna:

18 Bin ja n'da ran ts'oni bɥ ra hnini Ramá, nts'ɛdi bi mbah yá xisu yɥ judío, bin zoni nɛ him bi 'yɔ a bi xi ɥ bi hyurpa yá mbɥi, nguetho ɛmmɛ im bɛn'ɥ yá t'ɔhni bi thopi, bi 'yɛn'a ra Jeremías 'bɥ maya'bɥ.

19 Nɛ nu'bɥ mi du ra Herodes bɥya bi 'uɔ man'da rá m 'bɛhni Ojɔ a ra José 'bɥ min xui, bɥ ra häi Egipto.

20 —Dami ndants'i. Dami six a ra t'ɔhni nɛ a rá mbe. Dami penjɥ bɥ ra häi Israel, nguetho ya bi du ɥ mí nde xtá hyo a ra t'ɔhni, bi t'ɛmp'a ra José.

21 Nɛ nu ra José bɥya bi hyɔx ra 'yu ní mba bɥ ra häi Israel 'bɥ mi hyats'i, nɛ bi zix a ra t'ɔhni nɛ'a rá mbe ra t'ɔhni bi zits'i, ɛna xtán zɔm bɥ ra xɛqui Judea.

22 Pɛ nu'bɥ mí 'yɔ a ra José ngue in ts'ɔt'abi bɥ ra Arquelao, bi zu da zɔm bɥ mahɔn'a, nguetho nu ra Arquelao rá ts'ɔnt'ɥ ra Herodes a. Nɛ'a xí 'uɔ xɔ bi bɛm bɥya, ngue'a hin da mba bɥ Judea. Janangue'a í mba bɥ ra xɛqui Galilea bɥya.

23 Nɛ bi mba dim 'bɥpɥ ra hnini Nazaret. Janangue'a bin ja 'bɛ'a xmán t'o't'i bɥ ja yá sɔcuɔ yá pɔngahyɔ Ojɔ, gue nu ra Jesús da t'ɛmbi ra mɛngu Nazaret.

3

Bi man rá m hma Ojɔ bɥ ja ra dɔpo ra Xuua Nxixyɔ

1-2 Nε nubɥya nu ra Xuua Nxixyɔ bi dɥ'mi bi xih yɥ jɔ'i nε bi 'yɛna:

—Dami pɔh nin 'yomfɛnihɥ nguetho ya mi ts'ɔtho di manda ua rɔ ts'edi Ojɔ, bi t'ɛmb yɥ jɔ'i.

Nε mɔ 'bɥpɥ ja ra dɔpo bɥ ra xɛqui Judea 'bɥ min yɔhɥ yɥ jɔ'i a ra Xuua.

3 Nε nu a ra Xuua gue'a bi man ra pɔngahyɔ Isaiás maya'bɥ ngue bi ma ba ɛhɛ, 'bɥ mi 'yɛna:

N'da ra jɔ'i dɔn yɔ bɥ ja ra dɔpo nε da 'yɛna:

“Damin sɔhɥ ga simhbɥ ra Hmu mi ts'ɔtho da zɔcua,

dami hoc ni mbɔihɥ ga tɔmhɥ xɥn ho,” da 'yɛna, bi 'yɛn a ra Isaiás maya'bɥ.

4 Nu yɔ he ra Xuua ám 'be yɔ xingu yɥ camello, nε midɔn gɔt'ɥ yɥ xifani, nε mi sa yɥ t'ɔxi nε mi si yɥ t'afi t'asa dɔpo.

5 Nε nu'bɥ mi dɥ'mi bi man rɔm hman a ra Xuua, bi mba ɥ yɥ mɛngu bɥ Jerusalén, bi zɔm bɥ 'bɥh ra Xuua, nε yɥ mɛngu bɥ ra xɛqui Judea, nε'ɥ mi 'bɥpɥ hɔnbɥ ra dɔthe Jordán, ngue nde da 'yɔde 'be'a da man'a ra Xuua.

6 Nε nu ra Xuua bi xixyɔba ɥ to'o bi 'yɔmanho 'be'a bi ma, nε bin juɔnni nangue yɔ ts'oqui. Nε xɥn ngu bi xixyɔba bɥ ja ra dɔthe Jordán.

7 Nε xɥn ngu ma ngɥrpihe dɥɥ israelhe, dɥɥ judíohe, bi zɔm bɥ mɔ 'bɔh ra Xuua ɛna dɔn xixyɔ ɥ. Nu'ɥ 'da yɥ fariseo ɥ, nε ɥ 'da yɥ saduceo ɥ. Nε nu ra Xuua bɥya bi 'yɛmp'ɥ:

—Nu'ahɥ tengu'bɥ ni mɛnihɥ yɥ pozɥ nguetho gyɥ tontohɥ. To'o bi xi ahɥ gua ɛhmbɥ ua ngue gua 'dahmbɥ bɥ ja ran ɥnbi xɥn ɥ tho, bi 'yɛna.

⁸ Ha guím bɛmhɓa da zä gan yamhɓa 'bɔ hin gui 'yøthɔ a rán säui ɩ to'o bi päh yú mbɩi, bi t'ɛmp'ɩ ma ngɩrpihe.

⁹ Pɛ hin din ja ran 'yɛts'i ni mbɩihɩ ngue gui 'yɛmhɩ: “Nugähe yú t'ɩhnigähe ra Abraham, ya hin gan nuhe ran ɩnbi,” hingui sä gui 'yɛmhɩ, nguetho nɛhya yɩ do i 'bongua da zä din ja'i ngue da 'yɛmbi yú t'ɩhni ra Abraham 'bɩ gue'a da nde Oja da 'yøt'e, bi 'yɛn'a ra Xuua.

¹⁰ Nɛ nu'a ra aza ya mahoqui xɩn ho ngue da 'yɛx ɩ yɩ za hingui ho yún dät'ä, nɛ da thøspɩ ja ra sibi din zø. Nɛ nu'ahɩ tengu'bɩ gyɩ zahɩ ngue hingui ho yún dät'ä, bi t'ɛmp'ɩ yɩ fariseo nɛ yɩ saduceo.

¹¹ Nɛ xø bi xi ɩ mi'da:

—Nugä dí xixyɔ ahɩ nangue ra dehe 'bɩ ya gá päh ni mbɩihɩ, pɛ nu'a man'da ba ɛɛ, di hoc'ahɩ nangue rá Hogandahi Oja tengu'bɩ n'da ra sibi. Nɛ nu'a, man'da i ja rá ts'ɛdi xinda guecä. Hin dí säcä tengu a, i ɛn a ra Xuua.

¹² Nɛ da 'yøt' ran juɩnbi, tengutho 'bɩ i pa ma hoqui yɩ jɩ, ngue n'danni i pa m'be'ts'i ɩ yɩ jɩ nɛ n'danni da t'ɛn ɩ yú häi. Nɛ nu ɩ yú häi da t'upɩ ja ra sibi njam'bɩ i huɛt'i, bi 'yɛmb yɩ ja'i a ra Xuua.

Bin xixyɔ ra Jesús

¹³ Nɛ nubɩya bi nɛxpɩ ra häi Galilea ra Jesús, bi zøm bɩ ja ra dɩthe Jordán guerpɩ ja ra dɩpo bí 'bɩh ra Xuua. Bi zøm bɩ ngue bi nde din xixyɔ a ra Jesús.

¹⁴ Pɛ nu ra Xuua him mi ndehma di xixyabi ra Jesús, nɛ bi 'yɛmbi:

—Pɛ nu'i guí ɛna ga xixyɔ i, pɛ go man sä'be go gui xixyɔgui, bi 'yɛn'a ra Xuua.

15 —Pε nuya xun ho 'bη gui xixyagui, nguetho i jatho ga øthη 'bε'a bi man Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

—Da nde 'bη, bi 'yεn'a ra Xuua bηya.

16 Nε nu'bη mi gua a bin xixyā ra Jesús nε bi bøx bη ja ra dehe, 'bex bi nu ngue bi xoh mahεts'i, nε bi nu bá çāh rá Hogandāhi Oja tengu n'da ra t'azη, bi zøpη mí 'bā a ra Jesús.

17 Nε 'bex bi t'ø a n'da ra nde bí 'yεh mahεts'i, bi 'yεna:

—Nuna guehna ma Ts'unt'ugä na, ngue εmme dídi huεcä nε dí numanho, bi 'yεn Oja.

4

Bi mba nts'ä a ra Jesús nanguε ra zιthu

1 Nε nu rá Hogandāhi Oja bηya 'bex bi zixpη ja ra dāpo, in ndepe da mba nts'ä a ra Jesús nanguε ra zιthu.

2 Nε nyote pa nε nyote nxui bim 'bηpη ja ra dāpo, nε him bin sihmε, nε εmme bin tumanthuhu maha.

3 Nε nubηya, bi zøm bη a ra zιthu ngue da zāp rá mbui ra Jesús. Nε bi 'yεmbi:

—Nu'bη majuāni rá Ts'unt'η i Oja, dami japi dim hmε yη do i 'bongua nε gui si, bi 'yεn'a ra zιthu.

4 Nu ra Jesús bi dāti:

—Hin ga øt'ä a, bi 'yεna. Nguetho mán t'o't'i bη ja rá m hman Oja, hingā hønt'a ra hmε dām 'bηh yη jā'i pε nε a gātho i ma Oja, bi t'εmp'a ra zιthu.

5 Nu ra zιthu xø bi zixpη Jerusalén a ra Jesús, nε bi 'yεxpη magāts'i rá 'bet'e ra dānijā.

6 Nε bi 'yεmbi:

—Nu'bη majuāni gue'e rá Ts'unt'η i Oja, damin säqui nε gui so nη häi,

Nε Ojå ba pɛhn yám 'behni mahɛts'i ngue da mbäx'i'i nε da bent'i i, nε hin hapɛ gui 'uaqui nanguε yɛ do, tengutho im mam bɛ ja rá m hman Ojå, bi 'yɛn'a ra zĩthu, bi t'ɛmp'a ra Jesús bɛya.

⁷ Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Håha, gue'a i hmam bɛ, pε nε a i hmam bɛ, ngue “Nu Ojå ma Hmuhɛ njongui sä da zä a ngue da bå 'bɛ majuani da 'yɔt'a im man'a,” bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁸ Nε xø man'dandj bɛya, bi zix mahø'n'a ra zĩthu a ra Jesús bɛ rá nya n'da ra t'øhø xɛn hɛts'i, nε bi 'yuti gätho na ndoho ra ximhäi nε gätho 'be'a xɛn ho i ja bɛ ja yɛ hnini.

⁹ Nε bi 'yɛmbi:

—Gätho ga 'da a ya 'be'a dá ut'i i 'bɛ gan danyahmu gui thandegui, bi t'ɛmp'a ra Jesús, bi 'yɛn'a ra zĩthu.

¹⁰ Nε bi dāh mahø'n'a ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Nu'i grå zĩthu, dami 'dagui nanguεcä, nguetho nu rá m hman Ojå i ɛna: “Hønt'a Ojå ra Hmu ga thandehɛ nε ga ørpahɛ rá 'bɛfi a,” bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹¹ Nε nubɛya bi 'da'a ra zĩthu bɛ 'bɛh ra Jesús, nε bá ɛh yám 'behni Ojå bi zøpɛ mí 'bɛ a ra Jesús bɛ dāpo nε bi 'uɛn a.

Ra Jesús bi dɛmp rá 'bɛfi bɛ ra xɛqui Galilea

¹² Nε bi bøm bɛ ja ra dāpo a ra Jesús bɛya. Nε nu'bɛ mí bøm bɛ, bi 'yøde ngue bi jot'a fädi ra Xuua nxixya. Jananguε'a bi mbengda bɛ ra häi Galilea. Guepɛ ra hnini Nazaret bim 'bɛpɛ mahø'n'a.

¹³ Pε hinga nya'a bim 'bɛpɛ nε bi mba bɛ ra hnini Capernaum, nubɛ ra ndendādehe guepɛ ra

xεqui yá häi mam bombøtahe ra Zabulón nε mam bombøtahe ra Neftalí.

¹⁴⁻¹⁵ Nu'b_u mi zøm b_u a ra Jesús bin ja 'bε'a bi 'yo't'a ra pøngahya Isaiás maya'b_u ngue din ja b_u ra häi Zabulón nε ra häi Neftalí, i hānb_u ra dādehe, 'danguadi ra dāthe Jordán, ngue nε a i t'εmbi Galilea, guerp_u 'b_u u i thānde yá ojāzεhε. Nε bi 'yεn'a ra pøngahya ngue:

¹⁶ Nu y_u jā'i mi 'b_urp_u tengu'b_u i b_urp_u ja ra 'bεxui, nε i ja b_u ran dāte,

pε nuya bi nεqui n'da ran nεqui ngue di yot'i, bi 'yεn'a ra Isaiás 'b_u maya'b_u. Nε gue'a bin ja 'b_u mi zøm b_u ra Jesús.

¹⁷ Nε nu ra Jesús bi dε'mi bi mam b_u rām hma nε bi 'yεna:

—Dami pāh nin 'yomfεnih_u nangue y_u ts'oqui, ngue da zā di manda ua rá ts'edi Ojā bi zøcua guí 'b_uhmb_u, bi 'yεmb y_u jā'i a ra Jesús 'b_u mim 'b_urp_u.

Goho y_u mbahuq bi den'na ra Jesús

¹⁸ Nε n'da ra pa mí 'yo b_u ja ra ndendādehe a ra Jesús nub_u ra häi Galilea, nε bi nu yoho y_un 'yoh_u din 'yoh_u zεhε u. Nu'a n'da ra Simón, gue'a ra Pedro a. Nε nu man'da ra Andrés. Nε nu'u y_u mbahuq u, nε mi εnixit'ā b_u ja ra dādehe.

¹⁹ Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Ba tεngauí, guí xihmb_u y_u jā'i da 'yεc'yεigui, tengu thohe b_u gní theui y_u huq guí øt'ui, bi 'yεmp'u.

²⁰ Nε 'bεx bi hεp_u yá xit'ā nε bi den'na ra Jesús.

²¹ Nε bi thop_uya bin 'yo mi ts'u a ra Jesús, nε bi nu mi yoho y_un 'yoh_u din 'yoh_u zεhε u, nε nu n'da ra Jacobo, nε nu man'da ra Xuua, gātho yoho yá

ts'ant'ɥ ra Zebedeo ɥ. Ne mín 'yohɥ a rá ta mi hu bɥ 'ben yá mbosa, mí 'uet yá xit'á. Ne xø bi xi ɥ da dɛnni mahø'n'a.

²² Ne 'bex bi zopɥ rá ta ne'ɥ yá mbosa, 'bex bi dɛn'na ra Jesús bɥya.

Ra Jesús bi xänbi xɥn ngu yɥ ja'i

²³ Ne nu ra Jesús mí 'yo gätho ra häi Galilea ne mí xänba ɥ yɥ ja'i bɥ ja yɥ ni ja ne bi ma 'berɥ dí manda ua rá ts'edi Oja. Ne midí hoc yɥ hyɛnni ngue 'be'a gä ní gɛɛ mí hɛmp'a n'da ngu n'da.

²⁴ Ne gätho yɥ ja'i bɥ ra xɛqui Siria bi 'yøde 'be'a øt ra Jesús, ne bá thunba ɥ yɥ hyɛnni ngue 'dahma 'dan'yo yɥn ɥ mí hɛmbi ne'ɥ mín 'yohɥ yɥ zɪthu, ne'ɥ zant'a mi sändate 'da yɥ ora, ne'ɥ xí ts'a rá ja'i, ne gätho bi hoc'a ra Jesús.

²⁵ Ne xɥn ngu yɥ ja'i bi dɛn'na ra Jesús. Mín numanho da dɛnthoho yɥ ja'i nangué 'be'a bi 'yøt'e. Nu'ɥ 'da yɥ mɛngu bɥ ra xɛqui Galilea, ne ɥ 'da yɥ mɛngu bɥ ra xɛqui Decápolis, ne'ɥ 'da mí 'bɥpɥ Judea, ne'ɥ 'da mí 'bɥpɥ 'danguadi ra dɔthe Jordán, ne'ɥ 'da mí 'bɥpɥ ra hnini Jerusalén. Gätho bi zøm bɥ mi 'bɥ a ra Jesús.

5

Ra Jesús bi mba bɥ ja ra nyuni

¹ Ne nu ra Jesús 'bɥ mi nu yɥ ja'i ɛmmɛ xɥn ngu bi zøpɥ, ne bi ndex bɥ ja ra nyuni ne mi hupɥ. Ne'ɥ yá xädi bɥya bi zøm bɥ mí hudi, 'darɥ mi huhmbɥ.

² Ne bi xänba ɥ.

Nu'ɥ i hɔn rán jaɥi Oja

³ Ne bi 'yɛmp'ɥ yá xädi ra Jesús:

—Nu'ḡ to'o p̄ase hingui ho yḡ mb̄i b̄ na nu Oj̄a n̄e da hyon Oj̄a di z̄edi, nu Oj̄a da zimanho b̄ di manda rá ts'edi, janangue'a maj̄ari ḡ b̄ya.

⁴ N̄e nu'ḡ tu yḡ mb̄i, Oj̄a da hyurpa yḡ mb̄i, janangue'a maj̄ari ḡ.

⁵ N̄e nu'ḡ im b̄eni i cose häi, da hȳan a ra hogahäi bi man Oj̄a di unni, janangue'a maj̄ari ḡ.

⁶ N̄e nu'ḡ i humbi da 'ȳot' ran ho, Oj̄a di japi da 'ȳot'e x̄an ho, janangue'a maj̄ari ḡ.

⁷ N̄e nu'ḡ di hūeç yḡ mij̄a'ih̄, xin di hūeç Oj̄a ḡ, janangue'a maj̄ari ḡ.

⁸ N̄e nu'ḡ n'dat'a im b̄eni, dim 'b̄hmb̄ Oj̄a ḡ, janangue'a maj̄ari ḡ.

⁹ N̄e nu'ḡ ot' ran hocpate, nu Oj̄a da 'ȳembi yḡ t'ah̄ni ḡ, janangue'a maj̄ari ḡ.

¹⁰ N̄e nu'ḡ i nu ran ḡnbi nangue ran ho i ot'e, da yurp̄ di manda rá ts'edi Oj̄a ḡ, janangue'a maj̄ari ḡ, i ḡn'a ra Jesús.

¹¹ N̄e gan johyah̄ 'b̄ i ḡ'ts'ah̄ ȳ j̄a'i n̄e i then'nah̄ n̄e i xi ah̄ ȳ feh̄ni 'b̄ guí tengah̄, bi 'ȳḡn'a ra Jesús.

¹² N̄e da hyu ni mb̄ih̄, gan johyah̄, guim b̄mh̄b̄ ngue 'dat'a ran ḡnbi guín nuh̄ ḡ ȳ p̄ngah̄ȳ mam 'be't'o, n̄e i ja 'be'a din 'da ah̄ ngue am 'be'ts'i mah̄ts'i, bi 'ȳḡn'a ra Jesús.

Ra ḡ ua ja ra ximhäi

¹³ —Nu'ah̄ gȳ ḡh̄ hap̄ 'b̄h̄ ȳ j̄a'i, nguetho nu'a ra ḡ di hoqui 'be'a i pa njapi, n̄e ngutho ah̄ guídí hoj̄ ȳ j̄a'i, i ḡn a ra Jesús. P̄e nu'b̄ bi 'beh̄ rá ts'edi ra ḡ, ya hin'ȳ 'be'a sä dí hoqui, janangue da mba ma b̄nt'i thoho b̄ häi. Dami jamansuh̄ hin

din ja b_u gui 'yøth_u tengu a, bi 'yεmp' u yú xädi ra Jesús.

Ran nequi ua ja ra ximhäi

14 Ne bi 'yεn'a ra Jesús:

—Nu ah_u gyun nequih_u b_u 'b_uh y_u ja'i, bi 'yεmp' u yú xädi. Dami jaf_u da hnu a ran nequi. Tengü n'da ra hnini i ja b_u ja rá ny_u ra t'øhø, am 'batho x_un ho ngue hin'y_u 'be'a i juti.

15 Ngutho n'da ra sibi, hingui sä da mba ma c_u't'i b_u ja ra huada 'b_u da mba ma søque, i jatho da t'εxp_u m'batho, janangue'a di yot'i gätho 'b_up_u.

16 Ne ngutho gui 'yøth_u ngue tengü b_u gy_u sibih_u εmme di hyärp_u i 'b_uh y_u ja'i. Janangue'a da hnut'ah_u x_un ho nin t'øt'eh_u, ne u da 'yεspa Oj_u ma Tah_u 'b_up_u mahεts'i u buya, bi 'yεmp' u yú xädi ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yurcah_u 'be'a nam bøn'u yún t'εdi ra Moisés

17 Ne xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—O guím bεmh_u ngue ga 'becä y_un t'εdi bi man ra Moisés ne 'be'a bin xänbate u y_u pøngahy_u, pε bá εcä ngue ga ut'ah_u 'be'a maju_uni nam bøn u.

18 Maju_uni dí xi ah_u, gätho 'be'a nt'o't'i b_u, ne xínga n'da u ngue hin din ja, 'b_u guexta'a i jatho ra ximhäi ne mahεts'i.

19 Janangue'a madí ts'utho maha a ram hma ngue hingui nde da 'y_urpa ra güenda n'da, ne i xi u mi'da ngue din jab_u da 'yøt'e, pε zi ts'utho rá ts'edi di nequi b_u bí ja rá ts'edi Oj_u b_u mahεts'i 'b_u. Pε nu'u di ja'ts'i gätho u mam b_u ja rá m hma Oj_u, ne i xi u mi'da ngue din ja b_u da 'yøt'e, ne man'da x_un ngu

rá ts'edi di nequi b_u bí ja rá ts'edi Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁰ Ne gue'a dí xi ah_u a, nde'b_u man'da x_un ho gui 'yøth_u xinda gue ma ngurpih_u y_u fariseo ne y_u xänbate nija. Nguetho nu'b_u hin gui 'yøth_u x_un ho, njam'b_u da zä gui c_uth_u hap_u di manda rá ts'edi Oja, bi 'yɛmp'_u y_u xädi ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hingui ho ra cue

²¹ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Gue'b_u go maya'b_u bi sih mam bombøtah_u ran t'ɛdi ngue im ma: “O guí haçpah_u rá te ni mija'ih_u, ne nu to'o da hyaçpa rá te rá mija'iu_i, i jatho da ts'änba rá muui a bi 'yøt'e,” bi t'ɛmp'_u.

²² Pe i jagä man'da ga xi ah_u, ngue nu'b_u 'bo'o di cuep rá mija'iu_i nangu'e'a bi 'yørpe, ngue im be_ni di co'ts'i, guehma da nu ran ts'emb_i. Ne nu'a to'o da xih ra ts'ore b_u ja rá hmi rá mija'iu_i, da ts'ixp_u 'b_uh y_u ngurpi da ts'emb_i. Ne nu to'o ɛmme then rá mija'iu_i dí mba b_u ja ran ts'emb_i ngue ra sibi njam'b_u i huɛt'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²³ Janangu'e'a nu'b_u guí pähä b_u ja ra nija ngue guí ɛna guí thandeh_u Oja, pe nu'b_u gá sømh_b b_u ne 'bex gá bɛmh_b 'be'a xquín xihmi ni mija'ih_u,

²⁴ gua peng thoh_u ne 'be guí mba b_u i 'b_u a ni mija'iu_i gam punbau_i, ja da zä gui thandeh_u Oja b_uya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁵ Ne nu'b_u guí p_uhmb_u ja 'be'a guidín xihmb_u n'da ni mija'ih_u, pe gan hocpa zeh_uh_u, ne hin gui tømhb_u da ts'ix ah_u b_u 'b_uh y_u ts'ut'abi. Nguetho nu'b_u gui sømh_b b_u,

²⁶ guehma da jo ah_u ne hin da hyeç'a thohoh_u ra zɛ'mi jague'b_u gui unhd_u ra mbeti hangu da 'yä

ah_u, ne xínga n'da centavo da nde gui 'y_espah_u, bi 'y_en a ra Jesús.

Ra Jesús bi 'y_ena hingui ho ran 'yomt'ɛni

²⁷ Ne man'da bi xih yá xädi ra Jesús:

—Nu man'da ran t'ɛdi maya'b_u i ɛna: “O guí øth_u ran 'yomt'ɛni.”

²⁸ Pe i jagä man'da ga xi ah_u, ngue nu'b_u n'da ran 'yoh_u da hyant'a n'da ra xisu, ne im b_en'a n'da ran 'yomfɛni x_un ts'o nangue a, madague'b_u bi b_entho, tengu'b_u ya bi 'yøt' ran 'yomt'ɛni b_u rá mbai a b_uya, bi 'y_en a ra Jesús.

²⁹⁻³⁰ Janangue nu'b_u i ja a i ut'ah_u ra ts'oqui, pe gui sãmzɛɛ ni mbuih_u madague'b_u guim b_emhb_u ɛmmɛ x_un u 'b_u gui 'yesh_u. Tengu'b_u xqui hyä'a n'da ni däh_u ne xqui 'yemhb_u b_u ma'ueni ne xqui n'dadä thohoh_u, uague tengu'b_u xqui hyɛc'a nin 'y_eih_u ne xqui 'yemhb_u b_u ma'ueni ne xqui n'da'y_e thohoh_u. Pe man'da x_un ho guin nuh_u nangue gá 'b_ehmb_u y_u ts'oqui, xinda gue'b_u xqui 'yøth_u y_u ts'oqui ne xqui 'b_ehmb_u ran ho mazai b_u ja ra sibi.

Ra Jesús bi 'y_ena hin da hyɛh rá xisu n'da ran 'yoh_u

³¹ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'y_ena:

—Ne a bi mam 'b_u maya'b_u gue: “Nu'b_u n'da ran 'yoh_u in nde da hyɛh rá xisu, i jatho da 'yøt'a n'da ra søcuã din xummi.”

³² Pe i jagä man'da ga xi ah_u, ngue hingui sä da hyɛh rá xisu n'da ran 'yoh_u gue'b_u hingui øt' ran 'yomt'ɛni a ra xisu. Nguetho nu'b_u bi hyɛh rá xisu n'da ran 'yoh_u, di japi da 'yøt' ran 'yomt'ɛni a ra xisu 'b_u bi hyɛgui ne dim 'b_uhmi man'da ran 'yoh_u.

Nε 'b_u n'da ran 'yoh_u dim 'b_uhmi n'da ra xisu bi thegui, ra 'yomt'εni a, bi 'yεn a ra Jesús.

Nte ga ndønbah_u rá thuhu, bi 'yεn'a ra Jesús

³³ —Nε guí p_uhmb_u ran t'εdi mí hmam 'b_u maya'b_u ngue i εna: “Pε nu'b_u gá ndønbah_u rá thuhu Oj_u, guehma gui j_u'ts'a gá mamhb_u.”

³⁴ Pε nuya i jagä man'da ga xi ah_u, bi 'yεn'a ra Jesús. Hin'y_u 'be'a i sä gui ndønbah_u rá thuhu 'b_u ja a guí xihmb_u ni mij_u'ih_u ngue guín ndef_u da 'yεc'yεi a guí xihmb_u. Hingui sä gui ndømhb_u Oj_u, pε ngutho hingui sä gui ndømhb_u mahεts'i, nguetho nu b_u mahεts'i bí ja b_u rá ts'edi Oj_u.

³⁵ Nε xíngui sä gui ndømhb_u ra ximhäi, nguetho nεcua i ja ua rá ts'edi Oj_u. Nε xíngui sä gui ndømhb_u ra hnini Jerusalén, nguetho rá hnini rá Thahni Oj_u a.

³⁶ Nε xíngui sä gui ndømhb_u ni y_uh_u, nguetho 'dat'a Oj_u bi zän'na, nε xínga n'da ni xt_uh_u sä gui sänzehεh_u gue'b_u x_un t'axi o gue x_um pothi da gohi.

³⁷ Pε nu'b_u ja a guí xihmb_u ni mij_u'ih_u, “da zä,” ga εmh_u 'b_u da zä, “hin da zä,” ga εnthoh_u 'b_u hin da zä. Pε gätho mi'da y_um hma bí nεxp_u ja rán 'yomfεni ra zj_uthu, bi 'yεn'a ra Jesús.

Bi 'yεn'a ra Jesús hin ga cos'h_u 'b_u ja a da t'ørcah_u

³⁸ Nε xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—Nu'ah_u gá 'yøhmb_u 'be'a bi sih mam bombøtah_u ngue: “Nu'b_u n'da ra j_u'i di ts'onba rá dä rá mij_u'iui, pε nε a da mba ma ts'onbi rá dä. Nε nu'b_u rá ts'i da 'yøcpe, nguetho nε'a xin da t'øcpa rá ts'i.”

³⁹ Pε nuya i jagä man'da ga xi ah_u ya, ngue nu'b_u 'b_u a n'da in nde di _un'nah_u, pε o guí s_uhmb_u a. Nε

nu'bu 'bo'o da mber'ahu 'danguadi ni hmih, gui unhd man'da nguadi da mber'ahu.

40 Ne nu'bu 'bo'o da zix ah bu 'buh ra ze'mi ngue da gan'na ni pahnih, pe ne a ni cotoh gui unhd.

41 Ne nu'bu i si ah gui tuspah rá 'beni n'da ra ja'i n'da ora, xun ho 'bu nyo ora gui tuxh a rá 'beni.

42 Ne hont'a go to'o da 'ya ah 'be'a i honi, dami unhd. Ne nu'bu 'bo'o da mip'ahu 'bu ja a gui pes'h, pe xun ho 'bu gui unhd, bi 'yén'a ra Jesús.

Ga huɛc man saih, bi 'yén'a ra Jesús

43 —Ne a n'da ram hma maya'bu i ɛna: “Dami huɛc ni amigoh ne gui ucra nin saih,” mí t'én'ah.

44 Pe i ja man'da ga xi ah, ngue gui huɛc nin saih, gan yamanhoh u man y ts'ore nangue ah, ne gui 'yɔrpah ran ho to'o di uc'ah. Ne dami 'yáfu rá mate Oja u to'o i numan' ah ne u di un'nah, bi 'yén a ra Jesús.

45 Ne nu'bu ngub gui 'yøth, 'da'angu gá 'yøth a ma Tah 'bur mahɛts'i ngue bá penh ra 'ye ne ra hyadi. Pe hinga hɔnbu 'bu u y hocja'i gue i so ra 'ye ne ra hyadi, pe nepu i 'buh y ts'om'bäi, bi 'yén.

46 Pe nu'bu hont'u to'o di huɛc'ah guidí huɛj, 'be'a gue gá tãhmbu 'bu ngub gá 'yøth. Pe ne n'dat'a gá 'yøth u y ziyate hyaçahäi.

47 Pe ha gui ɛmhbu xun ho gui øth 'bu hont'u ni cuh guidí zenguah. Nu'bu guin jah bu, 'da'angu gui øth u i thãnde yá oja zeh.

48 Pe nde'bu xun hotho gui 'yøth, nguetho xun hotho Oja ma Tah bí 'bur mahɛts'i, bi 'yemp'u yá xädi ra Jesús.

6

Hin ga øth_u ran 'yεts'i 'b_u dí øth_u y_un t'øt'e x_un ho

¹ Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yεmp'_u mi 'b_up_u:

—Pε nu'b_u guí øth_u rá 'bεfi Oj_u, hin gui 'yøth_u da 'yεs'a ni mij_u'ih_u, nguetho hin te di 'da ah_u ma Tah_u 'b_up_u mahεts'i 'b_u din jab_u gui 'yøth_u, bi 'yεn'a.

² Nε nu'b_u guín nde gui fäxh_u n'da ra hyoya, hin gui 'yøth_u ngue da nu ah_u y_u j_u'i, tengu øt'_u di yorpa a im bεni 'b_u di un'na n'da ran t'unni y_u hyoya, ngue di um b_u ja y_u nij_u o guerp_u ja y_u 'yu ngue in nde da 'yεspa y_u j_u'i 'bε'a i øt'e. Maju_uni dí xi ah_u, ya hønt'a ran 'yεts'i bi d_uha 'b_u ngub_u i øt'e, bi 'yεna.

³ Pε nu'b_u i ja a guí nde gui unhd_u n'da zi hyoya, nde'b_u hin gui xihmb_u _u mi'da 'bε'a gá 'yøth_u.

⁴ Nε man'da x_un ho 'b_u hin njon da nu 'bε'a guídí unhd_u, pε go da nu Oj_u ma Tah_u, nε i ja 'bε'a din 'da ah_u buya, bi 'yεn'a ra Jesús.

Hingui yoho guim bεmh_u 'b_u guí y_uh_u Oj_u

⁵ Nε man'da dí xi ah_u:

—Nu'b_u guí y_uh_u Oj_u, o guí øth_u tengu i øt'_u di yorpa a im bεni, bi 'yεn'a ra Jesús. Nu'_u, i 'bäp_u ja y_u nij_u nerp_u ja y_u xo'y_u, εna i y_uh_u Oj_u pε hønt'a ran 'yεts'i im bεni. Maju_uni dí xi ah_u, hønt'a ran 'yεts'i bi d_uha nangue 'bε'a i øt'e.

⁶ Nε nu'b_u guí y_uh_u Oj_u gui mbähä b_u njon da nu ah_u, pε Oj_u ma Tah_u go i nu ah_u nε di 'da ah_u 'bε'a guí äf_u a, i εna.

⁷ Pε hinga guexta'a ram hma gui mamhb_u ngue nte ní mba tho 'b_u guí y_uh_u Oj_u, tengu i øt'_u tēn y_u o_u zεhε. Nε sä im bεni i ø'a Oj_u 'bε'a im ma 'b_u x_un ngu i xifi.

⁸ Nε o guí øth_u tengu i øt'_u, nguetho nu Ojå ma Tah_u ya i paði 'bε'a gätho guí homhb_u gue'b_u hinga ná äf_u, i εna.

⁹ Pε guim bεmh_u 'b_u guí yåh_u Ojå 'da y_um hma tengu dí xi ah_u ngue:

Nuya ma Ta ahe guí 'b_up_u mahεts'i.

Da hnumansu ni thuhu.

¹⁰ Nε dín ndehe din ja ua n'dihi ni ts'edi ngue di manda ua.

Nε da t'øt' ua ni pähä ua ja ra häi tengu tho i t'ørp_u mahεts'i.

¹¹ Nε dami 'daje ran ts'ihmε dí homhbe ra pa i jab_u ya.

¹² Dami punga ma ts'oquihe, tengu thoho b_u na punbahe _u i ørcahe ran ts'o.

¹³ Nε o guí hεgahe da daje ran ts'o, pε dami yånje nangue ran ts'o.

Nguetho nu'i gra hmuts'at'abi, gä di manda ua ja ra häi ni ts'edi, nε i ja ni ts'edi mixte njåm'b_u da guadi gätho y_u pa mazåi.

Nε hønt'a dí xi'ahe ya.

¹⁴ Nguetho nu'b_u gadí punbah_u yú ts'oqui ni mijå'ih_u, ngutho da 'yøt'ah_u Ojå ma Tah_u 'b_up_u mahεts'i, di pun'na ni ts'oqui_u.

¹⁵ Pε nu'b_u hin gadí punbah_u ni mijå'ih_u, nε ah_u hin di pun'nah_u Ojå ma Tah_u 'b_up_u mahεts'i 'b_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Hin gui 'yuhmb_u 'b_u gui εt' yån ts'ihmε 'b_u guín yåh_u Ojå

¹⁶ —Nε nu'ah_u, nu'b_u guí nde gui 'yet' nin sihmεh_u n'da ora ngue guim bεmh_u Ojå, o guí øth_u tengu øt'_u di yorpa a im bεni. Nu'_u i ut y_u ja'i

'be'a øt'e, nde'a dí hnumanho, pε hønt'a ran 'yεts'i bi dāha nangue 'be'a bi 'yøzεhε, bi 'yεn'a ra Jesús.

17 Pε nu ah_u, 'b_u guí εt' nin sihmεh_u ngue guím bεmh_u Ojā, pε gan 'yomanhoh_u tengu'b_u ya gán sihmεh_u.

18 N'dahma njon da bādi 'be'a gá 'yøth_u gue gá 'yεt' nin sihmεh_u, nε hønt'a Ojā ma Tah_u i nu ah_u 'be'a gá 'yøth_u, nε i ja 'be'a di 'da ah_u b_uya, bi 'yεn'a ra Jesús.

Gui hyomhb_u 'be'a dí nεcmanho b_u mahεts'i

19 Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yεna:

—Hin gui muns'h_u 'be'a gdám membetih_u ua ja ra ximhäi, nguetho nuua i 'b_uh y_u zu'uε ngue di ts'oni 'be'a gātho guí pεs'h_u, nε ja'b_u da boxjua, nε ja'b_u da bε ah_u y_u bε.

20 Pεgue gui hyoni gui xānth_u 'be'a dí hnumanho ah_u b_u mahεts'i. Nguetho hin te dim 'bεp_u, hin da yarp_u y_u bε ngue da bε ah_u 'be'a guí pεs'h_u b_u, nε hin da boxjua, nε njo'o b_u y_u zu'uε ngue di ts'oni.

21 Nguetho hønb_u i ja ním pε'ts'i n'da im bεn rá mb_ui n'da. Nu'b_u guecua ja ra ximhäi i ja 'be'a i pε'ts'a n'da, hønt'ua im bεn a n'da, nε nu'b_u guep_u mahεts'i, guep_u im bεn a n'da 'b_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran nεqui ní mb_ui n'da

22 Nε xø bi 'yεna:

—Nε nu'b_u hønt'a x_un ho guím bεmh_u nε guí øth_u, din ja ah_u tengutho 'b_u n'da ra jā'i x_un ho rá dā, i handi x_un ho ran nεqui, din jab_u ni mb_ui h_u.

23 Pε nu'b_u hinga gue'a guím bεmh_u, sä guí εmh_u i ja ah_u ran nεqui, pεgue x_um 'bεxui thoho ni mb_ui h_u, tengutho 'b_u n'da ra jā'i ngue hingui ho

rá dā, nε x̄m 'bεxui thofo b̄ i handi, bi 'yεn'a ra Jesús.

Hin di yoho yá hmu n'da

²⁴ Nε x̄ bi 'yεna:

—Nε hingui s̄a dim 'b̄ i yoho yá hmu n'da ra 'yεhε. Nguetho nu'b̄ yoho yá hmu i 'b̄ a n'da, nu'a n'da da numanho, nε nu'a man'da hin da numanho. Uague nu'a n'da da hyumbi dim p̄hmi a, p̄ nu'a man'da da zocpa thofo rá 'b̄fi a. Janangue'a hingui s̄a yoho yá hmu da d̄en'na n'da. Hingui s̄a da 'yεmp Oj̄a rá Hmu 'b̄ i numanho ̄ ȳ mbeti, nguetho tengu'b̄ rá hmu a ra mbeti, bi 'yεn'a ra Jesús.

Oj̄a di jamansu yá 'yεc'yεi

²⁵ —Janangue'a dí xi ah̄, hin go guim b̄εns̄h̄ 'b̄e'a gui sih̄ ngue gdám 'b̄hmb̄, nε x̄n̄ guim b̄εmh̄ 'b̄e'a gui hyeh̄. P̄ guim b̄εmh̄ ngue man'da di muui ni teh̄ xinda gue ̄ n̄n̄ ts'ih̄m̄, nε man'da di muui ni j̄'ih̄ xinda gue ̄ ni heh̄, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁶ Dami nuh̄ ȳ doja i 'yo h̄nb̄ go har̄, nε hin'ȳ yá hūhi, nε x̄n̄ te i p̄'ts'i, p̄ dí xi ah̄, nu Oj̄a ma Tah̄ bí 'b̄p̄ mah̄ets'i ḡtho i 'ūn̄. Nε nu ah̄, man'da di mu ah̄ xinda gue ̄ ȳ doja, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁷ Nε ha guím b̄εmh̄ man'da nya'a gam 'b̄hmb̄ ua ja ra ximh̄i 'b̄ ε̄mm̄ guím b̄εndumb̄ih̄ 'b̄e'a ḡtho guidí 'b̄hmb̄.

²⁸ Nε hanja ε̄mm̄ go guím b̄εns̄h̄ nanguē ni heh̄. X̄gue ts'̄tho guí ε̄c'ȳeih̄, bi 'yεn'a ra Jesús. P̄ dami nuh̄ ȳ d̄oni i ja b̄ d̄apo, nε nu'̄ hingui dim p̄fi nε x̄ngui di hoc yá he.

29 Pɛ dí xi ahɯ, man'da mahotho yɯ døni xínda gue a rá he ra ts'ut'abi Salomón ngue mí he 'bɯ mi ja rá ts'ɛdi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

30 Nɛ ngubɯ bi 'yøt'a Ojɔ nangue yɯ døni, mahotho nám pa ya, nɛ nixudi da mba nts'ɛqui nɛ da t'udi. Janangue'a guim bɛmhɯ, man'da xɯn ho da 'yøt'ahɯ Ojɔ xinda gue ɯ yɯ døni, bi 'yɛn'a.

31 Janangue o guí ɛmhɯ: “Bɛ'a hmaha ga sihɯ.” Uague: “Bɛ'a hmaha ga hehɯ.”

32 Nguetho nu'ɯ i thɔnde yú ojɔ zɛhɛ, gue'a zɔi i hon'ɯ, pɛ nu'ahɯ i 'bɯpɯ ni Tahɯ bɯ mahɛts'i, nɛ i pɔdi 'bɛ'a gá guidí 'bɛmhɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

33 Janague'a nu ahɯ, m'bet'o thoho gan umhbɯ di manda ahɯ rá ts'ɛdi Ojɔ, nɛ gui hyomhbɯ n'da ra hogambɯi nangue rá pähä Ojɔ, nɛ nubɯya di 'da ahɯ 'bɛ'a gátho gui hyomhbɯ.

34 O guím bɛndumbɯihɯ, o guí ɛmhɯ: “Bɛ'a da zä ga øthɯ 'bɯ nixudi.” Pɛgue gui tømhbɯ, 'bɛ nixudi ja gui pɔhmbɯ bɯya 'bɛ'a da zä gui 'yøthɯ. N'da pa ngu n'da pa i ja 'bɛ'a din ja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

7

Ra Jesús bi ma hingui ho ran yɔpi

1 —“Nuna bi 'yøt' yɯ ts'oqui,” hin gui 'yɛmhɯ, n'dahma hinga gue'a dí ts'ɛp'ahɯ a, bi 'yɛngähe ra Jesús.

2 Pɛ nu'bɯ guidí yɔfɯ ɯ mi'da ngue guím bɛmhɯ hønɛ ahɯ xɯn ho ahɯ, pɛ Ojɔ hin da numanho ahɯ 'bɯ. Nɛ 'da'ingu da 'yøt'ahɯ Ojɔ tengu gá 'yørpahɯ ɯ gá yɔfɯ, bi 'yɛna.

³ Hanja bi zä gá nurpah_u ra zi häi i o rá dä ni mija'ih_u, ne hin go guí pahmb_u i o ra xecza ni dä_u. In jab_u ní nequi ni ts'oquih_u.

⁴ Ne ha da zä gui xihmb_u ni mija'ih_u: “Mba ga hap'a ra häi o ni dä,” sä gui 'yεmf_u, ne go man'da x_un ndoho ra xecza i o ni dä_u.

⁵ ξmμε guidí yorpah_u a guí øth_u. Πε nde'b_u m'bet'o gan hoj_u nangue y_u ts'oqui guidí hoseh_u, janangue'a da zä gui hyamp'ah_u ra häi o rá dä ni mija'ih_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁶ O guidí unhd_u a x_un ho _u y_u fo'yo, ndetho da za ah_u. O gue'b_u guidí unhd_u a di muui _u y_u ts'adi, ndetho da nem b_u häi, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nu'b_u ja da t'äp'a Ojå di uni

⁷ Ne xø bi 'yεmp'_u:

—Dami 'yäf_u Ojå 'be'a guí homhb_u, ne nu'a di 'da ah_u.

⁸ Nguetho nu'a to'o da 'yädi, Ojå di un'na bi 'yäpi. Ne nu'a to'o ja a i honi, di und Ojå a i honi. Ne nu'a to'o da hyoni da socpa n'da ra goxthi njut'i thoho, Ojå da xocpa a, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁹⁻¹¹ Πε nu'ah_u madague'b_u gyú ts'om'bäih_u, xínga n'da ah_u guidí unhd_u ra do ni t'uhnih_u 'b_u i ä'ah_u ra hme, ne xíng ra c'εyå guidí unhd_u 'b_u i ä'ah_u ra huå, pe hønt'a x_un ho guidí unhd_u ni t'uhnih_u. Ha maguet'a Ojå ma Tah_u 'b_up_u mahçts'i ngue hin di 'da ah_u x_un ho 'b_u ja a guí äf_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹² Ne nu'b_u guí nde da 'yøt'ah_u ran ho ni mija'ih_u, nde'b_u gui 'yørpah_u ran ho. Gue'a nam bøn'a rán t'çdi ra Moisés ne rám hma y_u pøngahyå maya'b_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

N'da ran t'uti nangue ra goxthi ne y_u 'yu

13-14 Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yεna:

—Nu'a ní yut'a n'da bε ja ra te mazai, tengu'bε n'da ra goxthi xεn ts'it'i, uague n'da ra t'ε'yu, nε hingui ngu yε ja'i i numanho da thopε. Pε dami hyomhbε gui cεthε bε. Nguetho nu'a ra goxthi xεn ndoho nε ra dε'yu ní zix a n'da bε ja ran εnbi mazai, nε xεn ngu ε yε ja'i i numanho da thopε, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nda'a ε yε hyäte pøngahya

15 —Pε gam fähmbε nanguε yε hyäte pøngahya. Nu'bε i søm bε gui 'bεhmbε, sä øt'e tengu'bε yε dε'yo nguε xεn ho, pε nu yé mbui tengu'bε n'da ra zate.

16 Nε da zä gui pähmbε yε hyäte pøngahya nanguε yún t'øt'e i øt'e, tengu thoho yε za da bε a n'da nanguε yún dät'ä i zεpε. Nguetho hin din zεpε ja n'da ra za n'da ran dät'ä 'bε hinga gue'a rá za a.

17 Pε nu ra za xεn ho i zεh yún dät'ä xεn ho, nε ngutho ra za hingui ho i zεh yún dät'ä hingui ho.

18 Nguetho nu'a ra za xεn ho hin da zä din zεpε yún dät'ä nguε hingui ho, nε ngutho a ra za hingui ho hin njäm'bε da zä din zεpε yún dät'ä xεn ho.

19 Nε nu yε za hingui ho ε yún dät'ä, da mba nt'ets'i nε da t'udi.

20 Jananguε'a da zä gui pähmbε ε yε hyäte pøngahya nanguε 'bε'a da 'yøt'e, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nda'a ε di manda rá ts'edi Ojq

21 Nε xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—Nε sä εna yé hmujε ε 'da, pε hin da yεrpε di manda rá ts'edi Ojq ε. Pε hønt'ε majuañi i øt' rá pähä ma Ta mahεts'i da yεrpε ε.

22 Nε nu'bu bi zɔn ra pa ran juabi 'bu rán zegui, xun ngu da mbarqui da 'yɛngui: “Ma Hmu, nugähe dá mamhbe a nim hma, nε nanguε ni thuhu dá hɔmhbe thi yu zĩthu, nε nanguε ni thuhu xun ngu yun t'ɔt'e mixte dá øthe,” da 'yɛngui.

23 Pε nugä ga εmp'u: “Njam'bu dá pa ah. Dami 'uehmbu ua ja ma hmigä, gyu ts'om'bäih,” ga εmbi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Hønt'a go to'o in nde da 'yø a díma, bi 'yɛn'a ra Jesús

24 —Pε nu'a to'o i øh ma nde nε i øt'a ma pähägä, i øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yohu ngue mí ja rán 'yomfɛni nε bi hyø a n'da rá ngu bu ja n'da ra dongu xun juani.

25 Nε bin ja n'da ra da'ye, nε εmme xun ngu yu dehe bi 'yugui, nε bá εh ran dahi xun ndoho mí nde xtí yøt'a ra ngu. Pε him bi yøt'a, nguetho nu'a ra ngu mí høpu ja ra dongu xun ho.

26 Pε nu'a to'o i ø'a díma nε hingui urpa ra güenda a, i øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yohu ngue ra 'yambui, nε bi hyøh rá ngu bu mi ja n'da ra 'bomu.

27 Nε bin ja n'da ra da'ye ngue bi 'yuh yu dehe, nε ran dahi xun ndoho, nε bi yøt'a rá ngu. Nε εmme nts'utho bin ja buya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu yu ja'i bi numanho rán xädi ra Jesús

28-29 Nε nu'bu mi gua a bi ma ra Jesús 'bu mí hyupu ja ra nyuni, nu yu ja'i mi huhmbu bu bi hyonya u.

—Haguen ja i xänbi xun ho, nε hinga ngubu i xängahu ma xänbatehu bu ja ra nija, bi 'yɛn'u yu ja'i.

Nguetho nu'bu mi xänba ra Jesús, bi 'yuti ngue mi ja rá ts'edi xun ho a.

8

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohu mi hɛmb ra t'axca'ya

¹ Nε nu'bɥ mi gua a bi man ra Jesús, nε bi gaɾɥ ja ra nyuni bɥya, nε ɛmmε xɥn ngu yɥ ja'i mí numanho da dɛnthoho mahø'n'a.

² Nε bá ɛ'a n'da ran 'yohu ngue mi hɛmb ra t'axca'ya. Bin danyahmu bɥ mí 'bäh ra Jesús, nε bi 'yɛmbi:

—Gra Hmu, nu'bɥ ni pähä, da zä gui 'uec'i ts'ɥ ran ɥ dí hɛmbi.

³ Nε nu ra Jesús bɥya bi uat rá 'yε bi dädi nε bi 'yɛmbi:

—I jagä ra pähä ngue 'bex da zä i. Dami yäni.

Nε nu'bɥ mí 'yɛmbi, 'bexgue bi yän'a ran 'yohu.

⁴ Nε nu ra Jesús bɥya bi hɛcpa a ran 'yohu njon da xifi to'o a bi japi bi yäni, nε bi 'yɛmbi:

—Ní mba bɥ 'bɥh yɥ mbäjä da nu i ngue ya bi yän i, nε gui un'na n'da ra 'bøts'e tengu i man yän t'ɛdi ra Moisés, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nε ja bi thopɥ ra hnini Capernaum bɥya.

Ra Jesús bi hocpa rá 'yɛhe n'da ra hmudofɥi

⁵ Nε nu'bɥ mí zøm bɥ ra hnini Capernaum a ra Jesús, 'bex bá ɛ a n'da ra hmudofɥi ra mɛngu bɥ Roma, nε bin c'at'ui nε bi 'yäp ra mate,

⁶ bi 'yɛmbi:

—Nu'i grá Hmu, nu n'da ma 'yɛhe i 'bɛm bɥ ja ma ngu, i ts'a rá ja'i, hingui sä di 'yäni, ɛmmε xɥn 'doni, bi 'yɛmbi.

⁷ Nε nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Ga mba bɥ ga hoqui.

⁸⁻⁹ Pε nu ra hmudofɥi bɥya bi 'yɛmbi:

—Hingui jatho gui mba b_u ja ma ngu, grá Hmu, nugä hin dí s_ucä tengu e ne hin drá judiögä. Pe dí p_adi ngue i ja ni ts'edi z_eh_e, ngue nu'b_u guim ma da y_ani, ne 'bexgue da y_ani, bi 'y_ena. Tengu thohogä bin 'dac'i ts'_u man t'_edi, ne nu'b_u i ja 'be'a dí xi _u ma dof_ui ne'_u ma 'y_eh_e, 'bexgue 'dahmantho in ja. Ne ngutho i, da zä guim mantho ua ne 'bexgue da y_am b_uya, bi 'y_en'a ra hmudof_ui.

¹⁰ Nu'b_u mí 'y_oh ra Jesús 'be'a bi man a ra hmudof_ui, bi hyonya thoho ne bi xi _u min 'yoh_u:

—Maju_ani dí xi ah_u, nj_am'b_u xtá t_ingä n'da ma menguh_u y_u j_a'i israel dy_u judiö_u ngue xtám b_adi i ja ma ts'edi x_un ho tengu na ran 'yoh_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

¹¹ Guim b_emh_u a dí xi ah_u, x_un ngu y_u j_a'i ngue gätho na ndoho ra ximhäi, ngue him ma mijudió_u, da 'y_ec'y_eigui ne da y_ar_u di manda rá ts'edi Oj_a, 'darb_u dim 'b_uhmb_u ma ng_ar_u bombötah_u ra Abraham, ne ra Isaac ne ra Jacob.

¹² Pe x_un ngu ma mijudió_u ngue y_an säh_u xtán y_ar_u, pe man'da go da t'ent_u ja ra 'bexui _u, ne din zom b_u ne din gux_u y_a ts'i, bi t'_emp'_u y_u j_a'i 'b_u mi 'y_en'a ra Jesús.

¹³ Ne nub_uya bi t'_emp'a ra hmudof_ui:

—Ní mba ni ngu, ya bin ja a gám ma nguetho gá 'y_ec'y_ei i ja ma ts'edi, bi 'y_en'a ra Jesús.

Ne 'bexgue bi y_an a rá 'y_eh_e b_uya.

Ra Jesús bi hocpa rá suto ra Pedro

¹⁴ Ne nu'b_u mí mbenc'a ra hmudof_ui b_uya, x_o bi tho a ra Jesús, bi z_om b_u rá ngu ra Pedro. Ne bi nu 'bem b_u rá oi a rá suto ra Pedro, mi h_emb ra pa.

15 Nε nu ra Jesús bɥya bi bɛndba rá 'yε, nε 'bex bi bɔn a ra pa mi hɛmbi. Nε bi ndanc'a ra xisu bɥya, bi hyonba ra hmε a ra Jesús nε ɥ mín 'yohɥ, nguetho ya bi yaŋ'a ra xisu bɥya.

Xɥn ngu yɥ hyɛnni bi hoc'a ra Jesús

16 Nε nu 'bɥ mín xui bɥya xɥn ngu yɥ ja'i bá ts'i bɥ mi 'bɥh ra Jesús ngue mín 'yohɥ yɥ zɪthu. Nε hɔnt'a n'dare bi man ra Jesús, 'bexgue gátho bi hyɔn a thi ɥ yɥ zɪthu, nε bi hoc'ɥ yɥ hyɛnni.

17 Gátho bin ja 'bε'a bi man a ra pɔngahyɔ Isaiás maya'bɥ ngue din ja 'bɥ mi 'yɛna: “Da du zεhε 'bε'a gátho xɥn hɛi dín nuhɥ, nε da nuse 'bε'a gá man ɥ dí hɛmfɥ,” bi 'yɛn'a ra Isaiás 'bɥ maya'bɥ.

Yoho yɥn 'yohɥ ɛna da dɛn'na ra Jesús

18 Nε nu 'bɥ mín nu ra Jesús ngue ɛmmε xɥn ngu yɥ ja'i mi 'bäpɥ, bi 'yɛmp'ɥ yú xädi:

—Masque xɥn ho 'bɥ ga thohmbɥ 'danguadi ra dɔdehe, bi 'yɛna.

19 Nε nu n'da ra xänbate nijɔ bi 'yɛmbi:

—Xänbate i, dín nde ga ten'ni i hɔnbɥ go harɥ gui mba, bi 'yɛmp'a ra Jesús.

20 Nε bi dɔ a ra Jesús nε bi 'yɛmbi:

—Pε nu yɥ haho i ja yú ngu nε yɥ doja i ja harɥ da 'yoi. Pε nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, hin'yɥ ma ngungä ua, bi 'yɛmthoho ra Jesús.

21 Nε xø bi 'yɛn'a man'da ra ja'i mín 'yohɥ bɥya:

—Ma Hmu, dami tɔcpi ts'ɥ, 'bε ga äcä ts'ɥ ma ta nε ga ten'na bɥya, bi 'yɛmbi.

22 Bi dɔ'a ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Tenga maha, nu'ɥ xɥn du da 'yä ɥ 'bɥpɥ, tengu'bɥ nε ɥ xɥn du ɥ, bi 'yɛna.

Ra Jesús bi säyaba ran dahi ne ra t'øthe

23 Ne nu'b_u mi gua'a man ra Jesús b_uya, 'bex bi hyu b_u ja ra mbosa ne bi mbähä yá xädi, dí mba b_u 'danguadi ra dādehe.

24 Ne bi mb_u'a n'da ran dahi ts'edi bi 'y_en ra dehe, ne x_mme di thoni y_u t'øthe, bi dons i ts'_u ra dehe a ra mbosa. Pe nu ra Jesús mí aha, him bi 'y_urpa ra güenda 'be'a midí ja ra dehe.

25 Ne bi 'y_a _u yá xädi ne bi 'y_em_i:

—Gra Hmu, dami nuhu, guín y_anje, nguetho ya in nde ga tonth_u mbo ra dehe, bi 'y_em_i.

26 Ne nu ra Jesús bi dādi:

—Hanja, ha x_mme zi ts'utho guí x_c'y_eigah_u ngue i ja ma ts'edi, ne guín suh_u.

Ne nub_uya bi ndanc'a ra Jesús ne bi xi a ran dahi ngue din h_e ne ra dehe, ne 'bexgue bin h_e b_uya.

27 Ne nu'_u y_un 'yoh_u b_uya bi hyonya thofo 'be'a bi 'y_øt'a ra Jesús.

—'Be'a di 'y_et'ui na ran 'yoh_u, nguetho ne ran dahi i ø'a i xifi, ne ra dehe i ø'a i xifi, bin 'y_emz_eh_e _u.

Ra Jesús bi hoc'iyoho y_un 'yoh_u min 'yoh_u y_u zithu

28 Ne nub_uya bi z_øm b_u 'danguadi ra dādehe b_uya, ngu_er_u ra x_equi Gadara. Ne 'bex bá x_pu yoho y_un 'yoh_u ngue min 'yoh_u y_u zithu, ne mán ts'utho _u, tengutho _u y_u zate. Mí 'b_ur_u ja y_un 'y_agui _u, janangue'a nu y_u j_a'i i su da thop_u h_an_b_u ja ran 'y_agui. Ne 'bex bá x'_u y_un 'yoh_u bin c'ath_u a ra Jesús, ne bi mbafi:

29 —'Be'a gní 'y_ecua gra Jesús, rá Ts'unt'_u i Oj_a. Ha cpí 'y_eh_e gui ungahe, ne hinga na s_øn ra pa gui ungahe, bi 'y_en y_u zithu min 'yoh_u _u y_un 'yoh_u.

30 Nε hinga yatho b_u mi 'b_u i 'da y_u ts'adi.

31 Nε nu'_u y_u zĩthu b_uya bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Nu'b_u guín nde gui hyønjε thi, dami 'daje ran t'εdi ga c_uthe n_u 'yo y_u ts'adi, bi 'yεn'ε:

32 —Ni mbähä, dami c_uth_u n_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε nu y_u zĩthu b_uya bi bøm b_u ja rá mb_ui ε y_un 'yoh_u, nε 'bexgue bi yarp_u 'b_uh y_u ts'adi. Nε nu y_u ts'adi b_uya bin tih nε bi garp_u ja ra nguani, him bi zä bin säya, nin uεm b_u ja ra dehe, bim 'bεp_u.

33 Nε nu'ε mi fä ε y_u ts'adi b_uya, 'bexgue bi mba n'dihi b_u ja ra hnini, nε nu'b_u mi zøm b_u, bi mam b_uya ngue 'bε'a bin ja nangue ε y_un 'yoh_u min 'yoh_u y_u zĩthu, nε nangue ε y_u ts'adi.

34 Nε bá εh y_u mεngu b_u ra hnini b_uya, bi zøp_u 'bäh ra Jesús, nε nts'edi bi 'yäp ra mate ngue da mbengui, nguetho him bi numanho 'bε'a bi 'yøt'a.

9

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yoh_u xĩ ts'a rá ja'i

1 Nε nu ra Jesús b_uya, xø bá hu mahøn'a ra mbosa, bá peng b_u 'danguadi ra dadehe. Bi zøm b_u ra hnini mi 'b_ui.

2 Nε bá thunba b_u man'da ra hyεnni mahøn'a, ngue n'da ran 'yoh_u bá 'yox ra 'beza nguetho midí ts'a rá ja'i. Nε 'bexgue mí p_u a ra Jesús mí εc'yεi ε ngue i jase rá ts'edi, janangue'a bi 'yεmp'a ra hyεnni:

—O te guím bεni n'yø, nguetho ya dá pun'na ni ts'oqui, bi 'yεn'a ra Jesús.

3 Nε nu'ε 'da y_u xänbate nijä b_uya, nu'b_u mi 'yøde 'bε'a bi man ra Jesús, 'bex bi bεn ε:

—Nuna ran 'yoh_u hingui ho i øt' na, ha hinga hønt'a Oja sä di punba n'da, mi εnse u.

⁴ Pε nu ra Jesús 'bex bi baði 'be'a mim be_n'u yu xänbate nija, ne bi 'yεmp'u:

—Hingui ho guím be_mhb_u mbo ni mbai_hu, ngue guí εmhb_u hingui ho 'be'a dá øt'ä, bi 'yεna.

⁵⁻⁶ Ha guím be_mhb_u nte ní mbatho dá xicä ran 'yoh_u, ngue rá ts'oqui ya dá punbi. Ha guím be_mhb_u man'da xquí pa_hmb_u i ja ma ts'edi 'b_u ga xifi da ndants'i, din 'yo. Pε nuya ga ut'ah_u ngue i ja man t'εdigä ua ja ra häi ga punba yú ts'oqui yu ja'i, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεmp'u.

Ne xø bi 'yεmp'a ran 'yoh_u i ts'a rá ja'i buya:

—Dami ndants'i, ca_x ni fiði, ní mba ni ngu, bi 'yεmbi.

⁷ 'Bex bi ndanc'a ran 'yoh_u mi ts'a rá ja'i, bi mba rá ngu.

⁸ Ne nu'b_u mín nu yu ja'i 'be'a bi 'yøt'a ra Jesús, bin su ne bi 'yεspa Oja nangue a n'da ra ja'i bin t'un'na ran t'εdi ngue di punba yú ts'oqui yu ja'i.

Ra Mateo bi den'na ra Jesús

⁹ Ne nu'b_u mi bøm b_u ra Jesús, bi thop_u mi hucä b_u dí hacä ra renta, drá hyaçahäigä ngue drá Mateo, ne bi 'yεngui:

—Dami tεngui.

Ne nub_uya dá ndangui ne dá tenni.

¹⁰ Ne nub_uya 'darb_u dán sihmεgähe ra Jesús yú xädigähe a ya. Ne bi zøm b_u xun ngu yu ziyate hyaçahäi ne yu ts'om'bäi, 'darb_u dá huhmbe b_u dán sihmεhe.

11 Ne nu yu fariseo buya, ngue im beni honse xun ho, 'bu mi nu 'be'a bi 'yot'a ra Jesús, bi 'yängähe ngue yú xädigähe buya:

—Hanja in jahu ni xänbathu 'darbu i sihmehu yu ziyate hyaçahäi ne yu ts'om'bäi, bi 'yæn'u.

12 Nu'bu mí 'yø'a ra Jesús 'be'a bi man u, bi 'yemp'u:

—Hingui honi to'o da mbäx u im bense xun zaqui tengu ah, pe hont'u i paxe xum bōca i honi to'o da mbäx u tengu ya i nde da dengui, bi 'yemp'u.

13 Ní mbähä bán xähmbu bu ja ni søcuahu 'be'a nam bøn'a räm hma Oja ngue i ena: “Pe nugä man'da dí numanho 'bu gui 'yøthu ran huçate xinda gue u yu 'bøts'e guidí 'daju,” i en Oja, i em bu ja yú søcuä Oja, bi 'yæn'a ra Jesús. Ne nugä him bá ecä gan zon'du im bense xun ho, pe bá ecä gan zon'du i paði hingui ho, janangue da zä di päh yän 'yomfēni, bi 'yæn'a ra Jesús, bi 'yemp'u yu fariseo.

Ra Jesús bi ma nda'a ní pa da 'ye't' yän sihme yú xädi

14 Ne n'da ra pa buya bi zøm bu 'buh ra Jesús yú xädi ra Xuua Nxixya, ne bi 'yänni:

—Hanja dí ε't'ähe man ts'ihme, ne yu fariseo, pe nu ni xädi hingui ε't' yän ts'ihme u, bi t'emp'a ra Jesús.

15 Ra Jesús bi man'a n'da ran t'uti 'bu mi dädi, bi 'yembi:

—Pe nu'u i 'bupu ja ran thäti hin da du yú mbui, nguetho 'bupu a ran 'yohu din thäti. Pe da zøn ra ora da ts'ispa a ran 'yohu, ne ja da 'ye't' yän ts'ihme buya, bi 'yæn'a ra Jesús.

16 Pε nu'a din xä ɯ ma xädigä hin da bømanho 'bɯ ne'a ram hma maya'bɯ da dɛn ya, bi 'yɛna. Tengutho'bɯ n'da ra 'ya'bø't'e 'bɯ dí 'bø't'a ra 'bø't'e ma'da'yo, hin da bømanho, nε nu'a ra 'bø't'e ma'da'yo di ts'on a ra 'ya'bø't'e.

17 Nε tengutho i øt' yɯ ja'i 'bɯ da xit' ra gui'uva ma'da'yo bɯ ja ra 'yambot'asɛi, da fø'a nε dim fäni. Janangue i xit'a ra gui'uva ma'da'yo bɯ ja ra mbot'asɛi ma'da'yo, nε hin da føgue nε hin dim fäni, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛmp'ɯ yá xädi ra Xuua.

Ra Jesús bi xoxa n'da ra hmute xí du, nε bi hoc'a n'da ra xisu mi hɛmb ra mbäji

18 Nε nu'bɯ mí yǎɯ ɯ, 'bexgue bi zøm bɯ n'da ra ngɯrpi bɯ ja ra nija, nε bin danyahmu bɯ mí 'bäh ra Jesús nε bi 'yɛmbi:

—Bi du n'da ma t'ixu, 'yørqui ts'ɯ ra mate ga mbε gui cǎx ni 'yε, nε da dǎmbɛni.

19 Bex bi mba a ra Jesús, bi dɛn'na bi du rá t'ɯhni. Nε gǎtho dá mbäcähe dyɯ xädigähe.

20 Nε nu'bɯ má mbähmbe bɯ 'yu, hin da ná sømhbɛ bɯ ja rá ngu a ra ngɯrpi, bi zɯje n'da ra xisu ngue ná 'dɛ'mayo njɛya min 'youi ra mbäji. Bi hyän bɯ rá xɯtha ra Jesús nε bi dǎrpa rá nyǎni rá pahni.

21 Nguetho mí ɛnsɛ ra xisu: “Go høntho ga thǎrpa rá pahni, ya da yǎngui.”

22 Nε nu'bɯ mi dǎrpa rá pahni ra Jesús a ra xisu, 'bex bi nyɛ a ra Jesús, bi nu a ra xisu nε bi 'yɛmbi:

—Damin johya gra xisu, ya bi yǎn i nguetho gá 'yɛc'yɛi i ja ma ts'ɛdi, bi 'yɛmbi. 'Bexgue gue'a ra ora bi yǎn'a ra xisu bɯya.

23 Nε bi tho a ra Jesús bɯya, dá søngähe bɯ rá ngun'a ra ngɯrpi, nε mí 'bɯpɯ yɯ mbɛ'bida nε xǎn

ngu y_u ja'i mi 'b_up_u ngue mí εna xtá 'yäh ra hmute xí du.

²⁴ Nε bi 'yεn'a ra Jesús:

—Dami p_omhb_u thi, nguetho nuna ra hmute him bi du, nε i a_otho, bi 'yεmbi.

Pε bin thetho _u y_u ja'i 'b_u mi 'y_o a bi xifi, nguetho mi p_a _u ya xí du ra hmute.

²⁵ Nε nu'b_u mi b_on'_u y_u ja'i b_uya, bi thop_u mbo mi 'bεn a ra hmute ra Jesús, nε bi bεndba rá 'yε 'bex bi ndanc'a n'dihi ra hmute.

²⁶ Nε gätho na ndoho ra xεqui b_u bi 'y_o _u y_u ja'i 'bε'a bin ja.

Yoho y_u xädä bi hoc'a ra Jesús

²⁷ Nε bi b_om b_u rá ngu ra ng_urpi a ra Jesús. Nε bi dεnni yoho y_u xädä, nε i mba't' b_u ní mba:

—Dami huεgä'be, gram bom'bεto i ra David, bi 'yεmbi.

²⁸ Nε bi z_om b_u ja ra ngu a ra Jesús, bi dεn'nd_u y_u xädä. Nu ra Jesús bi 'yänni:

—Ha guí εc'yεiui i ja ma ts'εdigä ngue ga xoc'a ni däui, bi 'yεn a ra Jesús.

—Dí εc'yεi'be ngue i ja ni ts'εdi, gra Hmu, bi 'yεn _u y_u xädä.

²⁹ Nu ra Jesús b_uya bi dārpa yá dä nε bi 'yεmbi:

—Din ja tengu a gá 'yεc'yεiui, bi 'yεmbi.

³⁰ Nε 'bex bi xo _u yá dä. Nε nu ra Jesús b_uya bi hεcpa _u y_un 'yoh_u, bi 'yεmbi:

—Njon gui xihmi 'bε'a dá øt'aui.

³¹ Pε h_ontho bi b_om b_u y_u xädä, 'bex bi xih y_u ja'i 'bε'a bi 'y_orpa ra Jesús.

Ra Jesús bi xocpa rá nde n'da ra gore

³² Nu'bu mi bøn u yu xädä, xø bá ts'inba man'da ran 'yohu a ra Jesús. Midí goreba n'da ra zĩthu min 'youi.

³³ Nu ra Jesús buya bi hyønba thi ra zĩthu min 'youi a ra gore, 'bex bi nyä a buya. Nu yu ja'i buya bi hyonya thoho 'bu mi nu a bin ja, ne bi 'yena:

—Hinjäm'bu xtá nuhu ua ja ma häihu ra Israel tengu dí nuhu ya, bi 'yən u.

³⁴ Pɛ nu u yu fariseo sä i ena:

—Nuna ran 'yohu i høn a thi yu zĩthu nangué rán t'ɛdi bi un'na rá hmu yu zĩthu, sä i en u.

Bi huɛc yu ja'i ra Jesús

³⁵ Ne nu ra Jesús nzäi mi pa bu ja yu hnini ne min xänbate bu ja yu nija, ne mim mam bu ran ho ma'da'yo ngue 'beru ní manda rá ts'edi Ojä. Ne midí hoqui høn't'a go man u mi hɛmb yu ja'i.

³⁶ Ne bi huɛc'u yu ja'i a ra Jesús nguetho mi 'bui tengu'bu yu de'yo 'bu njon midí jamansu, i 'yodumbui thoho.

³⁷⁻³⁸ Ne bi 'yengähe ngue yá xädigähe:

—Majuani dí xi ahü, xun ngu yu ja'i i 'bui ngue di dáp rá mbui Ojä 'bu 'bo'o da xifi nangué'a, pɛ hingui ngu i 'bui ngue da xifi. Nde'bu gui 'yäfü Ojä di un ra 'bɛfi mi'da da mbäx'a rá 'bɛfi. Teng'u'bu i ja n'da ra huähi xu 'yot'i, ne hingui ngu yu mbɛfi, ne da 'yäp'a ra mɛhuähi mi'da yu mbɛfi 'dahma da xoc'a n'dihi, bi 'yən'a ra Jesús.

10

Nu ra Jesús bi zänni 'de'mayoho yu xädi

1 Nε nu ra Jesús baya bi zängahe dí 'de'mayoho gähe yá xädigähe, nε bi 'daje rán t'ɛdi ga hømhbε thi yu zĩthu nε ga hoje 'be'a gä nín u i hεmb yu ja'i.

2 Nε nugähe 'de'mayoho bi zängahe, m'bet'o ra Simón, gue'a ra Pedro, nε'a ra Andrés rán 'yohu a ra Pedro. Nε ra Jacobo nε a ra Xuua rán 'yohu a ra Jacobo, ngue gätho yoho yá ts'unt'u ra Zebedeo u.

3 Nε ra Felipe, nε ra Bartolomé, nε ra Tomás, nεcä dra Mateogä ngue min hācahäigä, nε ra Jacobo rá ts'unt'u ra Alfeo, nε ra Lebeo ngue gue'a rá thuhu ra Tadeo;

4 nε ra Simón t'εmbi ra cananista; nε ra Judas Iscariote, gue'a xí dä a ra Jesús. Nε guēcähe 'de'mayoho bi huangähe ra Jesús.

Bi mbεn'du yá xädi da mamp'a rá m hma

5 Nε nu'bε mí zängahe dí 'de'ma yohogähe bi 'yεnje:

—Nuya hin gui mbähä bε i 'bε u him ma mijudíohε, dyε israelhε. Xínga guεpε ra xεqui Samaria gui mbähä.

6 Pε nuya gui mbähä bε 'bε u ma mεnguhε yε israel. Nu'u i 'bεi tengu yε de'yo bi 'bεh ra 'yu in nde xtán donspε ja ran dāte.

7 Nε nubε hapε gui mbähä gui 'yεmfε: “Damin umhbε ya ngue di manda ahε rá ts'edi Oja,” bi 'yεngähe ra Jesús.

8 Gui hojε u i hεmp'a ra t'axca'ya, nε hont'a go man u i hεmb yu ja'i, nε gui xoxhε u xøn du, nε gui hyømhbε thi yu zĩthu in 'yohu 'da yu ja'i. Nε nu'bε gui 'yøthε u, hin gui 'yäh nin zäbihε, nguetho hin dá pä ahε a ma ts'edigä, bi 'yεngähe ra Jesús.

9 Nε hin te ma mbeti gui hyaxh_u 'b_u gá mbähä, bi 'yεngähe.

10 Nε xín ni tu'døzä gui tuxh_u, nε hønt'a ni he guí heh_u nε hønt'a ni thixfani gui 'y_uth_u, nε hin'y_u 'be'a gui hyaxh_u, nguetho nub_u gui sømh_ub_u i ja nin t'εdi ngue da zimanho ah_u u.

11 Nε nu'b_u gá sømh_ub_u b_u ja y_u hnini ma mi israelh_u gui 'yänhd_u hap_u 'b_u a n'da ran 'yoh_u ngue ra hocj_u'i nε nu'a gätho y_u j_u'i i numansu a. Nε guer_u gam 'b_uhmb_u b_u, jague'b_u gui thohmb_u b_u man'da ra hnini mahøn'a, bi 'yεngähe ra Jesús.

12 Nu'b_u gá sømh_ub_u b_u ja rá ngu, gui zenguah_u, gui 'yäf_u rán j_uri Oj_u nangue'a.

13 Nε nu'b_u rán säui a da 'yøt'ah_u u y_u mεngu b_u hap_u gui sømh_ub_u, Oj_u di un rán j_uri gá 'yäf_u b_uya. Pε nu'b_u hin'na, tengutho 'b_u nte gamí 'yäf_u.

14 Nε nub_u hap_u gui sømh_ub_u, nu'b_u hin da zimanho ah_u nε hingui nde da 'yømanho a guí xihmb_u, dami pømh_ub_u b_u nε gui huaj_u y_u bøhäi ni guah_u. Nu'a nam bøn'a gui sohmb_u b_u u.

15 Nε majuq_uni dí xi ah_u, nu y_u mεngu b_u i ja n'da ra hnini hin da zimanho ah_u, pε nu'b_u bin ja ra pa ran juq_ubi, man'da εmme x_un u tho da nu, xinda gue'u mí 'b_up_u maya'b_u b_u ja ra hnini Sodoma nε ra hnini Gomorra, bi 'yεnje a ra Jesús.

Y_un u_nbi da nu y_u xädi ra Jesús

16 Nε xø bi 'yεna:

—Nuya høn_ub_u go hap_u ga pεn'nah_u, εmme di un'nah_u u 'b_up_u, tenguthoho y_u zate di unba y_u de'yo. Damim fähmb_u tengu y_u c'εya nε gui 'yøth_u tengu øt' y_u t'az_u, hønt'a ran ho gui 'yøth_u.

17 Nε gam fähmb_u, nguetho nu y_u ja' i di dä ah_u b_u 'b_uh y_u ngärpi b_u ja y_u ni ja, nε da mbεp'ah_u.

18 Nε da zix'ah_u b_u 'b_uh y_u zε'mi nε y_u ts'ut'abi, nguetho gui εc'yεigah_u, pε hinga ndetho da zix ah_u b_u. Nguetho nu'b_u da zix ah_u b_u, da zä gui xihmb_u y_u zε'mi nε y_u ts'ut'abi nangue ma thuhugä, n'dahma nε _u y_u judío nε _u i thände yá o ja zεhε da 'yøde nanguecä.

19 Nε nu'b_u da ts'ix ah_u b_u 'b_uh y_u ts'ut'abi, o gui hädumb_uih_u 'bε'a guim mamhb_u o gue'b_u da zä gan ya_uh_u uague hin'na, nguetho O ja di 'da ah_u ran 'yomfεni 'bε'a gui mamhb_u 'b_u bi mba ma juän'ni ah_u.

20 Nguetho hinga guesε ah_u gan ya_uh_u 'b_u bi mba ma juän'ni ah_u, pε gue'a rá Hogandähi O ja ma Tah_u din ya, bi 'yεngähe ra Jesús.

21 Nε dim 'b_u i 'da di däse yän 'yoh_u da mba ntho. Nε nu' _u 'da di däse y_u ts'unt' _u b_u 'b_uh ra zε'mi da tho. Nε dim 'b_u i 'da y_u ts'unt' _u di ya_up zεhε yá ta ngue da tho. Nε din jab_u da t'ørpa _u i εc'yεigui, bi 'yεn'a ra Jesús.

22 Nε gätho na ndoho ra ximhäi da ts'an ah_u nangue gui tεngah_u, pε nu'b_u gui hyäth_u gue'b_u go ran zεgui, gui täha gan ya_umhb_u b_uya, bi 'yεn'a ra Jesús.

23 Nε nu'b_u n'da ra hnini di _uc'ah_u, dami 'dahmb_u b_u, nε gui mbähä b_u man'da ra hnini b_uya. Nε majuäni dí xi ah_u, hin gní täth_u gätho y_u hnini Israel gui xihmb_u räm hma O ja nε gui 'dahmb_u, 'b_u bá pengä.

24-25 Nε tengu thoho n'da ra xädi hin da t'εmbi x_un ho 'b_u him bi t'εmbi x_un ho rá xänbate; nε hin da hnumanho n'da ra 'yεhε 'b_u him bi hnumanho

rá hmu. Ne din jabu da 'yøt'ahu, hin da numanho ahu yu ja'i, tengu thohogui him bi hnumanhogui, ne i t'engui drá zithu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hønt'a Oja da ts'u

²⁶ —Janangue'a hin gui suhu 'be'a da 'yøt'ahu yu ja'i, guehma gui mamhu a dí xi ah. Hin gui cømhhu a.

²⁷ Nu'a dí xi ah ua njonguin nu, dami mamhu bu 'buh yu ja'i, ne nu'a dí xi ah njongui øde, dami mbahmbu bu ja yu hnini, da t'øpu 'be'a gätho dá xi ah ya, bi 'yɛngähe ra Jesús.

²⁸ Ne o guí suhu in nde da hyo ah, hin'yu yú ts'edi ne'a ni mbuihu di juat'ah. Man'da xun ho 'bu gui suhu a Oja, ne hønt'a i sä di un'na ni ja'ihu ne ni mbuihu bu ja ran unbi mazai, bi 'yɛngähe ra Jesús.

²⁹⁻³¹ Janangue 'yo guí hädumbuihu, guim bɛmhhu yu doja i 'bä bu ja yu tai, hingui ngu di muui, pe nu'u xinga n'da da du 'bu hin rá pähä Oja da du. Janangue'a guim bɛmhhu, hin'yu 'be'a din ja ah 'bu hin rá pähä Oja din ja. Nguetho man'da di mu ah bu na nu Oja xinda gue yu doja, ne i paði gätho nangue ah. Janangue'a hin gan suhu, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Da ma to'o ten ra Jesús

³² —Ne gätho to'o da mam bu 'buh yu ja'i ngue i tengä, necä gam ma bu 'buh ma Ta nub mahçts'i nangue u.

³³ Pe nu'a to'o din cøm bu i 'buh yu ja'i nanguecä, necä xin ga cøm bu bí 'buh ma Ta bu mahçts'i, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Ra Jesús bi ma da ts'uu to'o da denni

34 —Nε hin guim bεmhβu ngue bá εcä da zεh yu sui, pε man'da din ja yu sui nanguecä.

35-36 Nu yu 'yεc'yεi da ts'upu ja rá nguse, nu'bu hing yu 'yεc'yεi 'bupu. Nu yun 'yohu din sühmbu yú ta, nε nu yu xisu buya din sühmbu yú mbe nε u yú cä, nanguε u hingui εc'yεigui, bi 'yεna.

37 Pε nu'bu n'da ra ja'i man'da im bεn'a rá ta nε rá mbe xında guecä, hin ga εmbi ngue rá hmugui. Nε nu'bu n'da ra ja'i man'da im bεn'a rá ts'unt'u nε rá t'ixu xında guecä, ngutho u hin da zä ga εmbi ngue rá hmugui, bi 'yεn'a ra Jesús.

38 Pε nu'bu 'bo'o εna i tεngui nε hingui hät' yun unbi da t'ørpe, nεcä xín ga εmbi rá hmugui.

39 Nε nu'a to'o da zu da thaçpa rá te nanguecä, da mba ma unbi bu ja ran däte rá te a, pε nu to'o hin da zu da thaçpa rá te nanguecä, hin da mba ma unbi bu ja ran däte a, bi 'yεngähe ra Jesús.

Ra Jesús i man yun t'unni

40 Nε xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—Nu'a to'o da zimanho ahu, nεcä xin bi zimanhogui, nε'a bá pengä xim bi zimanho a.

41 Nε nu'a to'o da zimanho n'da rá pøngahya Oja nanguε a ra 'bεfi i øt'e, 'da'angu ran ho din t'unui a ra pøngahya. Nε nu'bu 'bo'o da zimanho n'da ra hocja'i nanguε a ran hocja'i i øt'e, 'da'angu ran ho din t'unui a.

42 Nε nu'bu n'da ra ja'i i ja 'bε'a di un'na n'da ma xädigä ngue'a i tεngui, madague'bu hønt'i ts'u ra dehe di unni, pε nε a i ja 'bε'a din t'unni ngue man'da xun ho, bi 'yεn'a ra Jesús.

11

Ra Xuua Nxixya bi manda dí änni to'o a ra Jesús

¹ Nu'bu mi gua a man ra Jesús buya, bi mbengähe dí 'de'mayohogähe. Ne n'danni bi mbase ra Jesús buya. Bi mba bin xänbate bu mi'da yu hnini bu ra häi Galilea.

² Ne mi ofädi ra Xuua Nxixya, ne bi sifi 'be'a gätho bi 'yot'a ra Cristo, janangue'a bi mben'ndu yoho yu xädi a ra Xuua. Ne nu'bu mi zom bu 'bu ra Jesús,

³ bi 'yänni:

—Ha gue'e gra Cristo, gra Thahni i Oja, ngue mi hma ba xhe, uague ga thoqui ga tomhu, bi 'yenu yu xädi ra Xuua.

⁴⁻⁵ Nu ra Jesús buya bi 'yemp'u yu xädi ra Xuua:

—Ni mbe bu, gui xihmi a ra Xuua 'be'a gätho gui ohmi, bi 'yembi. Dami xihmi 'be'a guin nuui, ngue nu yu xädi bin zo yu da ya, ne'u yu dogua i 'yo, ne'u mi hemb ra t'axca'ya ya bi yan u, ne'u yu gogu ya i ohnahya ya, ne'u 'da xon du i pa nsots'i, ne yu hyoya i si a ram hma ngue 'beru dim po u.

⁶ Majapi u to'o hin di u't' yu mbai nangueca, bi 'yenu a ra Jesús 'bu mi 'yemp'u yu xädi ra Xuua.

⁷ Ne nu'bu mi mbenc'u yu xädi ra Xuua, nu ra Jesús bi xih yu ja'i 'be'a ot' ra Xuua, ne bi 'yembi:

—'Be'a gui mbähä guin nuhu bu ja ra dapo 'bu mi 'beru ra Xuua. Ha ga mbähä gbä nuhu n'da tengu ra xithi i en ran dahi.

⁸ Uague ga mbähä gbä nuhu n'da ran 'yohu mahotho rá he mí he. Pe gui pahmbu to'o mahotho yu he i 'beru ja yu ngunts'ut'abi u.

⁹ Uague ga mbähä gbä nuhu n'da rá pongahya Oja. Majuani ngue gan nuhu n'da rá pongahya Oja,

ne nu'a, man'da xun hets'i rá ts'edi a xínda gue'u gá mi'da yu pøngahya.

¹⁰ Nguetho gue'a ra Xuua a mí hmam bu ja rá m hman Oja maya'bu 'bu mí 'yena:

M'bet'o ga pehna n'da ran 'yohu ngue mam 'behni da xih yu ja'i ngue da døp'e'e xun ho, bi 'yæn Oja, bi 'yæn'a ra Jesús.

¹¹ Majuani dí xi ahu, njon mí 'buh man'da ran 'yohu man'da xun hets'i nangué a rá 'befi bin t'unni xínda gue a ra Xuua. Pe hont'a go to'o din uni ngue di manda rá ts'edi Oja, madague'a hingui hets'i rá 'befi din t'unni, pe man'da xtán hets'i bu dí nequi, xinda gueru ni nequi a ra Xuua ya, bi 'yena.

¹² Asta gue'bu mi dæmp' rá 'befi ra Xuua ne guehya, i honi da yæru di manda rá ts'edi Oja yu ja'i. Ne nu'u i humberi i honi, da dæha da yæru, bi 'yæn'a ra Jesús.

¹³ Ne gue'a bi man u yu pøngahya maya'bu u bin ja, ne mí em bu ja yán t'edi Oja, ne gue'u mí man u 'bu hín nim 'buh ra Xuua.

¹⁴ Ne nu'bu guí æc'yei a dí xi ahu, gui pæhmbu ngue tengu'bu da gue a ra Elías a ra Xuua, ngue gue'a ra Elías guí tømhbæ ngue mí 'buh maya'bu.

¹⁵ Ne nu'bu 'bo'o i ja rá zagu di jamansu a dí m mangä ya, bi 'yæn'a ra Jesús.

¹⁶ Ga xi ahu 'be'a guí øthu ya, ngue nte guí ærpæhu ra güenda. Guí øthu tengu i øt' yu t'æhni 'bu in æni. Din sææ u, ne i xih yú mit'æhnihu:

¹⁷ “Dá pixt' mam 'bixt'i pe hin gá 'yærpæhu ra güenda, ne hin gán næhmbu,” i æn'u 'da. “Pe nugæhe dá pe'be n'da ra 'bei ngue tengu'bu xøn du n'da, pe

nte gá bεmhbu ne hin gán zomhbu,” i εn'u mi'da yu t'uhni.

¹⁸ Ne ngutho guí øthu, hin gá 'yurpahu ra güenda a ra Xuua, ngue him mi ho yán sihme ne him bi zi ra vino, pe gá 'yεmdahu in 'youi ra zıthu.

¹⁹ Pe nugä, dán ja'igä ua ja ra ximhäi, xun ho man ts'ihme 'bu n'dandı ne ma ts'ithecä, pe xınga guecä guí urcahu ra güenda. Pe guí xiju yu fεhni, guí εnju: “Nuna ran 'yohu ran zäthu ne ra mihni na, ne yá amigo yu ts'om'bäi ne yu ziyate hyacahäi,” guí εnju. Pe Oja i pađi 'be'a xun ho da 'yøt'e ngue bi zänga'be, bi 'yεn a ra Jesús.

N'da ram hma nangue ran unbi da nu yu ja'i him bi päh yu mbui

²⁰ Ne man'da ram hma bi man ra Jesús nangue yu hnini bu bi 'yøt'e xun ngu yán t'øt'e mixte. Nguetho nu yu ja'i bu, njam'bu bi nde bi päh yu mbui, madague'a bi nu yán t'øt'e mixte. Ne bi 'yεn'a ra Jesús:

²¹ —Huęhi maha ahı gyı mεnguhu bu ra hnini Corazın ne ra hnini Betsaida, nguetho nu'bu xcá øt'ä yun t'øt'e xcá ut'ahu bu ja ra hnini Tiro ne ra hnini Sidón, xtán du yá mbui nangue ran ts'o mí øt'u ne xtı päh yu mbui u.

²² Janangue'a nu'bu bi zøn ra pa din ja ran juanı, man'da xun u tho ran unbi guí nuhu xında gue u 'buru Tiro ne ru Sidón, bi 'yεmbi.

²³ Ngutho ahı gyı mεnguhu ra hnini Capernaum. Masque guí εmhbu man'da xun hεts'i rá ts'edi ni hninihı xında gue u mi'da. Pegue hin'na, guehma da mba ma juadi ahı. Nguetho nu'bu xcá øt'ä yun t'øt'e mixte bu ra hnini Sodoma tengu dá

ørpꞰ ja ni hninihꞰ, hin xtán guadi nangue ra sibi, nguetho xtím päh yún 'yomfɛni yꞰ mɛngu bꞰ, nɛ guexta'a di jat'a ra hnini ya.

²⁴ Pɛ guehma majuꞰni dí xi ahꞰ, 'bꞰ bin ja ran juꞰnbi, man'da xꞰn Ʞ tho ran Ʞnbi gui nuhꞰ, xínda gue a da nu yꞰ mɛngu bꞰ ra hnini Sodoma, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús i hurpa rá mbꞰi n'da

²⁵ Nɛ nubꞰya nu ra Jesús bin yaui OjꞰ nɛ bi 'yɛna:

—Ma Ta i, gra Hmu mahɛts'i, nɛ gra Hmu ua ja ra häi, jamadi ya ngue gá japi him bi bꞰ'a ram hma nangue ni ts'ɛdi Ʞ im bɛnsɛ ja yún 'yomfɛnise, pɛ gá japi bi bꞰadi nangue'e Ʞ i hon'a'i, tengu yꞰ t'Ʞhni ngue hin te i pꞰadi.

²⁶ Nɛ gue'a gá 'yøt'e ma Ta i, ngue gue'a gá numanhosɛ guí øt'e, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bꞰ min yaui OjꞰ rá Ta.

²⁷ Nɛ xø bi 'yɛmp'Ʞ yꞰ jꞰ'i bꞰya:

—Gátho 'bɛ'a i ja, bi 'dacä ma Ta. Nɛ njon da bꞰqui xꞰn ho, hinda hønt'a ma Ta i pꞰqui. Nɛ njon da bꞰadi xꞰn ho ma Ta, hinda høngdä ngue rá Ts'Ʞnt'Ʞgui dí pꞰcä a, nɛ Ʞ ngue ma pähä ga japi da bꞰadi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁸⁻³⁰ Nɛ nu'bꞰ gá yähmbꞰ nɛ gán xømbꞰihꞰ nangue 'bɛ'a gátho guí øthꞰ, ba ɛhmbꞰ gui tɛngahꞰ, nɛ nugä ga hut'a ni mbꞰihꞰ. Nɛ nu'a ra 'bɛfi dí 'da ahꞰ hingui hɛi a, tengu'bꞰ dí huthꞰ ran thuyꞰ dín hyanbahꞰ ya. Nɛ nugä dí set ma mbꞰi nɛ hin'yꞰ ran 'yɛts'i ma mbꞰi, nɛ ga xän'nahꞰ ngue njabꞰ gui 'yøthꞰ, nɛ ga hut'a ni mbꞰihꞰ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

12

Ra Jesús bi 'yuti nda'a man'da xun ho xtá 'yøt' u yu fariseo

¹ Nε nu'a n'da ra pa mi 'yo a ra Jesús bu ja yu huq̄hi. Nεcāhe dá mbāhmbe yú xädigāhe a, 'bu ra pa ran ts'äya. Dá ndehmεhe nε dá tujε 'da yu trigo. Dá tɛnt' ma 'yεhe u yu trigo nε dá sahe.

² Nu yu fariseo bi nu 'be'a dá øthe nε bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Nu ni xädi bi 'yøt'a hin xtá 'yøt'e, nguetho bi 'yøt'a n'da ra 'befi ra pa ran ts'äya, 'bu mi duc yu trigo.

³ Nε bi dq̄'a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Ha hin gán nuhu bu ja ni søcuq̄hu, ngue nε a ra David bi mbεsta a rán t'ɛdi Ojā 'bu mi mbähā u 'da, nε bin tumanthuhu, má hin'yu 'be'a da zi u.

⁴ Janangue'a bi yurpu ja rá ngu Ojā, bi zi u yu 'bøxthuhmε him mi sä da zi u, pε hønt'u yu mbäjä mi si u. Pε hin guí εmhbu bi 'yøt' ra ts'oqui ra David, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁵ Uague hin guím bεmhbu 'be'a mam bu ja rán t'ɛdi ra Moisés nanguε yu mbäjä 'burpu ja ra nijä, ngue nε'bu ra pa ran ts'äya i øt' yú 'befi. Pε hing ra ts'oqui a i øt'e, nguetho guεpu ja ra nijä dim pefi.

⁶ Nε nugä dí xi ah, man'da xun hεts'i ma ts'εdigä xında gue ra nijä, hanja guí εmhbu bi 'yøt' ra ts'oqui ma xädigä, bi 'yεmbi.

⁷ Pε nu ah hin guí pāhmbu 'be'a nam bøn'a im ma bu ja rám hman Ojā ngue i εna: “Nugä man'da dí nde din ja nin huεcatehu, xında gue gui hyohu yu zu'uε ngue gui pøscahu,” i εn Ojā, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nu'b_u xquí p_hm_b 'b_e'a nam b_on'a, hin xcamí y_af_u
 u hin'y_u yá ts'oqui, bi 'y_en'a ra Jesús.

⁸ N_e nugá guecá dán j_a'igá ua ja ra ximhäi, drá
 hmu, n_e i ja man t'_edi ga mangá 'b_e'a da 'y_ot' y_u j_a'i
 ra pa ran ts'äya, bi 'y_em_bi.

N'da ran'yoh_u ra mb_edi rá 'y_e bi hoc'a ra Jesús

⁹ N_e bi thoh p_uya n_e bi y_ur_pu ja ra nijá.

¹⁰ N_e nu y_un s_uih_u a ra Jesús mi nde xtán d_in_ba
 n'da ra ts'oqui ngue mi sä xtí y_ap_i, n_e bi t'_emp'a ra
 Jesús:

—Ha da zä da mba ma hoqui a ra pa ran ts'äya
 n'da ra hy_enni, uague hin'na, bi 'y_en'ü. Nguetho mí
 'b_ur_u n'da ran 'yoh_u ngue ra mb_edi rá 'y_e.

¹¹ N_e bi d_a'a ra Jesús:

—Ha i 'b_u a n'da ah_u ngue nu'b_u ni d_e'yoh_u da
 d_ar_u ja ra hy_ahäi gue'b_u ra pa ran ts'äya, ha hin gui
 j_uxh_u.

¹² Ha má guet'a n'da ra j_a'i ngue hin da zä da
 t'_or_pa ran ho 'b_u ra pa ran ts'äya. N_e nu'a, man'da
 di muui xinda gue y_u d_e'yo, bi 'y_en'a ra Jesús.

¹³ N_e nub_uya, bi 'y_en'a ra Jesús:

—Dami ju_an ni 'y_e, bi t'_emp'a ran 'yoh_u.

N_e bi ju_an b_uya. N_e 'b_ex bi gohi x_un ho tengu
 man'da rá 'y_e x_un ho.

¹⁴ N_e nu y_u fariseo ξ m_m ϵ bin cu_e b_uya. Bi b_om b_u
 ja ra nijá, bi ny_as_e u 'b_e'a dí zä da hyo ra Jesús.

Maya'b_u bi hma 'b_e'a bi 'y_ot'a ra Jesús

¹⁵ N_e nu'b_u mi b_en'a ra Jesús 'b_e'a mi nde xtá
 'y_or_pa u y_u fariseo, bi b_om b_u b_uya, bi mba n'danni,
 n_e ξ m_m ϵ x_un ngu y_u j_a'i bi numanho da d_enthoho.
 N_e gätho midín hy_enni bi hoc'a ra Jesús.

16 Nε bi xi ɯ njon da xifi to'o a bi hoqui.

17 Nε nu'a bi 'yøt'a ra Jesús ngue njon bi ndepe da xifi, bin theui a mi hma maya'bɯ 'bɯ mi 'yɛn'a ra pøngahya Isaiás:

18 Nuna guehna ma 'yɛhɛgä dá huahni ngue ɛmmɛ didí huɛcä nɛ i hurca ma mbɯi, ga un ma Hogandahi ngue da xi ɯ i thande yá oja zɛhɛ, nangue ran juɔnbi ga øt'ä 'bɯ ran zɛgui ra pa.

19 Nε hin din sate a nɛ xín dim mbatho, nɛ hingan ts'ɛdi din ya hapɯ din 'yo.

20 Nε nu'ɯ in ja tengu'bɯ ra xithi bi domp' ran dahi, da xots'i mahøn'a.

Ngutho ɯ in ja tengu n'da ra sibi mi ts'atho da huɛzɛhɛ, di japi ngue da de xɯn ho mahøn'a, asta gue'bɯ bi zøni dim hmu xɯn ho ua ja ra ximhäi, nɛ din jabɯ da 'yøt'e.

21 Nε gätho yɯ ja'i 'dahma 'dan'yo bɯ na ya da dømp' ran ho da 'yørpa ɯ, i ɛn Oja, bi 'yɛn'a ra Isaiás maya'bɯ.

Gue'a bi ma nangue ra Cristo rá Thahni Oja.

Bi t'ɛmbi n'youi rá ts'ɛdi ra zĩthu a ra Jesús

22 Nε n'da ran 'yohɯ min 'youi ra zĩthu nɛ mi xädä nɛ mi gore, bi ts'ixpɯ 'bɯ a ra Jesús, ngue di hoqui. Nε 'bɛxgue bin zø yá dä, nɛ bi nyä bɯya.

23 Nu'ɯ gätho bi nu 'bɛ'a bi 'yøt'e bi hyonya thoho ɯ, nɛ bi 'yɛna:

—Masque guehna mi man ɯ yɯ pøngahya, ngue rá m bom'bɛto ra David, ngue rá Thahni Oja, bi 'yɛn'ɯ yɯ ja'i.

24 Nε nu yɯ fariseo 'bɯ mi 'yøde 'bɛ'a i man yɯ ja'i, bin cuɛ ɯ, bi 'yɛna:

—Nuna ran 'yoh_u na i høn a thi y_u zĩthu nguetho in 'youi rá ts'edi a yá hmu, sä ϵ n'ü.

25-26 Ne 'bex bi bq'a ra Jesús 'be'a mim b ϵ n'ü y_u fariseo ne bi 'y ϵ mp'ü:

—Pe him majuani guí mamhb_u, nguetho nu ra zĩthu hin da zä din s_useh_u yám fäts'ih_u. Nu'b_u din s_use din juase yá ts'edi ϵ 'b_u, tenguthoho 'b_u n'da ra ts'ut'abi din heque ne din tunhd_u ϵ yám fäts'ih_u, di 'be ϵ yá ts'edi 'b_u. Ne ngutho n'da ra hnini o gue n'da ra ngu 'b_u din heque, pe gä dim 'be ϵ .

27 Nu'ah_u guí ϵ mhb_u dín 'yo'be rá ts'edi ra zĩthu, janangue'a i sä dí høn a thi y_u zĩthu, sä guí ϵ mhb_u. Pe xi'b_u da gue'a dí δ t'ä, ha in jab_u ϵ guí xänbah_u 'b_u i høn a thi y_u zĩthu ϵ . Ne gues ϵ ϵ i ut'ah_u ngue him majuani a guí mamhb_u, bi 'y ϵ n'a ra Jesús.

28 Pegue rá Hogand_uhi Oj_u dá høn a thi y_u zĩthu ne dá ut'ah_u ngue ya di manda rá ts'edi Oj_u ua guí 'b_uhmb_u, bi 'y ϵ mp'ü.

29 Ne tenguthoho n'da ran 'yoh_u 'b_u i 'b_urp_u ja rá ngu, hin njongui sä da y_urp_u 'b_u hinga m'bet'o da mba nthurpi yá 'ye, ne nuya sä da y_urp_u ne da hy α spi 'be'a gätho i ja b_u. Dín jagä b_u, him mí sä xcá mispa y_u zĩthu 'b_u hin xcá t α pä ϵ yá hmu, bi 'y ϵ n'a ra Jesús.

30 Ne nu'a to'o hingui numansugui, man sai'be a. Ne nu'a to'o hingui δ t' ma 'befi i di japi dim 'be ϵ mi'da, bi 'y ϵ n'a ra Jesús.

31 Janangue'a dí xi ah_u, h δ nt'a go má ts'oqui ne h δ nt'a go má ts'ore da man a n'da, i sä da mba ma punbi, pe nu'b_u i man ra ts'ore nangue rá Hogand_uhi Oj_u n'da, ya hin da zä da mba ma punbi n'da 'b_u.

32 Pε dí xi ah_u, nu'b_u 'bo'o da man ra ts'ore nanguecä, dán ja'igä ua ja ra ximhäi, pε i sä da mba ma punbi a. Pε nu'a da man ra ts'ore nangue rá Hogandähi Oja, pε hin jam'b_u da mba ma punbi a, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'da'anguui a rá mb_ui n'da a rán t'öt'e n'da

33 —Pε nu'b_u x_un ho ran t'öt'e ngue dá høn a thi _u y_u zı̄thu, nde'b_u gui numanhoj_u 'b_u, nguetho gui 'yεmf_u x_un ho ra za gue'b_u x_un ho rán dät'ä. Pε nu'b_u hingui ho y_un dät'ä gui 'yεmf_u hingui ho ra za 'b_u. Nguetho nu y_un dät'ä i z_up_u da b_u a n'da nda'a ní za a, bi 'yεn'a ra Jesús.

34 Nu ah_u, tengu'b_u y_u mēni ah_u y_u poz_u. Hague dán zä gui mamhb_u n'da ra nde x_un ho 'b_u x_un ts'otho ah_u. Nguetho nu'a i yup_u rá mb_ui n'da, gue'a i pøn rá nde n'da, bi t'εmp'_u y_u fariseo.

35 Nu'a ran 'yoh_u i yuh ran ho rá mb_ui, hønt'a x_un ho im ma, pε nu'a ran 'yoh_u x_un ts'o, hønt'a im ma, nguetho x_un yuh ran ts'o rá mb_ui.

36 Nε dí xi ah_u ngue nu'a ra pa din ja ran ju_unbi, gätho y_u ja'i da mba ma ju_unbi nangue a him bin 'yomfεni 'bε'a í mba a bi man _u.

37 Nε nangue y_um hma gá mamhb_u dí ts'än'nah_u ran _unbi 'da ah_u nε dí mba ma thøgue 'da ah_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús nte ma hmεpya bi 'yu 'b_u mi t'äp y_u hmεpya

38 Nε nub_uya, bi t'εmp'a ra Jesús, bi 'yεmp'_u 'da ma ngurpihe y_u fariseo nε y_u xänbate nijä:

—Gra xänbate, dami 'yurcahe n'da ra hmεpya ngue'b_u maju_uni Oja bi 'da'a ni ts'edi.

39 Bi dǎ'a ra Jesús:

—Nu'ɯ xø 'uegue nangué Ojǎ nɛ xɯn ts'o yá mbɯi, gue'ɯ i äh yɯ hmɛpya ɯ. Pɛ hin da t'ut yɯ hmɛpya ɯ, pɛ hønt'a n'da ra hmɛpya da t'uti, tengu bi 'yøt'a ra Jonás.

40 Ngue tengu thoho ra Jonás, hyu pa nɛ hyu xui bi 'yo bɯ mbo rá foho n'da ra dǎhuǎ, nɛ ngutho din jacǎ guecǎ dán jǎ'igǎ ua ja ra ximhǎi, hyupa nɛ hyu xui ga o bɯ 'bɯ ɯ xɯn du, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɯ mi 'yɛmp'ɯ.

41 Nɛ dí xi ahɯ, nu'ɯ mí 'bɯpɯ ra dǎhnini Nínive 'darbɯ gam 'bǎhmbɯ ɯ 'bɯ bin ja ran juǎnbi 'bɯ ran zɛgui, nɛ da 'yut'ahɯ i ja ni ts'oquihɯ. Nguetho nu'ɯ 'bɛx bi pǎh yá mbɯi 'bɯ mí 'yø a bi man a ra Jonás, pɛ nu ahɯ xø hin guín nde gui pǎh ni mbɯihɯ nangué'a dí mangǎ. Nɛ nugǎ, man'da xɯn hɛts'i ma ts'edi xinda gue ra Jonás, bi 'yɛn'a ra Jesús.

42 Nɛ'a ra xisu min ts'ut'abi bɯ Sur, 'darbɯ gam 'bǎhmbɯ a 'bɯ bin ja ran juǎnbi 'bɯ ran zɛgui. Nɛ da 'yut'ahɯ ngue i ja ni ts'oquihɯ. Nguetho nu'a yatho bá ɛhɛ ngue mi nde da 'yø a 'bɛ'a bi man a ra ts'ut'abi Salomón nangué ran 'yomfɛni bi un Ojǎ, pɛ nu'ahɯ hin guín nde gui 'yøhmbɯ a dí m mangǎ. Pɛ nugǎ man'da i ja rá ts'edi mam hmangǎ xinda gue ra Salomón, bi 'yɛmp'ɯ yɯ fariseo a ra Jesús.

Nu rá mbɯi n'da da yɯt' ra zǐthu mahøn'a 'bɯ hin da bɛn Ojǎ

43 —Pɛ nu'a ran ts'o guidí hohɯ, din ja ahɯ tengu bi 'yøt'a n'da ra jǎ'i min 'youi n'da ra zǐthu. Nɛ bi bøn a ra zǐthu, bin 'yo bɯ ja ra 'yønǎi, mí honi hapɯ din säya pɛ him bi dǐni hapɯ din säya. Nɛ bi mbeng bɯ ja rá mbɯi ra jǎ'i bɯ bá nets'i.

44 “Man'da xɛn ho 'bɛ ga peng bɛ bá nets'i,” bi 'yɛnsɛ a ra zɪthu. Nɛ nu'bɛ mi mbeng bɛya, bi zɔm bɛ ja rá mbɛi a ra ja'i mahɔn'a, nɛ bi nu tengu'bɛ n'da ra ngu ngue mán joqui bɛ rá mbɛi, nɛ njom mí 'bɛpɛ nguetho him bin zɔm bɛ rá m hman Oja.

45 Nɛ xɔ bi mba bɛya bá si mí yoto yá minzɪthuhɛ ngue man'da ɛmmɛ xɛn ts'o i ɔt'e, nɛ bi yɛpɛ, bin sáya bɛ rá mbɛi a ra ja'i. Nɛ man'da ɛmmɛ xɛn ts'o bi 'yɔt'a ra ja'i bɛya. Nɛ gan jahɛ bɛ, bi 'yɛmp'ɛ yɛ ja'i a ra Jesús.

Nda'a ɛ i din cuhɛ ra Jesús

46 Nɛ nu ra Jesús mi yaɛ yɛ ja'i 'bɛ mi zɔm bɛ a rá mbe nɛ yɛn 'yohɛ. Bi zɔm bɛ ja ra ngu mí 'bɛi. Pɛ him bi yɛpɛ, bim 'bátho bɛ thi, mi nde xtín yaɪi a rá ts'ɛnt'ɛ.

47 Nɛ nu'ɛ da bɛya bi xi a ra Jesús:

—I 'bácuɛ thi ni mbe nɛ nin 'yohɛ, nɛ in nde gan yaɛɛ 'na, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

48 Nɛ bi da a ra Jesús:

—Ga xi ahɛ to'o a ma mbe nɛ to'o ɛ man 'yohɛ.

49 Nɛ bi 'yut'ɛ yá xádi bɛya:

—I 'bɛcuɛ ya ma mbe nɛ ma cu, bi 'yɛna.

50 Nguetho hɔnt'a go to'o i ɔt' rá páhɛ ma Ta bí 'bɛpɛ mahɛts'i, gue ɛ man 'yohɛ ɛ, nɛ gue'ɛ man ju ɛ, nɛ gue'ɛ ma mbe ɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

13

Rán t'uti ra mbomhmudä

1 Nɛ nubɛya bi bɔn'a ra Jesús bɛ ja ra ngu mí 'bɛi, nɛ bi mba nín hupɛ ja ra ndendeja.

2 Nε εmmε bim peti b_u y_u ja'i, janangue'a nu ra Jesús bí ndexpe ja n'da ra mbosa nε bi hyu b_u. Pε hingui 'yo a ra mbosa, bá cop_u ndenthe.

3 Nε bi xänba _u y_u ja'i, bi xi i 'da y_un t'uti. Nε nu'a n'da ran t'uti bi mam b_u, bi 'yεna:

—N'da ra mbomhmudä bi mba b_u huähi.

4 Nε nu'b_u mi mbon y_u hmudä, nu'_u 'da bi zo b_u ja ra 'yu, nε bá εh y_u doja bi za _u.

5 Nε nu mi'da y_u hmudä bi zo b_u ja y_u 'bodo, 'bexgue bi bøts'e nguetho hingui pidi ra häi.

6 Pε nu'b_u mambá pøx ra hyadi 'bexgue bi 'yot'_u nguetho him mi ja y_u 'y_u x_un ho.

7 Nε nu mi'da y_u hmudä b_uya bi zo b_u ja y_u 'bo'uïni, nε bi bøx'_u y_u hmudä. Pε nu'b_u min te y_u 'uïni b_uya bi go'mi, nε bim 'bεdi.

8 Pε nu'_u 'da bi zo b_u ja ra hogahäi, nε bin ja x_un ho _u. Nu 'da bi ndø'a n'da ciento, nε nu'_u 'da bi ndø'i hyäte, nε 'däte ma 'det'a bi ndø _u 'da.

9 Pε nu'b_u i ja ni zaguh_u, dami jamansu 'bε'a dí xi ah_u, bi 'yεmp'_u y_u ja'i a ra Jesús.

I ä'n'd_u y_u xädi ra Jesús hanja i xih y_un t'uti y_u ja'i

10 Nε dá xihmbe ra Jesús b_uya, dá εmfe:

—Hanja gní xänba y_un t'uti y_u ja'i, nε hingui p_u _u 'bε'a nam bøn _u, dá εmfe.

11 Nε nu ra Jesús bi darcähe b_uya, nε bi 'yεnje:

—Nu ah_u bin ja ah_u gá p_uhmb_u a njom mi p_uh mam'bεt'o 'bεp_u ní manda rá ts'edi Oja, pε nu'_u mi'da, him bin japi da b_udi, bi 'yεngähe ra Jesús.

12 Nε tengu thofo a ram hma i εna: “Nu'a i ja, man'da x_un ngu din t'unni, nε nu'a zi ts'utho i ja, nε'a i ja da thänba a,” gan jah_u b_u. Nu'_u i honi da

bądi, man'da xın ngu da bądi. Pε nangue ı hingui honi da bądi, nε a zi ts'ı mi pądi da tıanba ı.

13 Janangue'a yın t'uti thoho dí xi ı, nguetho i øde pε ına gue'bı him bi 'yøde, nε i nu pε tengutho 'bı hin te xtá nu; him bi yıt' yá mbıi a dá xifi, bi 'yęn'a ra Jesús.

14 Nε majuaıni i man'a ra pøngahya İsaías nangue ı 'bı mi 'yęn'a:

Gui 'yøhmbı pε hin gui pąhmbı 'be'a gá 'yøhmbı.
Nε gui nuı pε hin gui pąhmbı 'be'a nám bøn'a guin nuı.

15 Nguetho nu ni mbıihı ęmme xım mętho, nε njım'bı gui 'yøhmbı, tengu'bı njot'i ni guıı, nε njım'bı gui nuıı, tengu'bı guidı ts'ant' ni dähı, nε hin jım'bı i sä da bęn ni mbıihı ngue dim pädi nangue ran ts'o, ngue ga nyaı ahı, i ęn Oja, bi 'yęn'a ra pøngahya İsaías 'bı maya'bı, bi 'yęn a ra Jesús.

16 Pε nu'ahı majarı ahı nguetho i nu ni dähı nε i øh ni guıı, bi 'yęngähe ra Jesús.

17 Majuaıni dí xi ahı ęmme xın ngu yá pøngahya Oja nε xın ngu yı ja'i ngue 'dat' Oja mim bęni, mı nde xtá nuna gätho guı nuıı ya, pε him bi zä bi nu; nε ęmme mı nde xtá 'yøhna guı øhmbı ya, pε him bi zä bi 'yøde, nguetho him mı zøn ra ora xtám bądi, bi 'yęngähe dyı xädigähe ra Jesús.

'Be'a rán theui a ran t'uti ra mbomhmudä

18 —Nε nuya ga xi ahı 'be'a nam bøn'a rán t'uti a ra mbomhmudä, bi 'yęngähe ra Jesús.

19 Nε nu'a to'o bi sih ram hma ngue di manda ua rá ts'edi Oja, nε him bi bądi 'be'a nam bøn'a, in ja

tengu ɯ yɯ hmudä bi zo bɯ ja ra 'yu, ne 'bex bá ε'a ra zɨthu bi hyax a ra hmudä bi thupɯ ja yá mbɯi ɯ.

20 Ne nu'ɯ yɯ hmudä bi zo bɯ ja yɯ do, tengu'bɯ n'da ra ja'i εmme di johya 'bɯ ja bi 'yø a ram hma, pe maxøts'e thoho.

21 Ne hinga gätho mbo yá mbɯi, nguetho hin'yɯ yá 'yɯ xɯn ho, ne go zi ts'ɯ din ɯnbi nangué a ram hma, 'bexgue da 'uegue.

22 Ne nu'a ra hmudä dá xi aɯ bi zo bɯ ja yɯ 'uɨni, nam bøni tengu n'da ra ja'i bi 'yø a ram hma, pe hønt'a εmme im bɛn ra ximhäi ne ra mbeti ngue i hä't'i, janangué'a bi japi bim 'bɛ a ne hin te bin ja rá 'bɛfi Oja nangué'a ra ja'i tengu a.

23 Pe nu'a ra hmudä dá ma ngue bi zo bɯ ja ra hogahäi, nam bøni tengu ɯ i ømanho a ram hma ne i pa'di 'bɛ'a yán thehɯ a, ne din te xɯn ho ɯ ne da ndøgue tengutho yɯ hmudä, ngue nu'ɯ 'da bi ndø'a n'da ciento, ne'ɯ 'da bi ndø a hyate, ne ɯ 'da bi ndø a 'däte ma 'det'a.

Rán t'uti ra hmudä xɯn ho ne a hingui ho

24 Ne nu ra Jesús bɯya bi xih mi'da yɯn t'uti ɯ yɯ ja'i, ne bi 'yɛmbi:

—Nu'bɯ bi 'yøt' ran ts'ɯt'abi Oja, in ja tengutho 'bɯ n'da ra ja'i bi du a n'da yɯ hmudä xɯn ho bɯ ja rá huahi.

25 Pe nu'bɯ mín xui ne gätho bin aha, bi mba a rán saiui ne 'darbɯ bi duhmí a n'da yɯ hmudä hingui ho bɯ ja rá huahi, ne bi mba bɯya.

26 Ne nu'bɯ mí bøx bɯya, bi bøx'ɯ xɯn ho ne ɯ hingui ho, 'darbɯ bi bøts'e.

27 Ne nu'ɯ yá 'yɛhe bɯya bi mba bi xi ɯ yá hmu: “Nu yɯ hmudä gá tupɯ ja ra huahi, xɯn ho 'bɯ gmi

tuhu, hapu bi nequi u yu hmudä hingui ho,” bi 'yɛmbi.

²⁸ Ne nu u yú hmu buya bi 'yɛmbi: “Ne masque n'da man sui'be bá ɛhe bi ts'onga ma huɔhi,” bi 'yɛna. “Ha ga xathu u yu paxi hingui ho,” bi 'yɛn'u yú 'yɛhe buya.

²⁹ Ne nu yú hmu bi 'yɛmbi: “Hin'na, hin da zä gui mbähä gui xathu u yu paxi hingui ho, nguetho xohma ts'urpu thoho ne u xuñ ho gui xathu.

³⁰ Man'da xuñ ho gui hyethohu 'darpu din te, ja gue'bu bin ja ran sofo. Ne nubuya ga xi u yu mbeñi ngue nu'u hingui ho di peti ne da 'yudi, ne nu u xuñ ho buya da mbe'ts' bu ja ma ngu,” bi 'yɛn u yú hmu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ne guehna man'da ran t'uti bi mam 'bu mi xi u yu ja'i.

Rán t'uti rá hmudä ra mostaza

³¹ Ne man'da ran t'uti bi man'a ra Jesús ne bi 'yɛna:

—Ne tengu n'da rá hmudä ra mostaza bi dupu ja rá huɔhi n'da ra ja'i. Ne zi ts'utho a, ɛmme man'da zi ts'u xínda gue u mi'da yu hmudä.

³² Pe nu'bu bin te ne man'da xuñ ndoho bu ni nequi, madague'bu ra c'ani thoho, pe i te tengu'bu n'da ra za guepu da zä da 'yot' yú 'bafi yu doja bu ja yú 'ye. In japu rá ts'edi Oja bu ni nequi ngue di manda ua, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Rán t'uti rá íxi ra hocjuni

³³ Ne man'da ran t'uti bi ma ra Jesús ne bi 'yɛna:

—Ne tengu ra íxi 'bu din jap'a ra hocjuni, ne gätho bi nden a ra juni buya. In japu rá ts'edi Oja bu ni nequi ngue di manda ua, bi 'yɛna.

Maya'b_u bi ts'änni da man y_un t'uti a ra Jesús

³⁴ Nε ngub_u bi 'yøt'a ra Jesús, hønt'_u y_un t'uti bi 'yut'_u y_u ja'i 'b_u mi xänbi.

³⁵ Nε gue'a bi man'a ra pøngahya maya'b_u ngue din ja 'b_u mi 'yεna:

Ga utä y_u ja'i y_un t'uti,

Ga xänba a njon mi pađi asta gue'b_u go mi mb_uh ra ximhäi,

i εn Oja, bi 'yεn'a ra Isaías 'b_u mim pøngahya.

'Be'a rán theui a rán t'uti ra hmudä x_un ho nε'a hingui ho

³⁶ Nε nub_uya bi xi _u y_u ja'i a ra Jesús ngue da mbengui. Nε nu'b_u gätho mí mba _u, bi mba ra Jesús b_u ja ra ngu. Nε dá tendähe b_uya. Nε nu'b_u mí hyup_u ja a ra ngu, dá änhde:

—Dami xije ts'_u 'be'a nam bøn'a ran t'uti gá ma nangue ra hmudä hingui ho bi dup_u rá huąhi a ran 'yoh_u, dá εmfe.

³⁷ Nε bi 'yεngähe ra Jesús b_uya:

—Nu'a nam bøni ngue y_u hmudä x_un ho _u dí tucä, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

³⁸ Nε nu a ra huąhi nam bøni gue'a ra ximhäi. Nε nu'a ra hogahmudä nam bøni gue'_u di manda rá ts'εdi Oja _u. Nε nu'a ra hmudä hingui ho nam bøni y_u ja'i ngue rá mbeti ra zıthu.

³⁹ Nε nu a rán s_uiui a rá mbeti ra huąhi ngue bi dup_u y_u hmudä hingui ho, gue'a ra zıthu a. Nε nu'a ran sofo nam bøni rán zεgui ra pa. Nε nu'_u y_u mbεfi da xoqui nam bøni ngue y_um 'bεhni Oja mahεts'i.

⁴⁰ Nε tengu thoho _u y_u hmudä bi bøts'e ngue hingui ho nε bi mba ma munts'i nε bi mba nt'udi, din ja b_u 'b_u ran zεgui ra pa.

41 Nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, 'b_u rán zεgui ra pa ga pεn'd_u mam 'bεhni di pεti gätho nangu y_u ja'i ra ximhäi. Ne gätho _u bi 'yøt' ran ts'o da thøn a thi, ne _u gätho midí parpa yú mija'ih_u da 'yøt' y_u ts'oqui.

42 Ne da thøsp_u ja ra sibi njam'b_u i huçt'i, guerp_u din zoni ne din guxt' yú ts'i b_u.

43 Ne nub_uya, nu'_u to'o i øt' rá pähä Oja, di neç thoho tengu ra hyadi b_u di manda rá ts'edi ma Tah_u mahçts'i. To'o gätho ja yú zagu, di jamansu a dí_m mangä ya, bi 'yεngähe ra Jesús.

Rán t'uti a ra mbeti man t'agui

44 Ne man'da ran t'uti bi man'a ra Jesús, bi 'yεna:
—Nu n'da ran 'yoh_u bi dñ'a n'da ra mbeti b_u mbo ra häi ngue εmme di muui a. Ne bi gärp_u mahøn'a. Ne midí johya, ne bi mba b_uya da mbä 'bε'a gätho mi pε'ts'i guerp_u bi zä bi dän'a ra xεqui a guerp_u bi dñ'a di muui, ngue mi padi man'da da dapi b_u. Ne din jab_u gui 'yøth_u ngue εmme gui hyomhb_u ngue di manda rá ts'edi Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

Rán t'uti a ra do εmme di muui xam hmadi

45 Ne xø bi 'yεna:

—Nu n'da ra pøhø ngue mi honi da dän y_u do i thim b_u mbo ra dehe xam hmadi di muui.

46 Ne nu'b_u mí dñ'a n'da man'da mahotho xinda gue'_u Gä min nu mam'bet'o, bi mbä 'bε'a gätho mí pε'ts'i ne bi dän'a εmme mahotho b_uya. Ne din jab_u gui 'yøth_u ngue εmme gui hyomhb_u ngue di manda rá ts'edi Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

Rán t'uti n'da ra xit'q án t'ei b_u ja ra dαdαdehe

47 Ne man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yεna:

—Nu'a ní 'yøt' ran ts'ut'abi Oja, in ja tengu n'da ra xit'a ngue i pa nt'ei bu ja ra daɖaɖehe, ne i the hønt'a go ní hua i 'buꝛu mbo ra dehe.

48 Ne nu'bu ya bi yu'a yá xit'a yu mbahua, da guꝛ buya, da mba nín huꝛu ja ra ndenthe ne da huan'du yu hua xun ho da 'yuꝛu ja yá 'bøts'e ne nu'u hingui ho buya di bunt'i.

49-50 Ne din jabu 'bu rán zegui ra pa, 'darbu dim 'bähmbu yu ts'om'bäi u xun ho bi 'yøt'e. Ne nu yám 'behni Oja mahets'i da huan'du yu ts'om'bäi ne da 'yentꝛu ja ra sibi njam'bu i huɛt'i, nguɛꝛu din zom bu u ne din guxt ꝛu yá ts'i, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Mahyoni a mi pezehe ne'a xø bi ðim ma'da'yo

51 Ne nu'a ra Jesús buya bi 'yɛngähe yá xädigähe:

—Ha guí ꝛähmbu a dí xi ahu ya.

—Haḥa, ma Hmu, ya dí ꝛähmbe a guím ma, dá ɛmbähe a.

52 Ne xø bi 'yɛngähe buya:

—Nu'u midín xäh ram hma maya'bu, ne a ram hma ma'da'yo da hyumbi din xädi, ngue 'beꝛu ní manda rá ts'edi Oja, hin te di 'beh rán xädi u buya, ne da zä da xänba u mi'da. Din ja tengu'bu n'da ra ja'i i ja 'be'a i pe'ts'i ngue gä mahyoni. Ne'a bi zocpa yám bombøta ne'a bi ðinse. Janangue'a hin te di 'be u 'buꝛu ja rá ngu, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Yu mengu bu rá hnini zehe him bi 'yɛc'yɛi rá ts'edi ra Jesús

53 Ne nu'bu mi gua'a bi man ra Jesús buya bi bøm bu.

54 Ne bi mba bu rá hnini zehe ngue Nazaret. Ne bin xäꝛu ja ra niḣa, ne nu yu ja'i buya bi hyonya thoho 'be'a bi 'yøt'a, ne bi 'yɛna:

—Har_u bí hya rán 'yomfɛni na, ngue da zä da 'yøt'a i øt'e.

⁵⁵ Ha hinga guehna rá ts'unt'_u ra yaxi na, ngue i 'b_ucua rá mbe í María. Ne nu yán 'yoh_u ra Jacobo ne ra José ne ra Simón ne ra Judas.

⁵⁶ Ne _u yán ju dí 'b_uhmb_u ua. Pe har_u bí hya a ran 'yomfɛni na, bi 'yɛn _u yá mɛnguh_u.

⁵⁷ Ne him bi numanho a ra Jesús. Pe nu ra Jesús bi 'yɛmp'_u:

—Gätho y_u ja'i in jab_u. Nub_u ja yá hnini zɛhɛ hin da hnumanho n'da rá pøngahya Oja, xínga gue'_u i 'b_up_u rá ngu da numanho, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁵⁸ Janangue'a hingui ngu y_un t'øt'e mixte bi 'yørp_u, ngue him bi 'yɛc'yɛi _u 'b_up_u.

14

Ra Xuua Nxixya bi thecpa rá 'yuga

¹ Ne min ts'ut'abi b_u ra xɛqui Galilea a ra Herodes. Ne nu'b_u mi sifi 'be'a gä bi 'yøt'a ra Jesús 'b_u min 'yo b_u, bi 'yɛn'a:

² —Masque ra Xuua Nxixya a, bi dambɛni b_u 'b_u _u x_un du, janangue'a i ja rá ts'edi x_un ho i øt' y_un t'øt'e mixte, bi 'yɛm b_uya.

³⁻⁵ Nguetho guesɛ a ra Herodes bi hyo a ra Xuua Nxixya. Bin cuɛ a ra Herodes 'b_u mi sifi ngue hingui ho a bi 'yøt'e ngue bi zinɛ a rá 'bɛpo, nu'a ra xisu mi 'b_uhmí a ra Felipe 'b_u mi sin'a ra Herodes. Ne nu'a ra xisu, ra Herodías a. Ne bi 'yɛn'a ra Xuua: “Hingui ho gá 'yøt'e ngue gá sinba rá xisu a nin 'yoh_u,” bi t'ɛmp'a ra Herodes. Bin cuetho ra Herodes b_uya bi got'a fädi a ra Xuua ne bi manda dí tu't'i con y_u cadena. Ne mim bɛni xta hyo a ra

Xuua, pε him bi hyo nguetho mi su din cue y_u ja'i, ngue nu y_u ja'i mi pađi rá pøngahya Oja a ra Xuua.

⁶ Pε nu'b_u mi zøn ra pa bin ja rá ngopa a ra Herodes 'b_u mi dät ra jeya mahøn'a, bi 'yøt'a n'da ran ts'ihmε ne bin ne a rá t'ixu a ra Herodías. Ne bi numanho a ra Herodes a ran hnei bi 'yøt' b_uya.

⁷ Ne bi 'yεmp'a ra hmute: “Dami 'yädi 'be'a gätho guinde gui 'yäqui. Majuani dí xi i, ga 'da i 'be'a gätho gui 'yäqui,” bi 'yεn'a ra Herodes.

⁸ Ne nu'a ra hmute b_uya bi 'yä a rá ya ra Xuua Nxixya ngue di o ra mbohi, nguetho gue'a xí xi a rá mbe a da 'yäp'a.

⁹ Ne bi du rá mbai a ra Herodes b_uya, him mi ndehma da hyo a ra Xuua, pε hin'y_u 'be'a sä da 'yøt'e nguetho ya xí xifi di unni 'be'a Gä da 'yäpi, ne ya xí 'yøh y_u ja'i di unni 'be'a gätho da 'yäpi.

¹⁰ Ne bi manda b_uya ngue da mba ba thecpa rá ya ra Xuua Nxixya b_u ja ra fädi, ne ba jät'a n'da ra mbohi din t'un'na ra hmute.

¹¹ Ne nu'b_u min t'unni bi deñ a ra mbohi bi un'na rá mbe b_uya.

¹² Ne nu yá xädi ra Xuua b_uya, bá tunba a rá ngøc'yei b_u ja ra fädi, bi 'yägui. Ne bi mba b_uya bá xi a ra Jesús ngue ya bi du ra Xuua.

Bi 'uiñ'i cat'a mahuqi y_un 'yoh_u ra Jesús

¹³ Ne nu ra Jesús 'b_u mí 'yøde bi du ra Xuua, 'bex dá mbähmbe dá huhe b_u ja ra mbosa mí nde xcá sømhbe b_u 'danguadi, mi εna xcám 'busehe n'da zi ora. Pε nu'b_u mi pađ u y_u ja'i ngue dá mbähmbe b_u a ra Jesús, ne u bá nexp_u ja yá hnini bi dengähe, bin 'yogua thoho gätho b_u ja rá nyani a ra dädehe.

14 Nε nu'bu má cǎhmbe bu ja ra mbosa a ra Jesús, xun ngu u yu ja'i xí zøm bu. Nε εmmε bi huεc'u buya nε bi hoqui hønt'a go to'o mí u.

15 Nε nu'bu min de buya dá εmbähe a ra Hmu:

—Ya bin de ya, nε njongui 'buca ja ra xεqui ua, dami xih yu ja'i da mba bu ja yu hnini nε da däm bu 'be'a da zi, dá εmbähe a.

16 Nε bi 'yεn'a ra Jesús:

—Pε hingui jatho da mba, pε guesε ahü dami 'uimbu, bi 'yεngähe.

17 Nε dá thǎhmbe buya:

—Pε hin'yu 'be'a da zi, nε hønt'i cut'a yu hmε i ja ua nε yoho yu huǎ, dá εmfe buya.

18 —Bá cuhu ua, bi 'yεn'a ra Jesús.

19 Nε bi xih yu ja'i ngue din säya bu ja yu t'ei, nε bi hyän u cut'a yu hmε nε yoho yu huǎ. Bi ndøs' mahεts'i nε bi 'yär rán jǎpi Oja, nε bi xεm buya nε bi 'dacähe dá darpähe yu ja'i.

20 Gätho bin sihmε u yu ja'i nε bin niyǎ nε bi bong mi'da yu xεqui bi yu'i 'de'ma yoho yu 'bøts'e.

21 Nε nu'bu gätho bin sihmε í jua'i cut'a mahuǎhi u yun 'yohu, nε hin njon bi mbeh yu xisu xinga gue yu t'uhni.

Bin 'yo maxøts'e ra dǎdehe a ra Jesús

22 Nε nubuya, bi xije ga mbähmbe ngue ga 'daxhe ra dǎdehe mahøn'a. Dá huhe a ra mbosa dá mbähmbe buya. Go bi gosε bu a ra Jesús, bin 'yεhmbu yu ja'i.

23 Nε nu'bu mi mba u yu ja'i bi ndezεhe bu ja ra nyuni nε bi nyǎui bu Oja. Bá hazεhe bu a.

24 Nε nu'b_u má mbähmbe ngue dá huhe ra mbosa, 'b_u mi zøm made ra dehe, bi zεh ran dāhi nε εmmε bin ja y_u t'øthe, nε ts'edi midí cos'a ra mbosa.

25 Nε nu'b_u ya mβε mí ts'utho da hyats'i, nε 'yo a ra Jesús b_u maxøts'e ra dehe ngue da z_u'a ra mbosa.

26 Nε nu'b_u mambá εp_u ra Jesús, nε i 'yo b_u maxøts'e ra dehe dá handähe b_uya, ba εp_u nε hin dí pähmbe ngue gue'a. εmmε dán suhe nε dá mbahmbe:

—Ba εhn_u n'da ra ánima, dá εmhbe.

27 Nε bi darcähe a ra Jesús:

—Dami hu_uth_u nzamb_ui, o guín suh_u, guecä, bi 'yεngähe.

28 Nε bi dät'a ra Pedro b_uya:

—Nu'b_u gue'e ma Hmu i, dami jaqui nεcä dan 'yo maxøts'e ra dehe nε ga søm b_u guí 'bäi, bi 'yεn'a.

29 —Ba εcua, bi 'yεn'a ra Jesús, bi t'εmp'a ra Pedro b_uya.

Nε nu'a ra Pedro b_uya bi gap_u ja ra mbosa nε bi d_u'mi bin 'yo maxøts'e ra dehe ngue in nde da zøm b_u bí 'bä a ra Jesús.

30 Pε bi nu ngue εmmε nts'edi ran dāhi nε 'bex bin su b_uya, nε bi d_u'mi bi dont'a mbonthe. Nε nts'edi bi mbah p_uya:

—Ma Hmu, dami ya_ungui, bi 'yεna.

31 Nε 'bex bi bεndba rá 'yε a ra Jesús b_uya.

—Hanja ts'utho guí εc'yεi ngue i ja ma ts'edi nε 'bexgue gá su 'bε'a gán nu, bi 'yεmp'a rá hmu.

32 Nε nu'b_u mi hyu ra mbosa a ra Pedro nε ra Jesús b_uya, 'bex bin hε a ran dāhi.

33 Nε nugähe mí huhmbe b_u mbo ra mbosa dán dānyahmuhe b_u mí 'bä a ra Jesús nε dá εmfe:

—Majuṇi maha, gue'e rá Ts'unt'ḡ i Oja, dá εmfe.

Bi hoc'ḡ yḡ hyεnni bḡ ra hnini Genesaret a ra Jesús

³⁴ Nε dá thohmbe bḡya dá sōmhbe bḡ 'danguadi ra dehe bḡ mi ja ra xεqui Genesaret.

³⁵ Nε nu'ḡ yḡ ja'i mi 'bḡpḡ, 'bḡ mi nu bi zōm bḡ ra Jesús, 'bexgue bi mbεnh ra nde hōnbḡ go hapḡ ja yḡ hnini ngue ya mí 'bḡpḡ ra Jesús. Nε bá ts'inbi gātho yḡ hyεnni bḡ mi 'bḡcāhe a ra Jesús.

³⁶ Nε bi 'yāh ra mate ḡ ngue bi dārpa rá nyṇi rá pahni ra Jesús, nε 'bex bi yṇ ḡ bḡya.

15

Ra Jesús bi ma 'be'a di ts'onba rá mbḡi n'da

¹ Nε nubḡya bá ε i 'da ma ngḡrpihe ngue yḡ fariseo nε yḡ xānbate nija. Bá nεxpḡ Jerusalén ḡ, nε bi 'yān'na ra Jesús:

² —Hanja ḡ ni xādi hingui tεn yān t'ōt'e mam bombōtahḡ nε him 'be i xḡt'yε 'bḡ i sihmε, bi 'yεn'ḡ.

³ Bi dā a ra Jesús nε bi 'yεmbi:

—Pε nε ahḡ guí festhohohḡ rán t'εdi Oja 'bḡ guí homhbḡ guí 'yōt' nin t'ōt'e zεhεhḡ, bi t'εmp'ḡ yḡ fariseo.

⁴ Nguetho i mam bḡ ja rām hman Oja: “Gui numansu ni ta nε ni mbe.” Nε a i mam bḡ ngue: “Nu'a to'o san rá ta nε rá mbe i jatho da tho,” bi 'yεn'a ra Jesús.

⁵ Pε nu ahḡ, 'dan'yo thoho guí mamhbḡ, ngue guí εmhḡ xḡn ho 'bḡ di yārpa Oja a mi ja ngue xtá mbāx'a rá mbe o gue rá ta n'da ran 'yohḡ. Nε hin gá xihmbḡ ngue him bi numansu rá ta 'bḡ ngubḡ bi 'yōt'e.

⁶ Gá 'yεmhբu nte ní mba tho yán t'εdi Oյa 'բu guím bεnse nin t'εdihբ, bi 'yεn'a ra Jesús, bi t'εmp'բu yu fariseo.

⁷ Pε εmme guidí yorpahբ a guím bεmhբu, bi 'yεmp'a ra Jesús. Majuani bi man Oյa բu ja rá sσcuա ra Isaías 'բe'a guí σthբ nցue bi 'yεna:

⁸ Nuya yu jա'i ya i εsqui nanguε yú nde, pε maxσts'e thoхо nε hinga gätho yú mbui.

⁹ Nε säti thoхо 'բu i thandegui, nguetho hσnt'բu yán t'εdi zεhε i xänba և mi'da, i εn Oյa, bi 'yεn'a ra Isaías 'բu maya'բu, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹⁰ Nε nubya, nu ra Jesús bi zon'dբu yu jա'i:

—Dami 'yσhmbբu 'բe'a dí xi ahբ jananguε'a gui pahmbբu 'բe'a nam bσn'a.

¹¹ Hinga gue'a i ts'i di ts'onba rá mbui n'da, pε gue'a ní bσm բu rá nde n'da, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹² Nε dá mbähmbe բu mi 'bäh ra Jesús.

—Nu'բu yu fariseo bi bεman'բu a gám ma, dá εmfe.

¹³ Nε bi dաh ra Jesús, bi 'yεna:

—Hσnt'a go 'բe'a ma paxi him bi 'yεzεhε ma Ta, i jatho da mba nsat'i.

¹⁴ Nte guim bεmhբu nanguε և nguetho tengu'բu i xädä և, nε εna da 'yut' ra 'yu yú mixädähբ. Nε nu'բu n'da ra xädä i six'a rá mixädäui, thambεni tho gätho yoho da zo բu ja n'da ra hyաhäi, bi 'yεngähe ra Jesús 'բu má εmfe.

¹⁵ Nu ra Pedro bբya bi xi a ra Jesús:

—Dami xije nanguε a ran t'uti gá ma mahε'բu, 'բe'a nam bσn'a, bi 'yεmbi.

¹⁶ Nε bi dա'a ra Jesús:

—Ha ne ah_u xingui ts'u guí p_hmb_u 'be'a nam b_on'a dí xi ah_u, bi 'y_ena.

17 Ha hin guí p_hmb_u nu 'be'a da zi n'da, da y_ur_pu ja rá nde ne da mba b_u ja rá foho, ne hingui z_am b_u, bi 'y_engähe.

18 Pe nu 'be'a gätho da b_on b_u ja rá nde n'da í ne x_pu rá mb_ui ne gue'a di ts'on'a n'da.

19 Nguetho gu_er_u mbo rá mb_ui n'da ni ne x' u y_u ts'on'yomf_eni, ran thodu, ran 'yomt'eni madague'b_u bin thät'a n'da o hin gana din thät_i, ne y_um f_e, ne y_u fehni, ne y_un ts'ante, ne gue'u gätho ní ne x_pu rá mb_ui n'da u.

20 Ne gätho u gue'u ní ts'om'bäi n'da ra ja'i u. Pe nu'b_u bin sihme ne him bi 'y_ot'a ran t'öt'e ngue din x_ut'y_e, hinga gue'a dán ts'on'a, bi 'y_engähe ra Jesús.

N'da ra xisu hin rá m_enguh_u a ra Jesús bi 'y_ec'y_ei a rá ts'edi ne bi y_an'a rá t'ixu

21 Ne nub_uya dá p_omhbe b_u a ra Jesús dá mbähmbe b_u ja rá x_equi ra hnini Tiro ne ra hnini Sidón.

22 Ne dán c'athe n'da ra xisu ra m_engu Canaan, hing ra israel a. Ne ts'edi bi mbafi, bi 'y_emp'a ra Jesús:

—Gra Hmu, rám bom'beto i ra David, din ja nin hu_ecate nangue ma t'ixu in 'youi n'da ra z_ithu ngue _emme di unbi.

23 Nu ra Jesús bi thotho, tengu'b_u him bi 'y_o a bi xifi. Nugähe b_uya dá xihmbe ra Jesús:

—Dami 'y_orpa ra mate a ra xisu, janangue'a da mbengui, ne i mbafi i t_engah_u.

24 Nu ra Jesús b_uya bi 'y_ena:

—Nu Oja bá pengui ga ørpa rá 'befi ngue hønt'u ma mēnguh_u y_u israel ga jamansu, nguetho i 'bui tengu y_u de'yo bi 'beh ra 'yu, bi 'yēna.

²⁵ Pε nu ra xisu bi zøm b_u 'bäh ra Jesús bin danyahmu ne bi 'yēmbi:

—Gra Hmu, dami zεqui.

²⁶ Pε nu ra Jesús bi 'yēmbi:

—Hingui ho 'b_u n'da ran 'yoh_u da hyañba rá hmε yá t'uhni, go di un'd_u y_u t'ü'yo, bi 'yēmbi.

Ngub_u bi xifi nguetho hing ra israel a ra xisu.

²⁷ Bi 'yēn'a ra xisu b_uya:

—Majuñi guím ma gra Hmu, pε ne'u y_u t'ü'yo i si y_u xεca hmε 'bom b_u ja ra 'bimεxa ngue i hε u yá hmu.

²⁸ Ra Jesús b_uya bi 'yēmp'a ra xisu:

—Gra xisu, εmmε guí εc'yεi x_un ho a ma mate. Janangue'a din ja a gá 'yädi, bi 'yēmbi.

Nε 'bexgue gue'a ra ora bi yañ'a rá t'ixu.

Bi hoc mi'da y_u hyēnni a ra Jesús

²⁹ Nε nub_uya nu ra Jesús bi bøm b_u. Dá mbähmbe b_u ja ra ndendahe b_u Galilea ne dá texhe b_u ja ra nyuni, ne bi hyup_u a ra Jesús.

³⁰ Nε x_un ngu y_u ja'i bi zøm b_u mi hudi, ne bá ts'inba y_u dogua, ne y_u xädä, ne y_u gore, ne y_u do'yε, ne x_un ngu mi'da y_u mbedi ne y_u hyēnni bá ts'inba b_u mi hu'a ra Jesús. Nε nu ra Jesús b_uya gätho bi hoc'u.

³¹ Nε nu y_u ja'i bi hyonya thoho 'b_u mi nu bin y_u gore ne bin 'yo u mí dogua ne bi yañ'u mi do'yε, ne bin zø yá dä u mi xädä. Nε nu'b_u mi nu 'be'a bi 'yøt'a ra Jesús, bi 'yεspa Oja, ngue ma Ojāhe dy_u israelhe. Nε hyu pa dán degähe b_u y_u ja'i.

Bi 'uɿn'i goho mahuqhi yɿn 'yohɿ ra Jesús

32 Nε nu ra Jesús bi zongahe bi 'yεngähe:

—εmmε díɿ bεngä yɿ ja' i i 'bɿcua nguetho ya ná hyupa i 'bɿcua nε hin'yɿ 'bε'a da zi yɿ. Nε nu'bɿ ga xifi da mba bɿ yá ngu, masque hin da hyät'i da zøɿm bɿ ja yá ngu, bi 'yεn'a ra Jesús.

33 Nε dá εmhbe bɿya:

—Pε hin hapɿ ga tɿmhbɿ ra hmε ga unhdɿ yɿ ja' i, nguetho εmmε xɿn ngu i 'bɿcua, nε njongui 'bɿcua ngue ga tämfɿ ra hmε, dá εmfe.

34 —Hangu gui hahɿ ra hmε thä, bi 'yεn'a ra Jesús.

—Yoto thofo yɿ hmε nε zi yoho yɿ t'ahua, dá εmfe.

35 Nε nu ra Jesús bi xih yɿ ja' i din säya bɿ häi.

36 Nε bi hyän'ɿ yɿ hmε a ra Jesús nε yɿ huä, nε bi 'yäp rán jaɿi Ojä nanguε ɿ bi hyäni. Nubɿya, nu ra Jesús bi xεn yɿ hmε nε yɿ huä nε bi dargähe ngue ga unhde yɿ ja' i bɿ mí hudi.

37 Nε gätho ɿ mí 'bɿpɿ bin sihmε ɿ nε bin niya, nε bi bongui yoto yɿ 'bøts'e 'bɿ mi niya.

38 Nε goho mahuqhi ɿ yɿn 'yohɿ bin sihmε, nε njom bi mbɿh yɿ xisu nε yɿ t'ahni.

39 Nε nu ra Jesús bɿya bi xih yɿ ja' i da mbeng yá ngu. Nε nu'bɿ mi mbeng yɿ ja' i bɿya dá mbähmbe mahøn'a a ra Jesús, dá huhe ra mbosa mahøn'a ngue ga sømhbe bɿ ra xεqui Magdala.

16*Yá ngɿrpi yɿ judío bi 'yäh mi'da yɿ hmεpya*

1 Nε nu'bɿ ma sømhbe bɿ, bi zøɿm bɿ 'da ma ngɿrpihe ngue yɿ fariseo nε yɿ saduceo, in nde da zäp rá mbɿi a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Yurcahe n'da ra hmεpya ngue ga p̄ahmbe ma-juani Oja bá pen'ni i, bi 'yεn'ɸ.

² —Pε nu'ehɸ, bi 'yεn'a ra Jesús, guí nuhɸ xɸn theni yɸ güi 'bɸ xɸn de nε guí εmhɸɸ bɸya ngue din hyadi 'bɸ bi hyats'i.

³ Nε nu'bɸ guí nuhɸ ts'atho xɸn theni yɸ güi 'bɸ xudi, guí εmhɸɸ din da'ye bɸya. εmme guidí yorpahɸ a guim bεmhɸɸ. Hanja ngue guí p̄ahmɸɸ 'be'a nam bɸn'ɸ yɸ güi guí nuhɸ nε hin go guí p̄ahmɸɸ 'be'a nam bɸn yɸ hmεpya guí nuhɸ ya, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴ Nu ahɸ guí 'bɸhɸɸ ya, gue ahɸ gyɸ ts'om'bäihɸ, xca 'uehɸɸ bɸ rá 'yu Oja, nε sä guí ähɸɸ ra hmεpya ya pε hin da t'ut'ahɸ ra hmεpya. Pε hɸnt'a ra hmεpya da t'ut'ahɸ tengu bi 'yɸt'a ra Jonás maya'bɸ, bi 'yεn'a ra Jesús bi 'yεmp'ɸ yɸ fariseo. Nε xɸ dá mbäcähe a ra Jesús bɸya.

Ra Jesús bi xih yɸ xädi di jamansu nanguε rá íxi yɸ fariseo

⁵ Nε nubɸya dá penje mahɸn'a 'danguadi ra dadehe a ra Jesús. Nε dá pumbεnihe a ra hmε nzai mí sihe ngue min 'youi ra íxi.

⁶ Nu ra Jesús bɸya bi 'yεngähe:

—Damim fähɸɸ nanguε yú íxi yɸ fariseo nε yɸ saduceo, bi 'yεna.

⁷ Nε dá εnsche:

—I man na ya ngue him bá hahɸ ra hmε.

⁸ Nε nu ra Jesús bi badi 'be'a dá bεmhbe nε bi 'yεnje:

—Hanja guí εmhɸɸ: “Hin'yɸ ra hmε ga sihɸ.” Pε ts'atho guí εc'yεihɸ.

9 Ha gá pumbɛɲihɯ 'bɯ má 'uĩngä goho mahuɔhi yɯn 'yohɯ ngue hɔnt'i yoto yɯ hmɛ nɛ yoho yɯ t'ahuɔ, nɛ bi bong thoho yoto yɯ 'bɔts'e yɯ hmɛ.

10 Nɛ'bɯ má 'uĩn'i cɯt'a mahuɔhi yɯn 'yohɯ ngue hɔnt'i cɯt'a yɯ hmɛ mi ja, nɛ xɯn ngu yɯ 'bɔts'e bi yu 'bɯ mi bongui.

11 Hanja hin gá pɔhmbɯ 'bɯ má xi ahɯ nangue yá íxi yɯ fariseo nɛ yɯ saduceo, pɛ hin nangue ɯ yɯ hmɛ dá xi ahɯ, bi 'yɛngähe.

12 Ja dá pɔhmbe bɯya 'bɛ'a nam bɔn'a bi xije ra Jesús. Dá pɔhmbe ngue gue'a yɯn xädi yɯ fariseo nɛ yɯ saduceo, nɛ hinga gue'a njuɔntho ra íxi bi ma.

Ra Pedro bi ma to'o a ra Jesús

13 Nɛ nubɯya dá mbähmbe ra Jesús bɯ ra xɛqui Cesarea, guɛpɯ min ts'ɯt'abi ra Felipe. Nɛ bi 'yängähe dyɯ xädigähe ra Jesús:

—'Bɛ'a im bɛn'ɯ yɯ ja'i ngue to'ogä, ngue guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛna.

14 Dá thɔthe bɯya:

—Nu'ɯ 'da yɯ ja'i im bɛni gue'e gra Xuua Nxixya, nɛ nu'ɯ 'da im bɛni ngue gue'e gra Elías mi 'bɯh maya'bɯ. Nɛ nu'ɯ 'da im bɛni gue'e grá Jeremías ngue maya'bɯ xɔn du, uague man'da rá pɔngahya Oja, i ɛn'ɯ, dá ɛmfɛ bɯya.

15 Nu ra Jesús bɯya bi 'yängähe:

—Xi'ahɯ, 'bɛ'a guím bɛmhɯ ngue to'ogä.

16 Ra Simón Pedro bɯya bi dɔti:

—Gue'e rá thahni i Oja ngue ra Cristo, rá Ts'ɯnt'ɯ i Oja i 'bɯi.

17 Ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Majapi i gra Simón, rá ts'unt'ɥ i ra Jonás, nguetho nu'a gá ma hinga n'da ra ja'i bi bɛn'ni i, pɛgue Oja ma Ta bí 'bɥh mahɛts'i bi bɛn'ni i.

18 Pɛ nɛ'a dí xi i, nu'i gra Pedro, nu'a ni thuhu nam bøni gue ra do. Nguetho tengu 'bɥ da gue'e gra dongu guerpɥ dí mbɥh rán ngu Oja, nangue'e ga dɥ'mä ga pɛt'ɥ da 'yɛc'yɛigui. Nɛ hin'yɥ 'bɛ'a da zä di jua ɥ, xíng ran dɛte, bi 'yɛn'a ra Jesús.

19 Nɛ ga 'da a n'da nin t'ɛdi ngue gui xih yɥ ja'i 'bɛpɥ dí yɥt'a n'da bɥ di manda Oja. Tengubɥ ga 'da a n'da ran sogui ngue gui xocpɥ di manda rá ts'ɛdi Oja. Nɛ nu'a gui 'yɛmbi hingui ho ua ja ra ximhäi, nɛpɥ mahɛts'i da t'ɛmbi hingui ho a. Nɛ ngutho a gui 'yɛmbi xɥn ho, nɛpɥ mahɛts'i da t'ɛmbi xɥn ho a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

20 Pɛ nubɥya, nu ra Jesús bi hɛgähe hin ga mamhbe bɥ 'bɥh yɥ ja'i ngue guesɛ a rá Thahni Oja, ngue ra Cristo.

Ra Jesús bi ma da tho nɛ da dɛmbɛni

21 Nɛ nu'a ra pa a, bi dɥ'mi bi xije jatho da mba bɥ Jerusalén di ɥnba bɥ ɥ ma ngɥrpihe, ngue yɥ dɛc'yɛi nɛ yɥ mbäja nɛ yɥ xänbate nijä. Nɛ bi xije da tho nɛ da dɛmbɛni 'bɥ ná hyupa.

22 Nɛ nubɥya bi zixpɥ ma'ueni a ra Pedro nɛ bi zɥi, bi 'yɛmbi:

—O guidí japi da bɛnt'i i, damin yɛni, bi t'ɛmp'a ra Jesús, bi 'yɛn'a ra Pedro.

23 Nɛ bi dɛ'a ra Jesús:

—Dami pøni gra zɪthu. Ní mba, nguetho guí ɛngui hin ga øt'ä a bi zän Oja. Hin'yɥ nin 'yomfɛni tengu im bɛn Oja, pɛ hønt'a im bɛn yɥ ja'i guím bɛni, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi t'ɛmp'a ra Pedro.

24 Nε nubɥya, bi 'yɛngähe:

—Pε to'o gätho in nde da dengui i jatho hin da bɛn'a rá pähä zεhε nε da hyät yɥn ɥnbi madague'bɥ da tho.

25 Nguetho nu'a to'o di huɛczεhε rá te, da mba ma ɥnbi rá te bɥ ja ran däte, pε nu'a to'o hingui su da thɛcpa rá te nanguecä, da dɪn'a ra te mazai a.

26 Pε nu'bɥ n'da ra ja'i, madague da 'yøt'e rá mbeti 'bε'a gätho i ja ua ja ra ximhäi, pε nte ní mbatho 'bɥ him bi pøh rá te. Nguetho njo'o n'da ra ja'i da zä da guzεhε rá te, bi 'yɛn'a ra Jesús.

27 Nguetho nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, nε din jagä rá ts'edi ma Ta bɥ mahɛts'i 'bɥ bá pengä mahøn'a, nε gätho yám 'bεhni ban 'yohe 'bɥ bá ɛcä. Nε i ja 'bε'a ga undä nangue 'bε'a bi 'yøt'a n'da ngu n'da yɥ ja'i.

28 Majuani dí xi ahɥ, hinga Gä gní tuhɥ 'bɥ bi dɥ'mi di manda ma ts'edi ua, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛngähe ra Jesús.

17

N'da ran t'uti bi 'yøt' ra Jesús

1 Nε nu'bɥ mi tho i 'dato pa nu ra Jesús bi zix ra Pedro nε ra Jacobo nε ra Xuua, rán 'yohɥ ra Jacobo, nε bi mbähä bɥ ja ra t'øhø.

2 Nε nu'bɥ mí zøm bɥ, bim pä'a ra Jesús. Nu rá hmi bi hyät'i tengu'bɥ ra hyadi, nε nu rá he bi t'axqui tengu'bɥ ran nεqui.

3 Nε nu'ɥ ma mixädihe min 'yohɥ, bi nu bi zøm bɥ ra Elías nε ra Moisés, bin yaɥɥ ra Jesús.

4 Nε nu ra Pedro bɥya bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Gra Hmu, xən ho ngue dí 'bəhmbe ua, nε ga hɔcähe hyu yə t'əngu. Nu n'da gam 'bəsε, nu n'da dim 'bəh ra Moisés, nε nu'a man'da dim 'bəh ra Elías, bi 'yɛn'a ra Pedro.

⁵ Pε nu'bə mí yə ra Pedro, bi nεqui n'da ra güi di fεxni, ngue bi go'bə, nε bi 'yø'a n'da ra nde bin yə bə ja ra güi: “Guehna ma Ts'unt'əgä na, εmme dídí huɛcä na nε dí numanho. Dami 'yøhmbə 'bε'a i xi ahə.” Gue'a bi man'a ra nde bi 'yøpə.

⁶ Nε nu'bə mí 'yø a ra nde ə ma mixädihe 'bex bin danyahmu bə häi nε bi nyetho nguetho bin su ə.

⁷ Nε nu ra Jesús bəya bi mba bə mín danyahmu ə nε bi 'yɛmbi:

—Dami ndanjə, o guín suhə.

⁸ Nε nu'bə mi ndøx'ə bəya njom bi nu, pε hønt'a ra Jesús mí 'bəpə.

⁹ Nε nu'bə mam bá εpə 'yu bə ja ra t'øhø bəya, bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nuya njon gui xihmbə 'bε'a gá nuhə bə, jague'bə dá thəmbɛnigä bə 'bə ə xøn du, nugä ngue dán jə'igä ua ja ra ximhäi, bi t'εmp'ə.

¹⁰ Nε nu ma mixädihe bəya bi 'yänni:

—Hanja i εn'ə yə xänbate nijə ngue m'bet'o thoho ba penc'a ra Elías, nε ja ba ε'a rá Thahni Ojə ngue ra Cristo bəya, bi 'yɛn'ə.

¹¹ —Majuəni im ma ngue m'bet'o ba εh ra Elías di hoqui gätho.

¹² Pε dí xi ahə, ya bi zøh ra Elías nε njon bi bədi ngue gue'a. Pεgue bi mba ma ənbi nε bi mba ma əcpi, nε ngutho da t'ørcä ya, nugä ngue dán jə'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

13 Ja bi ḇa ɯ ma mixädihe ḇaya gue tengu'ḇa ra Elías a ra Xuua Nxixy̱a.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da ra sändq̱te

14 Nε nu'ḇa mi ẕom ḇa 'ḇuh y̱a j̱a'i, bi ẕom ḇa n'da ran 'yoẖa ḇa mí 'ḇäh ra Jesús, nε bi 'yεmbi:

15 —Gra Hmu, dami 'y̱orqui ts'ɯ ran huεcate a ma ts'unt'ɯ, jant'a thohe i sändq̱te nε ẖonḇa go i so 'ḇa x̱o 'yagui. Ja'ḇa i so ḇa ja ra sibi, nε ja'ḇa i so ḇa ja ra dehe, ẖonḇa go hap̱a 'yo 'ḇa x̱on zändq̱te.

16 Nε bá sigä ḇa mi 'ḇa ɯ ni xädi, pε him bi zä bi hyäcpa a ran ɯ in 'youi, bi 'yεn'a ran 'yoẖa.

17 Nε bi 'yεn'a ra Jesús:

—Gy̱a ts'om'bäiẖa, hin guí εc'yεiẖa Oj̱a x̱an ho. Hangu y̱a pa ga ṯop'a thohe aẖa ngue gui 'yεc'yεigaẖa, bi 'yεn'a ra Jesús. Bá si ni ts'unt'ɯ guím ma, bi t'εmp'a ran 'yoẖa.

18 Nu'ḇa mi ẕop̱a ḇaya, nu'a ra Jesús bi ẕa a ra ẕı̱thu min 'youi, nε bi xifi da ḇoni. 'Bex bi y̱an'a ra ts'unt'ɯ ḇaya.

19 M'bejua ḇaya bin y̱aẖa ɯ ma mixädihe a ra Jesús nuḇa dām 'ḇuεhe.

—Hanja him bi zä dá ẖongähe thi a ra ẕı̱thu min 'youi a ra ts'unt'ɯ, bi 'yεn'ɯ.

20 Bi ḏa a ra Jesús nε bi 'yεna:

—Him bi zä gá hy̱omhḇa thi ra ẕı̱thu, nguetho ts'utho guí εc'yεiẖa. Man'da zi ts'utho ni t'εc'yεiẖa xinda gue n'da rá hmudä ra c'u ngue εmme zicue. Nε nu'ḇa da ẕoni gui 'yεc'yεiẖa tengu n'da rá hmudä ra c'u, da zä gui xihmḇa n'da ra t'oẖo: “Dami 'uegue gui tẖan ṉa n'danni,” gui 'yεmf̱a, nε da 'uegue. Hin te gui hy̱mf̱a 'ḇa maju̱ani gui 'yεc'yεiẖa. Gätho x̱an ẖei i sä gui 'y̱otẖa, bi 'yεnje.

21 Pɛ nu'ɯ 'da'ɯ yɯ zɪthu tengu min 'youi a ra ts'ant'ɯ, xɯn hɛi da hyɔn a thi ɯ, pɛ hɔnt'bɯ ɛmmɛ hɔh rá mbɯi din yɔui Ojɔ nɛ da 'yɛ't' ran ts'ihmɛ n'da, da zã da hyɔn a thi ɯ, bi 'yɛngãhe ra Jesús.

Ra Jesús bi ma mahɔn'a da tho nɛ da dɔmbɛni

22-23 Nɛ nu'bɯ mán 'yohe bɯ ra häi Galilea, bi 'yɛnje mahɔn'a a ra Jesús:

—Nugã ngue dán ja'igã ua ja ra ximhäi, dan dägã bɯ 'bɯh yɯ ja'i ngue da thogã. Pɛ ga thɔmbɛni 'bɯ ná hyu pa, bi 'yɛn'a ra Jesús. Nɛ ɛmmɛ bi du ma mbɯigãhe bɯya.

N'da ran t'änni to'o i jut ra mbɛti nangue ra nijɔ

24 Nɛ nu'bɯ má sɔmhbe bɯ ra hnini Capernaum a ra Jesús, bi t'ɛmp'a ra Pedro:

—Xi ni xänbatehɯ, ha hingui jut'a ra mbɛti dí hɔxãhe nangue ra nijɔ, bi t'ɛmbi.

25 Bi dɔ a ra Pedro bɯya:

—Hɔhɔ i jut'i, bi 'yɛmp'ɯ.

Nɛ nubɯya nu'bɯ mi yɔrpɯ ja ra ngu xín säya a ra Jesús, 'bex bi t'än'na ra Pedro:

—'Bɛ'a guím bɛni gra Simón, ha nɛ'ɯ yú t'ɯhni yɯ ts'at'abi i jut'a ra mbɛti ua ja ma häihɯ, uague hɔnt'ɯ yɯ ja'i thoho, bi 'yɛn'a ra Jesús.

26 Bi dɔ a ra Pedro:

—Nu'ɯ yɯ ja'i thoho.

—Janangue'a hin mán zähma'be ga jut'ä 'bɯ hingui jut'ɯ yɯ t'ɯhni yɯ ts'at'abi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

27 —Pɛ ni mba bɯ ja ra dɔdehe, gui hyɯ'ts'a n'da ra huɔ, nɛ gui xemba rá nde. Gui tɪm bɯ n'da ra mbɛti, ngue'a xɔt'a ga jut'ui a ra cota a ra nijɔ, n'dahma hin da bɛman'ɯ ɯ i hɔx ra mbɛti, bi 'yɛn'a ra Jesús.

18

Ra Jesús bi ma to'o xtán hęts'i bꞄ dán nu OjꞄ

¹ Nε xø dá änhde a ra Jesús:

—Xiya, to'o man'da xꞄn hęts'i rán t'ędi bꞄ na hnu bꞄ di manda rá ts'edi OjꞄ, dá ęmfe.

² Nu ra Jesús bꞄya bi zohna n'da ra t'ũhni nε bi gꞄts'i bi mbämp'ũ made,

³ nε bi 'yęnje:

—MajuꞄni dí xi ahꞄ, nde'bꞄ gui päh ni mbũihꞄ gui cohmbꞄ tengu'bꞄ gyꞄ t'ũhnihꞄ, nu'bꞄ hin'na hin gui sä gui cũthꞄ bꞄ di manda rá ts'edi OjꞄ 'bꞄ, bi 'yęnje.

⁴ Nε nu'a to'o da gohi tengu'bꞄ ra t'ũhni nε da 'yøt'e ngue hin'yꞄ rá ts'edi, gue'a xtán hęts'i rán t'ędi bꞄ na hnu bꞄ di manda rá ts'edi OjꞄ.

⁵ Nε nu'a to'o da numanho n'da ra t'ũhni nangue ma thuhgä, nam bøni bi zingä bꞄya, bi 'yęngähe ra Jesús.

YꞄn t'ũ't'ate ija ua

⁶ —Pε nu'bꞄ 'bo'o di japi da 'ue a n'da ra t'ũhni ngue i ęc'yęigui, xꞄn utho ran ınbi da nu. Man'da xꞄn ı xinda gue'bꞄ da t'ęrpa ra dojꞄni rá 'yꞄga nε da thørpꞄ ja ra dądehe, bi 'yęn'a ra Jesús.

⁷ —Nhuęcate ahꞄ nangue yꞄm 'bępate xꞄn ngu da t'øt'ahꞄ. Guehma gui nuhꞄ ı, pε í huęhi maha to'o di 'bęp'ahꞄ, bi 'yęna.

⁸ Pε nu'bꞄ gui ęmhꞄ gue'a ni 'yęhꞄ o gue ni guahꞄ di 'bęp'ahꞄ gui 'yøthꞄ ra ts'oqui, pε xꞄn ho 'bꞄ gui hyęjꞄ gui 'yęmhꞄ bꞄ yatho. Nguetho man'da xꞄn ho 'bꞄ dan 'datho ni guahꞄ o gue dan 'datho ni 'yęhꞄ 'bꞄ gá mba bꞄ ja ra te mazꞄi, xinda gue'bꞄ di

yoho ni 'yε o gue di yoho ni gua nε gui mba b_u ja ra sibi njam'b_u da huεt'i.

⁹ Nε ngutho 'b_u guí εmh_u gue'a n'da ni dāh_u di 'bεp'ah_u gui 'yøth_u ra ts'oqui, pε x_un ho 'b_u gui hyahmb_u gui 'yεmh_u b_u yatho. Nguetho man'da x_un ho 'b_u dan 'datho ni dāh_u 'b_u gui c_uth_u b_u ja ra te mazai xinda gue'b_u di yoho ni dāh_u nε gui mba b_u ja ra sibi njam'b_u da huεt'i, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti nanguε ra dε'yo bim 'bεdi

¹⁰ —Dami jamansuh_u a guí øth_u. Hin gui 'yøth_u tengu'b_u nte di muui _u zicue, nguetho dí xi ah_u nu yúm 'bεhni Oja di jamansu _u, nε zai i 'b_up_u ja rá hmi ma Ta b_u mahεtsi _u yúm 'bεhni.

¹¹ Nguetho nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bá εcä ngue ga nyanba yú te _u xøm 'bεdi nanguε y_u ts'oqui, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹²⁻¹³ —'Bε'a guím bεmh_u bi 'yøt'a n'da ran 'yoh_u ngue mí si n'da ciento yú dε'yo. Nε bim 'bε a n'da. Ha him bi hyon'a bim 'bεdi. Pε bi zop_u _u goho 'däte ma 'dε'ma guto b_u mi sapaxi _u, bi mba bi hyon'a bim 'bεdi. Nε nu'b_u mí dñi, man'da bin johya nanguε'a, xinda gue'_u mi'da ngue him bim 'bεdi.

¹⁴ In jab_u ma Tah_u bí 'b_up_u mahεts'i, in ndepe xinga n'da dim 'bεdi, madague'a hin te di muui b_u na hnu, bi 'yεn'a ra Jesús.

N'da ran hocpi nanguε y_u 'yεc'yεi

¹⁵ Nε man'da ram hma bi man ra Jesús, bi 'yεngähe:

—Nu'b_u n'da ni cuh_u b_u ja ram peti, 'b_u hinga gue'a da 'yøt'e e, gui xi 'b_u guí 'b_uεui, jananguε'a da bađi hingui ho a bi 'yøt'e e, bi 'yεngähe ra Jesús.

Nε nu'bu bi 'yømanho a gui xifi, ya gá taha gá hocpa rá mbui a ni cu.

¹⁶ Pε nu'bu hingui urpa ra güenda a gá xifi, gui six man'da o gue mí yoho yu cu din testigo nangu'e a gui mammi.

¹⁷ Pε nu'bu guexta'a him bi 'yurpathoho ra güenda a gui mammi mahøn'a, gui mam bu ja ram peti buya. Nε nu'bu him bi 'yurpa ra güenda a 'be'a gá xihmbu bu, pegue gui 'yøthu tengu'bu hin ni cuhu a buya, bi 'yengähe ra Jesús.

¹⁸ —Majuani dí xi ahü, nu 'be'a gui emhbu hingui ho ua ja ra ximhäi, nepu mahets'i i t'embi hingui ho a. Nε ngutho a gui emfu xun ho, nepu mahets'i i t'embi xun ho a, bi 'yengähe ra Jesús.

¹⁹ —Nε nu'bu gui yohmi 'bu n'dat'a guim bemmi 'bu ja a gui ahui ma Tahu 'bupu mahets'i, nu'a di 'da aui a gá 'yähui.

²⁰ Nguetho nu'bu dim peti nangu'e ma thuhugä 'da, madague'bu yoho o gue hyu, pegue dí 'bä i nde bu, bi 'yæn'a ra Jesús.

²¹ Nε bi 'yän'na ra Pedro:

—Gra Hmu, xi'bu ja 'be'a da 'yorca n'da ra ja'i, hangu yu nidi ga punbi. Ha xøt'a yoto nidi, bi 'yæn'a ra Pedro.

²² Bi dā a ra Jesús:

—Hinga hønt'i yoto nidi, pε nde'bu thocpa tho gui punbahü, bi 'yæn'a ra Jesús.

N'da ran t'uti a him bi punba rá mimbefiui

²³ —Janangu'e a dí xi ahü, nu'a nán ts'ut'abi Oja, i øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ra ts'ut'abi 'bu mi 'yurpa ra güenda hangu in dupate yüm fäts'ihu.

24 Ne nu'bu mi nu rá sɔcuɑ, 'bexgue bi manda ba ts'i a n'da ngue min dupate yu millone thoho.

25 Pe nu'a ra ja'i, hin'yu 'be'a mi ja ngue xtán zä xtán gut'a min dupate. Ne nu ra ts'at'abi buya, mi nde xtá mbä a, ne yú t'uhni, ne rá xisu mí 'buɸu ja rá ngu, ne 'be'a gä mi pɛ'ts'i, ngue da gut'a ndupate.

26 Ne nu'a ran 'yohu buya bin danyahmu ne nts'edi bi 'yap ra mate a rá hmu: “Gra hmu, tɔcpi ts'u, jante tho ga jut'i i.”

27 Nu rá hmu buya bi huɛc'a, ne bi punba a rán dupate ne bi thøh puya.

28 Pe nu'bu mi nexpu, bin c'at'ui n'da rá mimbefiui xí hmit'i ts'u ra mbeti. Nu'a xí mba ma thøgue buya, 'bexgue bim bent'ate, bi bendba rá 'yuga a bin c'at'ui, ne bi 'yɛmbi: “Curca a ma mbeti guí tuc ya,” bi 'yɛmbi.

29 Ne nu'a rá mimbefiui buya bin danyahmu ne nts'edi bi 'yap rá mate, bi 'yɛmbi: “Tɔcpi ts'u, jante tho ga jut'i i,” bi 'yɛmbi.

30 Pe nu'a xí mba ma punbi him bi dø'mi, bi got'a fädi, ɛmbi din ofädi jague'bu da gut'a in dupate.

31 Ne nu yú mimbefiui buya ɛmme bi bendumbai 'be'a bi 'yøt'a xí mba ma punbi, ne bi mba bi xi a rá hmu 'be'a bi 'yøt'a.

32 Nu yú hmu buya bi manda bá ts'i a ran 'yohu mahøn'a ne bi 'yɛmbi: “Gra ts'om'bäi, nugä dá pun'ni i 'bu gmí 'yäc ra mate, madague'a xun ngu guí tuqui.

33 Nde'bu ne'e xquí huɛc'a ni mimbefiui,” bi 'yɛn'a rá hmu.

34 ɛmme bin cue a rá hmu, bi manda da jot'i gue'bu go bi gut'a gätho yu millone min dupatese,

bi 'yɛn'a ra Jesús, 'bɥ mi man a ran t'uti.

³⁵ Din jabɥ da 'yɔt'ahɥ ma Tahɥ 'bɥpɥ mahɛts'i 'bɥ hin gui punbahɥ ni mijɔ'ihɥ ngue gátho ni mbɥihɥ, bi 'yɛngáhe ra Jesús.

19

Man'da ram hma nangue ran hyɛgui

¹ Nɛ nu'bɥ mi gua'a man ra Jesús, bi bɔm bɥ Galilea, bi hyax ra 'yu ni mba bɥ ra xɛqui Judea, 'danguadi ra dɔthe Jordán.

² Nɛ xɥn ngu yɥ jɔ'i bi dɛnthoho nɛ bi hoqui xɥn ngu yɥ hyɛnni.

³ Nɛ nubɥya, bi zɔm bɥ'da ma ngɥrpihe ngue yɥ fariseo, bɥ mi 'bäh ra Jesús. Mí honi 'bɛ'a dí yɔpi, nɛ bi 'yɛmbi:

—Ha sä da hyɛh rá xisu n'da 'bɥ madí ts'ɛtho 'bɛ'a da 'yɔt'e, bi 'yɛn'ɥ.

⁴ Nu ra Jesús bi dɔti:

—Ha hin gá nuhɥ bɥ ja rá m hman Ojɔ, ngue'bɥ rá mbɥdi thoho ra ximhäi bi zän Ojɔ n'da ran 'yohɥ nɛ n'da rá xisu.

⁵ Nɛ i mam bɥ: “Nu n'da ran 'yohɥ him man da dɛn'na rá ta o rá mbe 'bɥ dim 'bɥhmi rá xisu, pɛ dim 'bɥhmi da gohi tengu'bɥ n'dan jɔ'itho,” i ɛm bɥ ja rá m hma Ojɔ.

⁶ Janangue'a nu'bɥ n'da ran 'yohɥ i 'bɥhmi rá xisu, pɛ hingui yonjɔ'i bɥ na hnu, n'datho. Nɛ nu'a bi zän Ojɔ, dim 'bɥi tengu'bɥ n'dan jɔ'itho, pɛ hin njon da bɛni din hyɛgui, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi t'ɛmp'ɥ yɥ fariseo.

7 —Hanja gní 'yɛnʒe, nɛ nu ra Moisés bi ma da t'ɔt'a n'da rá sɔcuá ran xuni 'bɥ da hyɛh rá xisu n'da ran 'yohɥ, bi 'yɛn'ɥ yɥ fariseo.

8 Xø bi 'yɛn'a ra Jesús bɥya:

—Gue'a bi 'yo't'a ra Moisés, nguetho ɛmmɛ xɥm mɛ ni mbɥihɥ. Pɛ nu'bɥ rá mbɥdi ra ximhâi him mîn jabɥ.

9 Nɛ dí xi ahɥ, nu'bɥ n'da ran 'yohɥ bi hyɛh rá xisu nɛ him mi 'yomt'ɛni a rá xisu, pɛ nu'bɥ bin that'ui man'da ra xisu a ran 'yohɥ, ya i 'yomt'ɛni a bɥya. Nɛ nguetho 'bɥ n'da ran 'yohɥ din that'ui n'da ra xisu bi thegui, nɛ a ra 'yomt'ɛni a bɥya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

10 Nɛ nubɥya, dá ɛmbâhe ra Jesús:

—Nu'bɥ hingui sâ da hyɛh rá xisu n'da, man'da xɥn ho 'bɥ hin din that'a n'da 'bɥ.

11 Ra Jesús bi 'yɛna:

—Pɛ hinga gâtho da zâ din jabɥ, pɛ hønt'ɥ bi zân Ojâ din jabɥ.

12 Nguetho i 'bɥ i 'da ngue him bim 'bɥh rá xisu nguetho yɥ mbɛdi gue'bɥ go mim 'bɥi. Nɛ nu'ɥ mi'da yɥn 'yohɥ him bim 'bɥh yá xisu nguetho bi mbocpa ɥ yá hmu. Nɛ nu'ɥ mi'da, yá pâhâ zɛhɛ him bim 'bɥh rá xisu nguetho gue'a í ts'ânni ngue hin dim 'bɥh rá xisu, ngue nte di hɛni nangue rá 'bɛfi Ojâ mahɛts'i da 'yøt'e. Nu'a to'o da bɛn'na ram hma na, gue'a da bɔ a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yâp rán jâpi Ojâ nangue'ɥ yɥ t'ɥhni

13 Nɛ nubɥya bá ts'inba 'da yɥ t'ɥhni bɥ mi 'bɥh ra Jesús, ngue'a mi hndepɛ da dospa yá yá yɥ t'ɥhni, nɛ da 'yâp rán jâpi Ojâ nangue ɥ yɥ t'ɥhni. Nugâhe bɥya, dá hɛcpâhe ɥ yá ta ɥ yɥ t'ɥhni ngue hin da thopɥ 'bâ a ra Jesús.

14 Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛnje:

—O guí hɛcpahɯ yɯ t'ɯhni ngue him ba thocua, pɛ dami jafɯ ba thocua, nguetho nu'ɯ to'o di manda rá ts'ɛdi Oja, tengu'bɯ yɯ t'ɯhni ɯ, bi 'yɛna.

15 Nɛ bi dospa yá yá yɯ t'ɯhni bɯya nɛ bi 'yáp rá mfäts'i Oja. Nɛ nu'bɯ mi jua a bi 'yøt'a ra Jesús, dá pøngähe bɯ bɯya.

N'da ra mɛmbɛti bi nyqui ra Jesús

16 Nɛ man'da ra ts'unt'ɯ bi mba bɯ 'bä a ra Jesús nɛ bi 'yɛna:

—Hoga xänbate i, 'bɛ'a nin ho da zä ga øt'ä ngue ga tɪngä ra te, bi 'yɛna.

17 Ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Ha guím bɛni 'bɛ'a guí ma ngue guí ɛngui xɯn hogui, nguetho hønt'a xɯn ho a Oja. Pɛ nu'bɯ guín nde gui tɪn ra te, dami ja'ts'ɯ yɯn t'ɛdi.

18 —Nda'a nín t'ɛdi, bi 'yɛn'a ra ts'unt'ɯ.

19 Bi dɔ'a ra Jesús:

—O guí hɛcpa rá te ni mija'iui, o guí 'yomt'ɛni, nɛ o guím pɛ, nɛ o guí man yɯ fɛhni, nɛ gui numansu ni ta nɛ ni mbe, nɛ gui huɛc ni mija'iui tengu'bɯ da guesɛ i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

20 —Gätho ɯ xtá ja'ts'i gue'bɯ go mán t'ɯhni, 'bɛ'a man'da di 'bɛdi ga øt'e, bi 'yɛn'a ra ts'unt'ɯ.

21 Nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Nu'bɯ guí nde gui tɪn ra te, ní mba bá pä 'bɛ'a gätho i ja i, nɛ gui darpa yɯ hyoya a rá muui 'bɛ'a gätho gá pä, nɛ din ja'a man'da di muui bɯ mahɛts'i bɯya, nɛ nubɯya ba ɛhɛ gui tengui.

22 Pɛ nu ra ts'unt'ɯ 'bɯ mí 'yø a bi xifi, ɛmmɛ bi du rá mbɯi, nguetho ɛmmɛ xɯn ngu 'bɛ'a gä mi ja, nɛ bi mbeng thoho bɯya.

23 Nε nu a ra Jesús bɥya:

—Majuɥni dí xi ahɥ, bi 'yɛna, xɥn hɛi da yɥrɥ di manda rá ts'edi Ojɔ n'da ra mɛmbɛti.

24 Dami 'yøhmbɥ mahø'n'a. Man'da hingui hɛi da yɥt'a ra camello bɥ ja rá gu ra 'yofani, xinda gue'a n'da ra mɛmbɛti da yɥrɥ di manda rá ts'edi Ojɔ, bi 'yɛnje.

25 Nε dá hyonya thohohe 'bɥ má øhmbe bi ma ra Jesús. “To'o maha da zä din yɥni,” dán 'yɛm zɛhɛhe bɥya.

26 Bi hyɛrcähe ra Jesús nɛ bi 'yɛnje:

—Hin da zä da 'yøzɛhe yɥ jɔ'i, pɛ nu'a Ojɔ hingui hɛmp'a da 'yørpɥ ɥ yɥ jɔ'i.

27 Nu ra Pedro bɥya bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Gra Hmu, nugähe dá socähe gätho 'bɛ'a mí pɛts'ähe nɛ dá ten'nahe, 'bɛ'a maha ga tɔmhbe ya.

28 Ra Jesús bɥya bi 'yɛnje:

—Majuɥni dí xi ahɥ, 'bɥ bin ja ma'da'yo mahɛts'i nɛ ma'da'yo ra ximhäi, din ja ma ts'edi mixte, ga hupɥ ja ma mɛxa ga øt' ran ts'ɥt'abi, nugä ngue dán jɔ'igä ua ja ra ximhäi. Nɛ ahɥ guí 'dɛ'mayoho ahɥ, 'darbɥ ga huhmbɥ, ga comhbɥ ma ts'edigä, nɛ'ahɥ ga juɥnbahɥ ma mi israelhɥ dyɥ judíoɥ, bi 'yɛngähe ra Jesús.

29 Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'a to'o bi zoh rá ngu, o gue rán 'yohɥ o gue rán ju, o gue rá ta o gue rá mbe, o gue rá xisu o gue yú t'ɥhni bi zogui ngue bi dɛngui, o gue rá huɥhi, da dɔha man'da xɥn ngu xinda guet'a n'da ciɛnto nidi, nɛ a ra te mazɔi da hyɥni, bi 'yɛngähe ra Jesús.

30 Pɛgue nu'ɥ im bɛni i 'bɛt'o dim 'bɛjua ɥ. Pɛ nu'ɥ t'ɛmbi i 'bɛjua, dim 'bɛt'o ɥ, bi 'yɛngähe ra Jesús.

20

N'da ran t'uti bi 'yøt'a n'da ra mε'befi

¹ Nε man'da ran t'uti bi man ra Jesús, bi 'yεna:

—Nu'b_u bi 'yøt' ran ts'ut'abi Oja, din ja tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yoh_u mí ja ra dāhuāhi. Midi 'yonba y_u mβεfi 'b_u xudi thoho.

² Nε 'bex bi xifi hangu da gu't'i, nε bi mba b_u ja rá huāhi _u b_uya.

³ Nu'b_u mβε g_uto xudi, xø i 'yo b_u hnini a ra mε'befi mahø'n'a, nε bi nu 'da y_un 'yoh_u mi 'yotho b_u nε bi mβen b_u ja rá huāhi.

⁴ “Ní mbähä, gam pεhmb_u, ga jut'ah_u hangu dí nde ah_u gui tåhmb_u,” bi 'yεmbi. Nε bi mba _u b_uya.

⁵ Nε nu'b_u mi hyuxyadi, xø 'yo b_u ja ra hnini mahø'n'a ra mε'befi nε bi mβen mi'da b_u rá huāhi. Nε'b_u mi zøn'a hyu nde, xø bi mβen mi'da.

⁶ Nε'b_u mi zøn a c_ut'a nde, xø 'yo b_u mahø'n'a nε bi nu b_u mi'da y_u jå'i: “Hanja ngue xcán dethoh_u,” bi 'yεmbi.

⁷ “Nguetho njon bi xije ra ' bεfi,” bi 'yεn'ε. Nε bi 'yεmp'ε: “Ní mbähä b_u ja ma 'bεfigä gam pεhmb_u b_u, ga jut'ah_u hangu dín ndegä ga jut'ah_u,” bi 'yεmbi.

⁸ Nu'b_u min de b_uya nu ra mε'befi bi xi a rá ng_urpa mβεfi: “Dami zon'd_u y_u mβεfi, m'βet'o gui jut'ε m'βεjua bi zøni,” bi 'yεmp'a.

⁹ Nε nu'b_u mi mba nju't'i _u xi zøm b_u ja ra huāhi 'b_u c_ut'a nde, bin ju't'i tengu'b_u gä ra pa xtím pεfi.

¹⁰ Nε nu'b_u min ju't'ε bi mβamxudi ra 'bεfi, bi bεni ngue man'da xtán dāha x_un ho xinda gue'ε n'da ora tho bim pεfi. Pεgue 'da'angu bi dāha.

¹¹ Janangue'a bin c_uε _u 'da

12 ne bi 'yεmp'a ra mε'befi: “Hanja ngue 'da angu gá jurcahe ɥ m'bejua bi zøhø, ne ts'utho bim pε ɥ. Pε nugähe, gätho ra pa däm pεhmbe, madague'a xɥm pa ra hyadi,” bi 'yεmbi.

13 Pε bi dätı, bi 'yεmp'a n'da mí 'bäpɥ: “Xi'e n'yø, nte man ts'o dá øt'e e. Ha hinga gue'a dá xi i dá jut'i i.

14 Dami hyaŋ'a nin zäbi, ní mba. Nugä, i ja ma pähä 'da angu ga jut'ahɥ ɥ rán zεgui bi zøhø.

15 Ha hin'yɥ man t'εdi ga øt'ä a dín nde ga øt'ä nangue ma mbeti, uague gui seya nguetho dá ørpa ran hocjä'i n'da,” bi 'yεn'a ra mε'befi bɥya, bi 'yεn'a ra Jesús 'bɥ mi man a ran t'uti.

16 Ne ngubɥ din ja 'bɥ bin ts'ut'abi Ojä. Nu'ɥ m'bejua dim 'bet'o ɥ, ne nu'ɥ 'bet'o dim 'bejua ɥ. Xɥn ngu bi zonhd Ojä, pε hinga gätho bi huahni, bi 'yεngähe ra Jesús.

Xø bi ma mahøn'a ngue da du ne da dɔmbɛni ra Jesús

17 Ne nu'bɥ mi ts'utho ga sømhbe bɥ Jerusalén, dí 'yohe bɥ ja ra nguani. Ne bi gugähe bɥ ma'ueni ts'ɥ a ra Jesús, dí 'de'mayohohe, ne bi 'yεnje:

18 —Nuya ga mbähä bɥ Jerusalén. Nu'bɥ dá sømhbe bɥ, da mba ma dägä bɥ 'bɥh yɥ hmumbäjä ne yɥ xänbate nija, ngue da hyogä, guecä dán jä'igä ua ja ra ximhäi.

19 Ne di dägä bɥ 'bɥ ɥ him ma mijudíoɥ, ne din thengui ne dá thexcä ne di cuarcä bɥ ja ra za, ga tu bɥ, ne da t'ägui. Pε nu'bɥ ná hyupa ga thɔmbɛnigä, bi 'yεngähe ra Jesús.

Rá mbe ra Jacobo ne ra Xuua bi 'yäp rá mate ra Jesús nangue yá ts'ɥnt'ɥ

20 Nε nu'a rá mbe ra Jacobo nε ra Xuua, ngue yú ts'ant'ɥ ra Zebedeo ɥ, bin danyahmu bɥ ja a rá gua ra Jesús, in nde 'bε'a da 'yäpi.

21 Nε nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—'Bε'a guí nde ga øt'e e, bi 'yεmbi.

—Dami 'yørca ra mate ngue nu'bɥ gui 'yøt' ran ts'at'abi, 'da xtí hyut'ɥ ma t'ɥhni, bi 'yεn'a ra xisu.

22 Bi dą a ra Jesús:

—Pε hin guí pądi 'bε'a nam bøn'a gá 'yäqui.

Nε bi 'yän'na ra Jacobo nε ra Xuua:

—Ha guí εna nε'aui gui hyät'ui gui nuui ran ɯnbi tengu gan nugä, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε bi dą ɥ bɥya:

—Hąha, ga hät'be.

23 —Majuąni maha, nε'aui gui nuui ran ɯnbi tengu gan nugä, pε hingui sä ga 'da'a ran t'ędi guí ähmi. Pε gue'a ma Ta di un rán t'ędi to'o in ndepe 'da xtí hyutho 'bɥ dán ts'at'abigä, bi 'yεn'a ra Jesús.

24 Nε nugähe dí 'det'agähe bɥya dán cue 'bɥ má øhmbe a 'bε'a bi man ɥ yoho.

25 Nε gä bi zongahe ra Jesús dí 'de'mayohohe, nε bi 'yεnje:

—Nu'ɥ yɥ ts'at'abi ua ja ra ximhäi i øt' yú 'yεhe to'o gätho di manda, nε tengu'bɥ magueσε yú ts'edi ɥ.

26 Pε nu'ahɥ hinga gue'a gui 'yøthɥ a. Pεgue gan 'yεhe thohohɥ nangue ɥ mi'da 'bɥ guí nde din ja ni ts'ędihɥ.

27-28 Nε nu'ahɥ 'bɥ guín nde gam 'bet'ohɥ, gui 'yøthɥ ngue hin'yɥ ni ts'ędihɥ nε gan 'yεhe thohohɥ, tengu thohogä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, him bá ęcă dam hmugä, pε bá ęcă dan 'yεhegä nε ga dä ma te gan yąnba yú te yɥ ja'i, bi 'yεnje ra Jesús.

Yoho y_u xädä bi hoc'a ra Jesús

²⁹ Ne nu'b_u xø má nexhe b_u ra hnini Jericó, x_un ngu y_u ja'i bi den_utho na ra Jesús.

³⁰ Ne mí hup_u yoho y_u xädä b_u ja ra nden'y_u. Nu'b_u mí 'yøde mba b_u ra Jesús, bi mbafi:

—Grá Hmu, rá_m bom'bet_o i ra David, dami hu_uegä'be, bi 'y_uen'x_u xädä.

³¹ Ne nu y_u ja'i min 'yoh_u ra Jesús bi h_uεcpa x_u y_u xädä. Pε man'da bi mba x_u, bi 'y_uem mahø'n'a:

—Grá Hmu, rá_m bom'bet_o i ra David, dami hu_uegä'be, bi 'y_uen'x_u.

³² Nu ra Jesús b_uya 'b_u mí 'yø a man x_u y_u xädä, bi 'yänni:

—'Be'a guín nde ga øt'au_i, bi 'y_uemp'x_u.

³³ Nu'x_u bi d_uti:

—Grá Hmu, xoga ma dä'be, bi 'y_uen'x_u.

³⁴ εmmε bi hu_uεc'a ra Jesús x_u, bi d_urpa tho_uho y_u dá, 'bex bi xoh y_u dá ne bi den'na ra Jesús b_uya.

21

Y_u ja'i bi 'yεspa a ra Jesús 'b_u mí y_urp_u Jerusalén

¹ Ne bi zø_m b_u ja ra ndehnini Betfagé, nub_u ja ra nyuni Olivos, ne him ma yab_u ra hnini Jerusalén. Nu ra Jesús b_uya bi mb_uen'nd_u yoho ma mixädihe,

² ne bi 'yεmbi:

—Ní mbε n_u ja ra t'x_uhnini, guehn_u gua t_ummi n'da ra buru in 'youi rá b_usi. Bá xocui, ne bá siui ua x_u.

³ Nu'b_u da t'εn'au_i 'be'a gui jahui, “Nu'a ra hmu da hyon'i ts'x_u ne 'bexgue ba sin'a tho_uho'be,” gui 'y_uem tho_uhoui, bi 'y_uen'a ra Jesús.

⁴ Ne guehna bi man ra pøngahy_u maya'b_u ngue din ja 'b_u mi 'yεna:

⁵ Gui 'yεmf_u y_u mεngu b_u Jerusalén:
 “Dami nuh_u ya ba εcua ni hmuts'at'abih_u,
 nε hin din 'yεts'i, ba hyux'a n'da zi buru thoho
 bán 'youi rá bási,” gui 'yεmf_u,
 bi 'yεn'a ra pøngahy_u maya'b_u.

⁶ Nu ma mixädihe b_uya bi mba nε bi 'yøt'a bi xih
 ra Jesús.

⁷ Nε bá si ra buru nε'a rá bási, nε bi gāspa yá coto
 nε bi hyux'a ra Jesús b_uya.

⁸ Nε nu y_u ja'i εmme x_un ngu _u bi denni nε bi
 mbøh yá coto b_u ja ra 'yu nε yá pahni, nε yá paxi
 y_u za bi mbøcpa b_u ngue da thop_u ra Jesús. Nε bi
 'yεt'inde ra Jesús.

⁹ Nε nu'ε i 'bet'o nε'ε bim 'bejua bi mb_uh na thuhu
 b_uya, bi 'yεna:

—Mixte thoho rá ts'edi rá m bom'beto ra David.
 Nε x_un ngu rán japi in 'youi, nguetho bá εhe nanguε
 rá thuhu Oj_u, ra Hmu. Mixte thoho Oj_u mahεts'i, bi
 'yεn'ε y_u ja'i b_u ní mba.

¹⁰ Nε nu'b_u bi yarp_u Jerusalén ra Jesús, gätho mi
 'b_up_u ja ra hnini bi hyonya thoho, nε bi 'yän'nd_u
 mín 'yoh_u ra Jesús:

—To'o nín 'yoh_u na, bi 'yεn'ε.

¹¹ —Guehna ra pøngahy_u, ra Jesús, ra mεngu
 Nazaret b_u ra häi Galilea, bi 'yεn'ε bi t'änni.

Bi hyøn a thi _u mim pä b_u ja ra nij_u ra Jesús

¹² Nε nu'b_u mi zøm b_u Jerusalén a ra Jesús bi
 yarp_u ja rá dānij_u Oj_u, bi hyøn a thi gätho _u mim pä
 b_u nε'ε mín täi b_u. Nε bi ndønpa yá mεxa _u midí päh
 y_u mbeti, nε bi bantpa yán thuts'i _u mi pä y_u ts'āha,
 nε bi 'yεmp'ε:

13 “I thø a ma ngu ngue da mba nthandegä bɥ,” i ɛn Ojã, i ɛm bɥ ja rãm hma. Pɛ nu'ahɥ gá 'yørpadahɥ tengu'bɥ ra hyãdo guerpɥ nín 'yãn'ɥ yɥ bɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

14 Nɛ nu'bɥ mí 'bɥpɥ ja ra ðanjã, xø bi zø m bɥ mi'da yɥ xädä, nɛ'ɥ mi dogua. Nu ra Jesús bi hoc'ɥ bɥya.

15 Pɛ nu yɥ hmumbãjã nɛ yɥ xãnbate nijã him bi numanho yán t'øt'e bi 'yøt'a ra Jesús bɥ. Nɛ bin cue 'bɥ mí 'yø a bi man'ɥ yɥ t'ɥhni 'bɥ mí 'yɛna: “Majãpi rãm bom'beto ra David,” bi t'ɛmp'a ra Jesús:

16 —Ha hin guí ø'a 'bɛ'a man yɥ t'ɥhni ngue i ɛ'ts'i i, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

—Dí øcä a i man'ɥ, bi 'yɛn'a. Pɛ xi ahɥ ha hin guím bɛmhɥ a i mam bɥ ja rãm hma Ojã ngue i ɛna: Gá japi bi bømanho a i man ɥ yɥ t'ɥhni 'bɥ i ɛ'ts'i i, bi t'ɛmp'a Ojã 'bɥ mi t'ɛmbi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

17 Nɛ bi zotpɥ ɥ yɥ hmumbãjã nɛ yɥ xãnbate, dá mbäcähe a ra Jesús, bán oxähe bɥ ja ra hnini Betania.

Ra Jesús bi japi da 'yot'a n'da ra za

18 Nɛ nu'bɥ mí hyax bɥya, xø dá pengähe a ra Jesús bɥ Jerusalén. Nɛ bin tumanthuhu bɥ 'yu.

19 Nɛ bi nu n'da ra za bɥ ja ra nden'yu, bi mba ɛna da ðɥcpa n'da rán ðät'ä. Pɛ hønt'ɥ yú paxi mi ja. Nɛ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nuya, njãm'bɥ ðin zɥh nin ðät'ä ya.

Nɛ 'bɛxgue bi 'yot'a ra za bɥya.

20 Nu'bɥ mán nuhe bi 'yot'a ra za, dá hyonya thohohe nɛ dá änhde ra Jesús:

—Hanja í 'yot'a n'dihi ra za, dá ɛmfɛ.

21 Bi da'a ra Jesús:

—Majuani dí xi ah_u, nu'b_u gui 'yɛc'yɛigah_u x_un ho, nɛ n'dat'a guim bɛmh_u a rá ts'ɛdi Oja, hinga hɔnt'a dá øt'ä sä gui 'yøth_u, pɛ sä gui 'yøth_u man'da x_un hɛi. Sä gui xihmb_u n_u ra t'øhø: “Dami 'uegue guin hyøzɛhɛ b_u ja ra deja,” gui 'yɛmf_u, nɛ da 'ueh p_uya.

22 Nɛ nu Oja di 'da ah_u 'bɛ'a Gä guí äf_u 'b_u n'dat'a guim bɛmh_u a rá ts'ɛdi Oja, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Bi t'än'na ra Jesús to'o bi un rán t'ɛdi

23 Nɛ nu'b_u má sømhbɛ b_u Jerusalén, xø bin xänbate b_u ja ra danija a ra Jesús. Nɛ xø bi mba b_u y_u hmumbäjä nɛ mi'da ma ngurpihe, nɛ bi 'yän mahøn'a:

—Hanja gní 'yøt'a njab_u. To'o bi 'da'a nin t'ɛdi, bi 'yɛn'ɛ.

24-25 Bi 'yɛn'a ra Jesús b_uya:

—Nɛcä ga än'nah_u to'o bi un rán t'ɛdi ra Xuua ngue bi 'yøt' ran xixyã. Hague Oja uague y_u jä'i. Nu'b_u gui xij_u, nɛcä ga xi ah_u to'o bi 'dacä man t'ɛdi b_uya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nɛ bin 'yɛmzɛhɛ ɛ y_u hmumbäjä nɛ y_u xänbate nijã:

—“Bɛ'a gue ga xihmb_u, nguetho nu'b_u ga ɛmf_u, “Oja bi un rán t'ɛdi a ra Xuua,” nɛ da 'yɛna: “Hanja hin gá 'yɛc'yɛih_u thã.”

26 Nɛ nu'b_u ga ɛmf_u, “y_u jä'i thoho bi un rán t'ɛdi ra Xuua,” pɛ da zuj_u y_u jä'i 'b_u, nguetho im bɛn ɛ ngue rá pøngahyã Oja a ra Xuua, bin 'yɛmzɛhɛ ɛ.

27 Janangue'a bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Hin dí pãhmbe, bi 'yɛntho ɛ.

Nu ra Jesús b_uya bi 'yɛna:

—Xínga guecä ga xi ah_u to'o bi 'dacä man t'ɛdi ga øt'ä a dí øt'ä, bi t'ɛmp'ü.

Ran t'uti a yoho y_u ts'unt'ü bi sih ra 'bɛfi

²⁸ Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu n'da ran 'yoh_u mí 'b_u i yoho yá ts'unt'ü. Nɛ bi 'yɛmp'a n'da rá ts'unt'ü: “Ní mba b_u huähi, bäm pɛfi,” bi 'yɛmbi.

²⁹ Nɛ bi dâ'a rá ts'unt'ü: “Hin'na, hin ga mba,” bi 'yɛntho. Pɛ m'bejua bin 'yomfɛni ts'ü nɛ bi mba bim pɛfi.

³⁰ Nɛ'a man'da rá ts'unt'ü bi xifi da mba mahø'n'a. “Häha, ga mba,” bi 'yɛna. Pɛ him bi mba, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³¹ Nɛ xø bi 'yän'nd_u y_u xänbate nijä:

—Nuya, dami xiqui nangué ran t'uti dá xi ah_u, nda'a ní ts'unt'ü ngue njuañtho bi 'yøt'a rá pähä rá ta, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu'ü bi dâti:

—Masque nu'a ra ts'unt'ü him mi nde da mba 'b_u ra mbädi, gue'a njuañtho bi 'yøt'a rá pähä rá ta, bi 'yɛn'ü.

Nɛ nub_uya bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Guehma majuañi dí xi ah_u, nu y_u ziyate hyaçahäi nɛ y_u xisu 'yomt'ɛni, man'da da y_urp_u di manda rá ts'edi Ojä, pɛ nu ah_u hin gui c_uth_u b_u.

³² Nguetho nu'b_u mi xi'ah_u a ra Xuua Nxixyâ, bi xän'nah_u a ra 'yu x_un ho, nɛ nu ah_u hin gá 'yɛc'yɛih_u. Pɛ nu y_u hyaçahäi nɛ y_u xisu i 'yomt'ɛni, man'da go bi 'yɛc'yɛi ü nɛ bi päh yá mbäi. Nɛ nu'b_u gmí nuh_u ü, nɛ guexta'a hin gá nde gá päh ni mbäih_u, bi t'ɛmp'ü y_u hmumbäjä nɛ y_u xänbate nijä.

Rán t'uti y_u ts'om'bäi mbefi

33 Nε bi 'yεm mahø'n'a ra Jesús:

—'Yøhmb_u ts'_u man'da ran t'uti ga xi ah_u. Mí 'b_u a n'da ran 'yoh_u mi ja rán uændät'ä, nε bi fø't'e, nε bi hyø a n'da ra ngu guep_u da themp' y_u guindät'ä. Nε bi mbä'ma n'da ra jado x_un hεts'i, da ndex'_u da nu rá häi.

Nε nub_uya bi hmit yú häi _u 'da y_u mbefi, nε bi nde bi mba n'danni a ran 'yoh_u b_uya.

34 Nε nu'b_u mi ts'atho din ja y_un dät'ä, bá pehn'i 'da yú 'yεhe da duspa _u yún dät'ä, nguetho gue'a án y_uh_u a, ngue di un'ni ts'_u 'be'a da bøm b_u.

35 Pε nu'_u y_u mbefi bi bent'_u yúm 'behni a ra hmu. Nu'a n'da bi mbemthoho. Nu'a man'da bi hyotho. Nε nu'a man'da, bi hyøta dotho a.

36 Nε xø mahø'n'a, bá pehn mi'da x_un ngu yú 'yεhe ngue xtan duspa yún dät'ä a rá mbeti ran uændät'ä. Pε nu'_u y_u mbefi xø bi bent mahø'n'a 'b_u mi zøp_u _u, nε 'da'angu bi t'ørpe tengu bi t'ørpa _u mbudi bi zøp_u.

37 Nε nub_uya bá pen'na rá ts'unt'_u zεhe a rá mbeti ra huçi. Bì bεni: “Masque da numansu na ma ts'unt'_u.”

38 Pε nu'b_u mí nu ba εp_u rá ts'unt'_u, nu y_u mbefi xø bi bεn'_u: “Nuna, rá ts'unt'_u zεhe, da gohmi ra häi na 'b_u bi du rá ta. Pε mbähä ga hoh_u, janangue ga coseh_u ra häi b_uya.”

39 Nε bi bent b_uya, bi zixp_u ma'ueni nε bi hyo, bi 'yεn'a ra Jesús.

40 Nu ra Jesús bi 'yän'nd_u mí 'bäp_u:

—Xi'b_u da mbase na ra hmu, 'be'a da jap'_u yú mbefi 'b_u, bi 'yεmp'_u.

41 Bi dā _u b_uya:

—Masque da hyo ɯ yá mɛfi, nguetho ɛmmɛ yɯ ts'om'bäi ɯ, nɛ nu rá häi bɯya di hmit'ɯ i paɖi da gu't'a ra renta 'bɯ bi zɔn ra pa da gu't'i, bi 'yɛn'ɯ.

⁴² Nɛ xø bi 'yɛm bɯya:

—Ha njam'bɯ gá nuɯ bɯ ja rá m hma Ojå a ram hma i ɛna:

Nu'a ra do bi bɛnt'ɯ yɯ gádo 'bɯ mi hyøh ra ngu, gue'a ra do man'da mahyoni, tengu tho ho yɯ guangu.

Gue'a bi zän Ojå a,

nɛ gui hyonya thohohɯ,

i ɛm bɯ rá m hma Ojå, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nɛ gue'a i mam bɯ nangue a rá Thahni Ojå ngue ra Cristo.

⁴³ Janangue'a dí xi ahɯ, Ojå him bi numanho a gá 'yøthɯ nɛ da thɛn'nahɯ a ra 'bɛfi bɯ di manda rá ts'ɛdi Ojå, din t'un'dɯ mi'da ngue da 'yøt'manho a ra 'bɛfi gmí øthɯ.

⁴⁴ Nɛ nu'a ra do bi mba ma bɛnt'i, tengu'bɯ n'da ra xindo i ti bɯ ja ra 'yu. Nɛ hønt'a go to'o da dɛng bɯ ja ra do, din tɛni, nɛ hønt'a go to'o da zɛ'ma ra do, 'bɛxgue da 'yɛt'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴⁵ Nu'bɯ mi 'yø'a bi man a ra Jesús, bi bɔ ɯ yɯ fariseo nɛ yɯ hmumbäjä, gue guesɛ ɯ bi 'yøt'ɯ bi sifi.

⁴⁶ Nɛ mí nde 'bɛxgue xtám bɛnt'a ra Jesús, pɛ him bi bɛnt'i, nguetho mi su ɯ yɯ jä'i, ngue mi ɛn'ɯ, rá pøngahyå Ojå a ra Jesús.

22

N'da ran t'uti ngue ran thɔti

¹ Nɛ xø bi thoqui bi xänba yɯ jä'i nangue yɛn t'uti tho ho bi man a ra Jesús, nɛ bi 'yɛmp'ɯ:

2 —Nu'a ní manda rá ts'edi Oja, i t'øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ra ts'ut'abi. Nu'a ra ts'ut'abi bi zän'na n'da ra ngo 'b_u min thəta n'da rá ts'unt'ə.

3 Ne bi mben'd_u yám 'behni ngue ba sinba yú amigo, pε him bi nde bá εhe.

4 Ne xø bi mbehn mi'da, bi 'yεmbi: “Dami xihmb_u ma amigo ba εhe, nguetho ya dá hoc ran ts'ihmε. Dá manda bi tho 'da man dani xun zaqui ne ya gätho mahoqui, i εn'a ra hmu, gui 'yεmf_u.” Ne gue'a bi man _u yám 'behni.

5 Pε him bi 'yarp_u patho ra güenda _u yú amigo, ne bi mba da huəhi a n'da, nu man'da bi mba bām pätho,

6 ne nu'_u mi'da bi bent thoho yám 'behni ne i thenthoho ne bi hyo _u.

7 Nu'b_u mí 'yø a bin ja, εmme bin cuε ra ts'ut'abi b_uya, bi mben_u yú dofai bá ho _u y_u hyote ne bi 'yump'a yú hnini.

8 Ne bi xih mahøn'a _u yám 'behni: “Nuya him bá ε'_u ma amigo nguetho hing yán säh_u ba εhe.

9 Ní mbähä b_u ja y_u 'yu ne gbá sih_u ua hønt'a go má ja'i gba tımhb_u b_u, nguetho ya ma hoqui 'be'a da zi ua ja ran thəti.”

10 Nu yám 'behni b_uya bi mba b_u ja y_u 'yu ne bá pεn b_u ja ran thəti to'o gätho bin c'ath_u b_u, pε hinga mfadi 'b_u y_u ts'om'bäi o gue y_u hocja'i 'da. Ne bi yup_u ja rá ngu ra ts'ut'abi y_u ja'i.

11 Ne nu ra ts'ut'abi b_uya bi yarp_u mbo da nu _u y_u ja'i bi zøm b_u. Ne bi nu n'da ran 'yoh_u ngue him mi he _u yú he i the 'b_u in ja n'da ran thəti.

12 Ne bi 'yεn'a ra ts'ut'abi b_uya: “Xi'i grán 'yoh_u, hanja gá cət'ua ne hin guí he yán säui da the ua ja ran thəti,” bi 'yεmbi. Pε nu ran 'yoh_u him bi zä bi

dati.

¹³ Ne bi 'yεmp'ɥ yú 'yεhε ra ts'ut'abi: “Dami turpahɥ yú gua na ran 'yohɥ ne yú 'yε, ne gui 'yenthɥ bɥ ja ra 'bεxui. Din zom bɥ ne din guxpɥ yú ts'i ɥ,” bi 'yεn'a ra ts'ut'abi, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹⁴ Nguetho xɥn ngu i ts'ohni pε hinga gä yún sähɥ ngue da yarpɥ, bi 'yεna.

N'da ran t'änni nangue ra renta bi t'än'na ra Jesús

¹⁵ Ne nubɥya bi mba ɥ yɥ fariseo. N'danni bá nyasε ɥ, bi hyoni 'bε'a dí ɥcpa ra Jesús ngue di yapi.

¹⁶ Janangue bi 'bεhn pɥ 'bɥh ra Jesús ɥ mi'da yú mifariseohɥ, ne mi'da ma ngarphe mi ten'na ra ts'ut'abi Herodes. Nu'bɥ mi zøm bɥ, bi 'yεn'ɥ:

—Grá xänbate, dí pähmbe gätho majuani guím ma, bi 'yεmp'a ra Jesús ɥ. Ne gui u a majuani rá 'yu Oja, ne hin gui su 'bɥ da hnumanho i ogue hin'na, bi 'yεn'ɥ.

¹⁷ Pε dín ndehe gui xije ts'ɥ 'bε'a guím bεni. Ha din theui yún t'εdi Oja ngue dí juthe ra renta a ra ts'ut'abi Roma in ts'ut'abi ua, uague hin'na.

¹⁸ Pε nu ra Jesús bi badi 'bε'a mim bεn'ɥ ngue in nde da dñi 'bε'a dí yapi. Janangue'a bi 'yεmbi:

—Ξmmε guidí yorpahɥ a guím bεmhɥ. Høntho gui nde gui sägdahɥ.

¹⁹ Xi ni mbeti gní jut ni rentahɥ, ga nugä, bi 'yεn'a ra Jesús.

Bi un'na ra mbeti bɥya.

²⁰ Ne nu'bɥ mi nu a ra mbeti, bi 'yεn'a ra Jesús:

—To'o rá hmi na i cuat na ra mbeti, ne to'o rá thuhu mán t'o't'i ua, bi 'yεn'a ra Jesús.

²¹ —Rá hmi ra ts'ut'abi Roma ne rá thuhu a, bi 'yεn'ɥ.

Nu ra Jesús baya bi 'yεmp'ɥ:

—Nu'a rá mbeti ra ts'ut'abi gui unhdɥ a. Nu'a xin rá mbeti Oja, gui unhdɥ Oja a, bi 'yεn'a ra Jesús.

²² Nε nu'bɥ mí 'yø a bi man ra Jesús, bi hyonya thoho ɥ ngue mi nde xtí yaɽi. Nε xø bi mbatho ɥ.

N'da ran t'änni gue'bɥ bi dɔmbɛni ɥ xøn du

²³ Nε m'bɛjua baya xø bi zøm bɥ 'da ma ngurpihe ngue yɥ saduceo. Nu'ɥ him mi εc'yɛi ngue da dɔmbɛni ɥ xøn du, nguetho mi εn'ɥ, nu rá mbɛi n'da, ma zä dim 'bε 'bɥ bi du. Nε nu'ɥ bi 'yän'na ra Jesús, bi 'yεmbi:

²⁴ —Xänbate i, dím bɛnthohe ran t'ɛdi bi man ra Moisés, ngue nu'bɥ da du n'da ran 'yohɥ, 'bɥ 'bɥh rá xisu, nε hin ním 'bɥ a n'da rá t'ɥhni 'bɥ mi du, nu'a rán 'yohɥ din thətui a rá xisu a ra du, nε nu'bɥ dim 'bɥh rá mbɛdi t'ɥhni, da t'ɛmbi rá t'ɥhni a xí du.

²⁵ Pε mí 'bɥcua yoto yɥn 'yohɥ midín 'yohɥzɛhɛ ɥ. Nu'a ra mbɛdi n'yohɥ bin thətui n'da ra xisu, pɛgue bi du n'dihi a ran 'yohɥ. Nε hin ním 'bɥh yá t'ɥhni 'bɥ mi du, janangue'a bi zinba rá xisu a rán 'yohɥzɛhɛ.

²⁶ Pε nε'a guexta'a bi du n'dihi, nε hin ní dɪntho rá t'ɥhni a ra xisu 'bɥ mi du. Janangue'a xø bim 'bɥhmi a man'da rá mbegue. Nε bin ja gue'bɥ go mi dät'i bim 'bɥhmi gätho ɥ yá mbegue a ra xisu.

²⁷ M'bɛjua baya nεε ra xisu bi du, bi 'yεn'ɥ.

²⁸ Nuya, dami xije 'bε'a din ja 'bɥ majuaɽni da dɔmbɛni ɥ xøn du, ngue guí mamhbɥ. Nda'a nín 'yohɥ da 'yεmbi rá xisu a ra xisu, nguetho gätho yoto bim 'bɥhmi, bi 'yεmp'a ra Jesús 'bɥ mi denthoho ɥ.

29 Bi dät'a ra Jesús:

—Nu ah_u guídí 'bethoh_u, nguetho hin guím b_umh_u 'be'a mam b_u ja rá t'ohni Oj_u, ne xín guí p_uhmb_u rá ts'edi Oj_u.

30 Nu'b_u bi d_umb_ueni _u xøn du, ya him man ja ran th_uti, p_ugue dim 'b_utho teng_u y_um 'behni Oj_u mah_uts'i, bi 'y_uen'a ra Jesús.

31-32 Ne nangue'a ram hma ngue da d_umb_ueni _u xøn du. Ha hin gá nuh_u b_u ja rá t'ohni Oj_u 'be'a bi ma nangue _u ma ndu mbomb_utah_u 'b_u mi 'y_una: “Nugä drá Oj_ugä, nu ra Abraham ne ra Isaac ne ra Jacob, i _uc'y_uei_ugui,” bi 'y_uen Oj_u. Ngub_u im ma nguetho guexta'a i 'b_uh y_u mb_ui _u, bi 'y_uen'a ra Jesús.

33 Ne nu'_u y_u j_ui 'b_u mí 'y_u a bi man ra Jesús, bi hyonya thoho a bi xifi 'b_u mi xänbi.

Ra Jesús bi ma nda'a nín t'edi man'da mahyoni

34 Ne nu mi'da ma ng_urpihe ngue y_u fariseo, 'b_u mi nu hin'y_u man'da sä da man'_u y_u saduceo, bin 'yänzhe 'be'a mí sä ngue dí y_up'a ra Jesús.

35 Nu'a n'da ra xänbate nangue _u y_u fariseo b_uya, bi 'yän'na ra Jesús:

36 —Xänbate i, bi 'y_una, nda'a rán t'edi Oj_u hnehi thoho ga øt'ähe.

37 Bi d_u a ra Jesús b_uya:

—Nu'a ran t'edi i _una: “Gam b_umh_u Oj_u ngue gätho ma mb_uih_u, ne gätho ma j_ui'ih_u, ne gätho man 'yomf_uenih_u.”

38 Guehna ran t'edi i 'bet'o na, nangue _u gä mi'da y_un t'edi.

39 Ne'a _una: “Dami hu_uc ni mij_ui'ih_u teng_u b_u gní hu_uczehe ni j_ui'ih_u.” Guehna ná yoho ran t'edi guexta'a mahyoni na.

40 Nε nu'bu gá 'yøth_u ya yoho y_un t'ɛdi, tengu'bu gá ja_{sh}u gátho y_un t'ɛdi ra Moisés nε y_um hman yá pøngahyá Ojá, bi 'yɛn'a ra Jesús.

To'o rá 'y_u a ra Cristo

41 Nε guexta'a mi 'bäp_u y_u fariseo,

42 nε bi t'ɛmp'_u buya:

—'Be'a guím bεmhbu, to'o rá 'y_u a ra Cristo, rá Thahni Ojá, bi 'yɛmp'_u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi dā_u y_u fariseo buya:

—Nu rá Thahni Ojá, rá_m bom'bet_o ra David a, bi 'yɛn'_u.

43 Nε xø bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Pε nε guesε ra David bi 'yεmbi rá hmu a ra Cristo 'bu hin ní_m 'bui, nguetho bi 'yεna:

44 Nu Ojá bi 'yɛmp'a ma Hmu:

“Hyucua ja man 'yεi ga conhui ma ts'edi gue'bu go dá tapä gátho_u man s_uih_u ngue gui manda_u buya,” bi t'ɛmp'a ma Hmu, bi 'yɛn'a ra David, 'bu mi bεnba rá Hogandahi Ojá 'be'a bi ma.

45 Hanja i εmbi rá hmu nε xin rá_m bom'bet_o a rá Thahni Ojá, ngue ra Cristo, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛmp'_u.

46 Nε hin'y_u 'be'a bi zä dí dā_ti, janangue'a him man'dand_i bi zä da 'yän'nd_u y_u fariseo buya.

23

Bi man ra Jesús 'be'a nam bøn'a øt'_u y_u fariseo nε y_u xänbate nijā

1 Nε nu ra Jesús bi xi_u y_u ja'i, nεcähe buya:

2 —I ja y_un t'ɛdi da xän'nah_u y_u y_un t'ɛdi ra Moisés_u y_u xänbate nijā nε y_u fariseo.

³ Dami 'yøhmbu 'bu i xän'nahu u, pe hin gui 'yøthu tengu yán t'øt'e i sänzehε, nguetho 'dan'yo thoho gä mi'da i øt'e.

⁴ Ne xun hxi i xi ahu gui 'yøthu, tengu'bu n'da ra 'beni xun hyu i xi ahu gui tuxhu, pe nuse'u xingui ts'u in nde da 'yøt'a i sän zehε.

⁵ Ne hønt'a i honi da hnumanho yán t'øt'e i ørpu 'buh yu ja'i. Janangue'a di cuat yú dε yán t'εdi Oja ngue xun ndoho ne i pä't' yú 'yε, ne εmme di ho di hoc yán zudi yú nyampahni.

⁶ Ne εmme di ho rá mbudi din sihme bu i t'øt' yan ts'ihme; ne di ho da mipu ja ran thuts'i mahoqui bu ja ra nijä.

⁷ Ne εmme di ho da t'εspa 'bu din zεnguate. Ne i honi da t'εmbi yú xänbate u. Høntho in nde da hnumansu.

⁸ Pe nu ahu o gui ndehu da t'εn ahu gyu xänbatehu, nguetho hængdä ni Xänbateju ngue drá Thahnigä, ne nu'ahu guidín cuhu, bi 'yεngähe ra Jesús.

⁹ Ne hin gui 'yεmfu ni tahu 'da u i 'bucua ja ra häi, nguetho nu'a ni Tahu bí 'bupu mahεts'i a.

¹⁰ Ne xín gui ndehu ngue da t'εn ahu gyu hmuhu, nguetho guecä drá Thahni Oja ngue ra Cristo, ni Hmuju.

¹¹ Nu'a to'o din 'yεhe thoho nangue yú mijä'ihu, pe gue'a man'da xtán hεts'i bu dá nu Oja a.

¹² Nguetho nu'a i øt'e ngue xun hεts'i, man'da zi cuε bu dá nu Oja a, pe nu'a i øt'e ngue hingui hεts'i, pe man'da xtán hεts'i bu dá nu Oja a, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹³ Ne nubuya bi 'yεmp'u yu xänbate nijä ne yu fariseo:

—Huɛhi maha ahu, gyu xänbathu bu ja ra nija, ne gyu fariseohu, emme guidi yorpahu a guim bɛmhbu, nguetho gá xihmbu u mín nde xtán yurpu dí manda rá ts'edi Oja, ngue xqui 'yuthu ra 'yu, pe ne tengu'bu gá corpa zehhu ra goxthi, nguetho 'dan'yo thoho gá xänbahu. Nese ahu hin da zä gui cathu bu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

14 Huɛhi maha ahu, gyu xänbathu ne gyu fariseohu, emme guidi yorpahu a guí øthu. Sä nya'a guí yahu Oja bu ja yá ngun yu xisu xøn du yá ndø, ngue guí emhbu guí äfu rá m fäts'i Oja u, pe ne guí hɛspahu 'bɛ'a bi zopa yá ndø. Janangue'a man'da xun utho ran unbi gui nuhu.

15 Huɛhi maha ahu, gyu xänbathu ne gyu fariseohu, emme guidi yorpahu a guí øthu. Säti thoho gán 'yohu hønbu go hapu ne yatho gá mbähä, ngue gá sømhbu bu 'bu u i thände yá oja zehɛ, ngue gá xihmbu da den'na nin xädihu. Pe nu'a to'o bi den'nahu man'da gá jafu bim 'bedi, ne 'da gdí mbähä bu ja ran unbi mazai, bi 'yɛmp'u.

16 Huɛhi maha ahu, gyu ngurpihu, pegue tengu'bu gyu xädähu ne guí xihmbu u guí xänbahu: “Nu'bu ja 'bɛ'a bi ma n'da ra ja'i, ne bi ndønba rá thuhu ra nija, hingui jatho di ja'ts'a,” guí emfu. “Pe nu'bu bi ndønba a rá oro i ja bu ja ra nija, i jatho di ja'ts'a bi ma,” guí emhbu.

17 Gyü 'yambuihu ne gyü xädähu. Guí emhbu man'da di muui ra oro xinda gue ra nija, pegue hin'na maha nguetho gue'a ra nija ní t'ɛmbi xun ho a ra oro i ja bu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

18 Ne guí emhbu: “Nu'bu ja 'bɛ'a bi man a n'da ra ja'i, ne bi ndønba rá thuhu ran ts'äya bu ja ra

nija, guí εmhբu hingui jatho di ja'ts'i. Pε nu'բu bi ndønbա rá thuhu ran t'unni i høxpբu ja ran ts'äya, ya ra ts'oqui a բայա 'բu him bi ja'ts'i," guí εmhբu.

19 Gyս 'yambսիս, tengu'բu gyս xädäհս. Guí εmhբu man'da di muui ս yս 'bøts'e i ja բս xinda gue ran ts'äya. Pεgue hin'na maha, gue'a ran ts'äya ní t'εmbi xսn ho ս yս 'bøts'e bí ja բս.

20 Nguetho nu'a bi ndønbա rá thuhu ran ts'äya բս ja ra nija, hinga hønt'a ran ts'äya, pε gätho í ndønbա rá thuhu 'բe'a gätho høxpբu.

21 Nε nu'a to'o bi ndønbա rá thuhu ra nija, hinga hønt'a ra nija bi ndønbա rá thuhu, pε nε a rá thuhu Oյա bi ndønbի, nguetho rá ngu Oյա a ra nija.

22 Nε'բu n'da bi ndønbա rá thuhu mahεts'i, pε hinga høn բս mahεts'i bi ndøni, pε nε a rá thuhu Oյա bi ndønbի, nguetho bí 'բսբս Oյա բս mahεts'i.

23 Huբի maha aհս gyս xänbateհս nε gyս fariseohս, εmme guidí yorpahս a guí øthս. Hin njam'բu gá pumbεnihս gá hyաxհս բս ja ra nija a ná 'dεt'a yս 'yεthi yս tսհս bi bøxpբu ja ni huաhiհս, tengu bi man ra Moisés, pε gá pumbεnihս ս yսn t'εdi man'da mahyoni, ngue i εna: “Da gdí numanhohս ni mija'ihս, nε din ja nin huεcateհս, nε guí 'yεc'yεihս Oյա.” Guehya nde'բս man'da gan εhya guí 'yøthս, madague'բս guí thoqui guí 'yøthս ս mi'da.

24 Pε gá 'yøthս tengu'բu gám fähmbս ngue xínga n'da ra 'uε i sä di uաshս 'բս ja a guí siհս, pε nu'a go ra fani nε man'da go hin gá nuհս 'բս gmí tuthս a, nguetho hin guí pահmbս nda'a nín t'εdi man'da xսn ndoho.

25 Huբի maha aհս gyս xänbateհս nε gyս fariseohս, εmme guidí yorpahս a guím bεmhբս.

Gá 'yεmhbu xɛn hotho ahɛ, pɛ gá 'yøthɛ tengu'bu n'da ra baso bi mba m'berpe bu maxøts'e, pɛ hinga nɛpɛ mbo. Nɛ tengu'bu n'da ra mbohi høn bu ní ndi a hâi bi 'berpe, nɛ guín jahɛ bu nguetho εmme i yuh ni mbɛihɛ nangue ram fɛ nɛ ran ts'iyate.

26 Gyɛ xädähɛ, nde'bu gui 'yøthɛ tengu'bu nɛpɛ mbo bin sət'i n'da ra mbohi, nɛ majuani xtán ho ahɛ buya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

27 Huɛhi maha ahɛ gyɛ xänbatehɛ nɛ gyɛ fariseohɛ, εmme guidí yorpahɛ a guím bεmhbu. Nɛ guín jahɛ tengu'bu ra jado bu ja ran 'yägüi ngue xɛn t'axi maxøts'e, nɛ mahotho, pɛ nubɛ mbo, yurɛ yɛ do'yodu nɛ gä mi'da xɛn xätho.

28 Guín jahɛ bu. Nubɛ na nu ahɛ yɛ ja'i, ɛna xɛn ho ahɛ. εmme guidí yorpahɛ a guím bεmhbu nɛ εmme yuh ran ts'o ni mbɛihɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

29 Pɛ í huɛhi maha ahɛ gyɛ xänbatehɛ nɛ gyɛ fariseohɛ. Guidí yorpahɛ a guí øthɛ. Gá hocpahɛ yá jaddon'yägüi ɛ yá pøngahyá Oja maya'bu bi hyo nim bombøtahɛ, nɛ'ɛ yá jaddon'yägüi ɛ guí εmfɛ yɛ hocja'i gá hocpahɛ.

30 Nɛ sä guí εmhbu: “Nu'bu di 'buhmbu ɛ 'bu mi hyo yá pøngahyá Oja ɛ mam bombøtahɛ, nɛ xcá uthɛ ngue hingui ho a bi 'yøt'e, nɛ xcá 'uethohɛ,” guidín 'yεmfɛ.

31 Janangue'a gadín juanzehɛhɛ ya ngue yá 'yɛ ahɛ yɛ hyote.

32 Dami juahmbu a ra 'bɛfi bi 'yut'ahɛ nim bombøtahɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

33 Tengu'bu gyɛ pozuhɛ. Hin da zä gui 'dahmbu bu ja ra sibi njam'bu i huɛt'i.

34 Nguetho, nu'b_u ba pɛn'nah_u ma pɔŋgahya_u nɛ ma xānbate, hin gui simanhoh_u _u, gui hyoh_u _u 'da, nɛ gui cuath_u b_u ja ra za _u 'da, nɛ gui fɛhmb_u _u 'da b_u ja ni nijah_u. Nɛ ɛmmɛ gui ɛcpadah_u _u 'da 'b_u i 'yo b_u ja ni hninih_u.

35 Nɛ nangue a gui 'yɔth_u, tengu'b_u gá hyosɛh_u _u gá y_un hocja_u 'i bi tho gue'b_u go rá mb_udi ra ximhäi, 'b_u mí tho ra Abel ngue man ra hocja_u 'i nɛ asta gue'b_u mi tho a ra Zacarías, rá ts'ant'_u ra Berequías, gá hyoh_u b_u ja rá goxthi ra nijä.

36 Majuani dí xi ah_u, tengu'b_u ni ts'oqui zɛhɛh_u _u gá y_un thote i jatho ya, nɛ da ts'än'nah_u ran ɛnbi nangue _u, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi t'ɛmp'_u y_u xānbate nijä nɛ y_u fariseo.

Bi huɛc'_u y_u mɛngu Jerusalén ra Jesús

37 Nɛ nub_uya bi xi a n'da ram hma _u y_u mɛngu b_u Jerusalén, bi 'yɛmbi:

—ɛmmɛ dí m bɛn ah_u gy_u mɛnguh_u Jerusalén. Nzäi gui hoh_u y_u pɔŋgahya_u, nɛ guidí bat'adoh_u _u mi'da ba pɛn'nah_u Ojä. Nɛ x_un ngu y_u nidi dí m bɛngä xcá pɛt'ah_u xcá jamansu ah_u, tengu'b_u n'da ra sumfɔ di pɛt yá t'uhni nɛ i comp' rá hua, pɛ nu'ah_u, hin gá ndeh_u xcá ja ah_u b_u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

38 Dami nuh_u ya, nu ni hninih_u tengu'b_u ya njongui 'b_up_u ya,

39 nguetho hin gui nuj_u mahøn'a jaque'b_u bi zøn ra ora ba pengä ua nɛ gui 'yɛscah_u. “Majäpi a ba ɛhɛ nangue rá thuhu ma Hmuh_u Ojä,” gui 'yɛnj_u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

24

Bi ma ra Jesús da guah ra danija

¹ Ne nubuya, nu ra Jesús 'bɥ mi bøm bɥ ja ra danija, dá utähe 'be'a gä mí ja bɥ ja ra ngu.

—Mahotho ua, dá ɛmfe.

² Pe nu ra Jesús bi 'yɛnje:

—Guí nuhɥ ngue mahotho i ja ua, pe gätho da mba nso't'i, ne xínga n'da ra do din tɔcua ngue hin da mba ma juadi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

M'bet'o din ja yɥ hmɛpya 'bɥ ran zɛgui

³ Ne dá nexähe dá mbähmbe bɥ ja ra nyuni Olivos. Ne ní mipɥ ra Jesús dá ändähe 'bɥ njom mí øde, yá xädigähe:

—Dín ndehe gui xije nda'a ní pa din ja a gám mam bɥ ja ra nija. 'Be'a ní hmɛpya din ja 'bɥ guá pengui mahøn'a ne'bɥ ran zɛgui ra pa, dá ɛmfe bɥya.

⁴ Ne bi 'yɛngähe ra Jesús:

—Damim fähmbɥ 'dahma njon da hyä ahɥ.

⁵ Nguetho xɥn ngu yɥ hyäte ba ɛhe da 'yɛna: “Nugä, guecä, rá thahnigä Oja, drá Cristogä,” da 'yɛn ahɥ. Ne xɥn ngu da hyät'ɥ nangue ra fehni da man ɥ.

⁶ Ne nu'bɥ gui 'yøhmbɥ ngue din ja yɥ sui, o gue'bɥ gui 'yøhmbɥ i ja bɥ ja 'da yɥ hnini ya, pe o guín suhɥ, nguetho jatho din ja ɥ. Ne nu'bɥ bin ja ɥ, xínga gue'bɥ rán zɛgui'bɥ.

⁷ Nguetho da ndants'ɥ 'da yɥ ts'ut'abi din suhmbɥ ɥ yá mi ts'ut'abihɥ, ne da ndanc'ɥ 'da yɥ hnini din suhmbɥ mi'da yɥ hnini. Ne xɥn ngu yɥ nidɨ din ja ra thuhu, ne ra daɣɛɛɛ, ne din ja yɥ 'yaɥmhäi bɥ ja yɥ xɛqui ua ja ra ximhäi.

8 Pɛ nu'ɯ, yá mbɛdi tho ho yɯn ɯnbi din ja ɯ.

9 Nɛ da mba ma dǎ ahɯ nɛ da ts'ix ahɯ ngue din ɯn'nahɯ, nɛ da tho ahɯ 'da ahɯ. Nɛ gǎtho yɯ ja'i da zan ahɯ nguetho guí tengahɯ.

10 Nɛ nu'ɯ 'da mí ɛc'yɛigui, m'bejua da 'uesɛ. Nɛ guesɛ ɯ di dǎ ɯ ma 'yɛc'yɛi da mba ma ɯnbi.

11 Nɛ dim 'bɯi xɯn ngu yɯ hyǎte pɔngahyǎ nɛ xɯn ngu yɯ ja'i da hyǎt'ɯ.

12 Nɛ nangue a ran ts'o xtá ngu, him ma din ja yún huɛcate ɯ 'da.

13 Pɛ nu'a da hyǎt'i gue'bɯ go ran zɛgui, da dǎha dim pø a.

14 Nɛ gǎtho na ndoho ra ximhäi da hma 'be'a da zǎ dí yɯrpɯ di manda rá ts'ɛdi Oja n'da. Nɛ gǎtho yɯ ja'i 'dahma 'dan'yo bɯ na yǎ da sifi, nɛ nubɯya, gue'a ra pa ran zɛgui a bɯya, bí 'yɛn'a ra Jesús.

15-16 Nu ra pɔngahyǎ Daniel maya'bɯ bi ma ngue din ja n'da ran ts'o di ts'oni gǎtho. Janangue'a nu'bɯ gǎ nuhɯ da mbɛdi din ja bɯ ja ra dǎnijǎ a, dami 'dahmbɯ bɯ ra xɛqui Judea, ní mbähä bɯ ja yɯ dǎpo. Nguetho nts'utho ran ɯnbi din jabɯ.

17 'Bex gui mbähä. Nu'bɯ gdi tɔhmbɯ bɯ maxøts'e ra tɔcangu, hin gui cɯthɯ mbo ra ngu ngue gui hyǎxhɯ 'be'a di ja bɯ. Dami 'dathohɯ.

18 Nɛ nu'bɯ gdi 'bähmbɯ bɯ ja ni huǎhihɯ, hin 'be gui mbähä bɯ ni ngumhbɯ ngue gba cǎ ni xi'yohɯ. Dami 'dathohɯ.

19 Huɛcate ɯ yɯ xisu in hǎt'ɯhni ɯ yɯ pa ɯ, nɛ'ɯ i 'bɯh yá 'uɛre, nguetho xɯn hɛi tho ho da 'da ɯ.

20 'Yǎfɯ rá mate Oja hinga gue'ɯ yɯ pa xtan sɛ din ja ahɯ ran 'dagui, nɛ xínga gue'bɯ ra pa ran ts'äya,

nguetho i man ɯ yɯn t'ɛdi hinga yatho gan 'yohɯ a ra pa ran ts'äya.

21 Dami 'yäfɯ rá mate Oja, nguetho nu'a ran ɯnbi din ja, hin jam'bu n'dandɨ xɔn ja gue'bu go rá mbɯdi ra ximhäi. Ne nu'bu ya bin ja, hin man'dandɨ din ja a ran ɯnbi tengu a.

22 Ne nu Oja da zänba thoho ɯ yɯn ɯnbi din ja nangue a di huɛc'ɯ xí huahni. Nu'bu hin'na, njon da bongui.

23 Nu'ɯ yɯ pa ɯ, “Dami nuɯ ua, i 'bäcua ra Cristo,” da 'yɛn ahɯ. Ne nu'ɯ mi'da da 'yɛn ahɯ: “Dami nuɯ i 'bähnu ra Cristo.” Pe o guí ɛc'yɛihɯ ɯ.

24 Nguetho xɯn ngu yɯ hyäte dim 'bui, sä da 'yɛn'ɯ: “Guecä, rá thahni Oja, drá Cristogä,” sä da 'yɛn'ɯ. Ne xɯn ngu da 'yɛna ngue dim pøngahya nangue Oja, ne da 'yøt' yɯ hyonya nt'øt'e ne yɯ hmɛpya ngue da nde da hyät yɯ ja'i. Ne da hyoni 'be'a da zä dí hyät'ɯ xí huahn Oja.

25 Nuya gätho dá xi ahɯ guerɯ da zä gui paɯmbɯ 'be'a din ja.

26 Janangue nu'bu da 'yɛn ahɯ: “Ní mbähä, bí 'bäpɯ ma'ueni a ra Cristo,” da 'yɛn'ahɯ, pe o guí pähä. O gue da 'yɛn'ahɯ: “Bá cuthɯ ua, i 'bäcua ra Cristo,” da 'yɛn'ahɯ, pe o guí cuthɯ bu.

27 Nguetho nu'bu bá pengä ua mahøn'a, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dan jagä tengu rán nequi ra huɛi ngue dam 'bathogä gätho ra ximhäi.

28 Ne tengu i øt' yɯ pada, ɛmme di peti bu 'ben ɯ xɯn du, din jabɯ a ran ts'embi din ja bu 'bu ɯ yɯ ts'om'bäi.

Bɯ bá peng ra Jesús

29 Ne xø bi thoqui bi man ra Jesús ne bi 'yɛna:

—Nu'bu bin ja a ran unbi buya, him man di neɾa hyadi ne ra zana, nu'u yu sɔ 'buɾu mahɛts'i da dāgui. Gātho bí ja bu mahɛts'i gā di 'beh yá ts'edi u.

³⁰ Ne nubuya di nequi bu mahɛts'i ra hmeɾya nanguecā ngue dán ja'igā ua ja ra ximhäi, ne gātho yu hnini ua ja ra ximhäi din su. Ne da nugui ba xca bu ja yu güi, dan 'yo'be ma ts'edi tate thoho, mixte thoho, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³¹ Ne nts'edi din ya ra thuxi. Ne ba penhdä yüm 'behni Oja di peti gātho u bi huahn Oja, gā na ndoho ra ximhäi.

³² Guim bɛmhbu 'be'a dí øth u ma häih u dyu israelhu, ngue nu'bu dí nuhu bi mbudi dim puh yá mbui 'da yu za, ya dí paḥmbu mi ts'utho ba xpu yá pa ra pa'ye.

³³ Ne ngutho 'bu guín nuhu bin ja gātho ya yan unbi dí xi ah u, gui paḥmbu buya ngue mbe rán zegui.

³⁴ Ne majuani dí xi ah u, di 'butho ua 'da ah 'bu bi mbudi din ja.

³⁵ Nu ra ximhäi ne mahɛts'i da zoni da gua u, pe nu'a mam hmangä njam'bu da gua a.

³⁶ Pe njongui paḍi nda'a ní pa din ja a dí m mangä ya, xinga gue'u yüm 'behni Oja mahɛts'i ne xinga guengä rá Ts'unt'ugä Oja dí paḍi, pe hønt'a Oja ma Ta i pa a ra ora din ja.

³⁷ Ne tengu thoho bin ja 'bu mí 'bah ra Noé, ngutho din ja 'bu bá pengä mahøn'a, nugä ngue dán ja'igā ua ja ra ximhäi.

³⁸ Nu yu pa u ngue'bu mi ts'utho din ja ra dambant'i, nu yu ja'i mi 'buhmbu ra Noé hønt'a ran ts'ihme mim beɾni ne hønt'a ran thati mí honi, gue'bu go mí yuɾu ja ra mbosa ra Noé.

39 Nε him bi 'yurpa ra güenda a bi sifi ngue din ja ra 'ye, jague'b_u mi mb_uh ra 'ye, nε bi yuh ra dehe ua ja ra häi nε gätho bi gua _u. Nε din jab_u 'b_u bá pengä mahøn'a, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

40 Nε dim 'b_u i yoho y_un 'yoh_u b_u ja a ra huq̄hi, nu'a n'da da mba nts'its'i nε man'da da ts'op_u.

41 Nε'b_u di c_um b_u ja n'da ra ngu yoho y_u xisu, nu'a n'da da mba nts'its'i nε nu man'da da ts'op_u.

42 Janangue'a dí xi ah_u, o guí tonspah_u ra t'q̄ha, nguetho hin guí p̄hmb_u 'be'a ní ora ba ε a ni hmuh_u.

43 Nu'b_u n'da ran 'yoh_u xtám bađi nda'a ní xui xtán yurp_u y_u bε b_u ja rá ngu, xtín äthq̄, xtán dø'mi, nε hin xtá japi xtá nyurp_u ja rá ngu ngue da bεpi 'be'a i ja b_u. Pε hingui p̄q̄di 'be'a ní pa, janangue'a i tø'mi gätho y_u pa.

44 Janangue'a dí xi ah_u, damin säh_u nguetho ts'urp_u thofo ga søcä, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ngue ra ora njongui tōcpä ga søcä, bi 'yεn'a ra Jesús.

Rán t'uti ra hogambefi nε ra ts'om'bäi mbefi

45-46 Nε xø bi 'yεna:

—Dami 'yøth_u tengu'b_u gy_u hogambefih_u. Nu'a ra ngurpambefi 'b_u x_un ho i øt'e, nε nu'b_u da mba n'danni rá hmu da zop_u ja rá ngu, da 'yøt'e tengu'b_u i 'b_usε b_u rá hmu. Nε nu'b_u bá penc'a rá hmu, bi nu bi jamansu rá 'befi, nε x_un ngu ran japi da nu a b_uya.

47 Majuq̄ni dí xi ah_u, nu'a ra ngurpambefi, man'da din t'un ra ts'edi, nε 'be'a gätho i pε'ts'a rá hmu di jamansu a.

48 Pɛ nu'bu ra ts'om'bäi a ra ngurpambɛfi, nɛ im bɛni ngue him 'be ba penc'a rá hmu,

49 nɛ di unba yú 'yɛhɛ nɛ i tenthoho yu mihni,

50 ts'urpu thofo ba penc'a rá hmu n'da ra pa ngue hingui pã a ra ngurpambɛfi.

51 Nɛ nubuya din t'un'na n'da ran unbi xun utho, nɛ n'dat'a ran unbi da nuhu di yorpa a im bɛni. Nɛ din zom buya nɛ din guxtru yú ts'i bu ja ran unbi mazai, bi 'yɛn'a ra Jesús.

25

N'da ran t'uti nangue yu hmute xti hyun yun thati

1 Nɛ xø bi 'yɛna:

—Nu'bu bi 'yøt' ran ts'ut'abi Oja, din ja tengu bin ja 'bu min ja n'da ran thati. Nu'a to'o gã bin sä, bi thopu mbo, pɛ nu'u him bin sä, bi gopu thi u. Nu'bu min ja ran thati, 'det'a yu hmute bi mba, ɛna xtín hyumhbuh din thati. Nɛ bá the yú bombilla mi tøm'ma ran 'yohu din thati.

2 Pɛ nu'u cut'a yu hmute yu 'yambui u, nɛ nu'u mi cut'a bin 'yomfɛni u.

3 Nɛ nu'u yu 'yambui him bi dux man'da ra sibi ngue xta xirpa yú bombilla 'bu bin the a po bu.

4 Pɛ nu'u bin 'yomfɛni, bi dux yú sibi ngue da xirba rá bombilla 'bu bin the a po bu.

5 Nɛ nu'a ran 'yohu him 'be bi zøm bu. Nɛ nu yu dø'mate bi zuh ra t'aha u.

6 Nu'bu made ra xui bi 'yø a n'da ra nde bi 'yɛna: “Ya ba ɛcua ran 'yohu, ndanshu, ba thahmbu,” bi 'yɛna.

7 Gätho bi ndang buya nɛ bi hoc yú sibi u.

8 Pε nu'ɥ yɥ 'yambɥi, bi 'yεmp'ɥ bin 'yomfɛni: “Daje ts'ɥ nɨ sibiɥ nguetho i nde da huɛt ma bombillahe,” bi 'yɛn'ɥ.

9 Pε bi dɔ ɥ bi dux yú sibi: “Hin da zä, nguetho nu'bɥ ga 'da ahe go da huɛt' ma sibiɥ 'bɥ. Pε xɥn ho 'bɥ gui mbähä gba tämhɥ.”

10 Pε nu'bɥ mi mba ba tän ra sibi, 'bexgue bi zøm bɥ a ran 'yohɥ din thɔti. Nε nu'ɥ yɥ hmute bi dux yú sibi bi yɥrpɥ mbo ngue da nu ra ngo ran thɔti, nε 'bex bi mba njut'i ra goxthi bɥya.

11 Nε nu'bɥ mi zøm bɥ ɥ xí mba bá tän ra sibi, bi nu ngue njut'i tho ra goxthi, nε bi mba ɥ, bi 'yɛn'ɥ: “Gra hmu, grá hmu, dami xoqui,” bi 'yɛn'ɥ.

12 Pε nu'a ra hmu bi dɔt'ɥ: “Hin dí padi to'o ahɥ,” bi 'yɛmbi, nε him bi xocpi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

13 Nε bi 'yɛnje ra Jesús bɥya:

—Gue'a dí xi ahɥ, nde'bɥ gan äthɔhɥ nguetho hin guípəhmbɥ a ra pa ba pengä ua, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɥ mí 'yɛngähe.

N'da rán t'uti yɥ 'yɛhɛ bi ts'ocpa ra mbeti

14 Nε man'da ran t'uti bi man ra Jesús, nε bi 'yɛna:

—Nu'bɥ bi 'yøt' ran ts'ɔt'abi Oja, da 'yøt'e tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yohɥ 'bɥ mi zon'ndɥ yú 'yɛhɛ, bi 'yän'na rá mbeti xí zocpi. Nguetho nu'bɥ mí mba n'danni n'da ra häi, bi zon'ndɥ yú 'yɛhɛ da zocpa rá mbeti.

15 Nu n'da rá 'yɛhɛ bi zocpa cɔt'a mahuəhi ngue di pɛpi; nε nu man'da, yo mahuəhi bi zocpa a; nε nu man'da bi zocpa n'da mahuəhi. Bi unni hangu xøt'a di pɛpi n'da ngu n'da. Nε bi mba bɥya.

16 Nε nu'a bi unni cɔt'a mahuəhi, bi pɛpi nε bi dɔh mi cɔt'a mahuəhi.

17 Nε'a bi unni yomahuḡhi, yomahuḡhi xø bi dḡpi.

18 Pε nu'a bi un'na n'da mahuḡhi, bi mba bá cāt'a hāi a rá mbeti xi un'na rá hmu.

19 Nε him 'be bá penc rá hmu. Pε nu'bḡ mi zøhø bi zon'ndḡ yá 'yḡhe mahøn'a ngue da nu 'be'a xí 'yøt'ḡ.

20 M'bet'o bi zøn'a xín t'unni cūt'a mahuḡhi, nε bi dḡp'a rá hmu cūt'a mahuḡhi ngue rá mbeti zεhe rá hmu. Nε xø bi un'na xí dḡha ngue mi cūt'a mahuḡhi, nε bi 'yḡmbi: “Grá hmu, i ja ua ni mbeti, nεhna cūt'a mahuḡhi dá tḡha,” bi 'yḡmbi.

21 “Xḡn ho,” bi 'yḡn'a rá hmu. “Nu'i grá hogambεfi,” bi t'εm bḡya. “Xḡn ho gá 'yørpa a ts'ḡtho dá 'da i, janangue'a ga 'da i man'da xḡn ngu ya. Bá thocua mbo 'dat'ua dan johyau,” bi 'yḡn'a rá hmu.

22 Nε xø bi zøm bḡ man'da xí unni yo mahuḡhi, nε bi 'yḡna: “Grá hmu, i ja ua ra mbeti gá 'daqui, nεhna mi yomahuḡhi dá tḡha i ja ua,” bi 'yḡmp'a rá hmu.

23 Nε nu'a rá hmu bḡya bi 'yḡmbi: “Xḡn ho, grá hogambεfi, xḡn ho gá 'yøt'e, madague'bḡ hingui ngu dá 'da i, nuya man'da xḡn ngu ga 'da i. Bá thocua mbo 'dat'ua dan johyau,” bi 'yḡmbi.

24 Pε nu'bḡ mí zøm bḡ a xi hyḡn'a n'da mahuḡhi, bi 'yḡmp'a rá hmu: “Grá hmu, mí pḡcā ngue hin'yḡ nin huḡcate nε nzḡi guí honi 'bεpḡ gđi hyḡnba rá mbeti yḡ jḡ'i nε guí hyḡnba yá huḡhi ḡ 'da.

25 Janangue'a dá pεs' tho ho a gá 'daqui, dí su gui sḡqui 'bḡ xcá 'bεtho, nε i ja ua ni mbeti gá 'dac ya,” bi 'yḡna.

26 Nε nu'a rá hmu bḡya bi 'yḡmbi: “Gra ndødḡnhyei, hingui ho gá 'yøt'e ngue hin gá pεp'a

ra mbeti.

²⁷ Nu'b_u guí pađi ngue dí numanhogä ga tačä, sä xquí hmi a ra mbeti ne xtán dah rán zäbi, ne hin xtím 'beh p_uya,” bi 'y_en'a rá hmu.

²⁸ Ne bi 'y_emp'_u mi'da y_u 'y_ehe mí 'bäp_u: “Hy_anba na ra mbeti, dami un'na bin t'unni 'det'a mahu_ahi.

²⁹ Nguetho nu'a bim p_efi x_un ho, man'da x_un ngu din t'unni. P_e nu'a him bim p_efi, p_e da tha_nba a zi ts'_u mí p_e'ts'i.

³⁰ Ne nuna ra ts'om'bäi mbefi na, bá h_oth_u b_u ja ra 'b_exui gu_ep_u din zom b_u ne din guxtp_u y_u ts'i,” bi 'y_en'a ra hmu b_uya, bi 'y_en'a ra Jesús 'b_u mi man na ran t'uti. Ne njab_u din ja 'b_u bi 'y_ot'a ran ts'ut'abi Oj_a.

Ran t'uti nangue ran ts'embi da t'ørpa y_u ja'i

³¹ Ne bi 'y_em mah_on'a ra Jesús:

—Nu'b_u bá pengä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dam mixtegä, dan ts'ut'abigä; dan 'yohe y_um 'b_ehni Oj_a ne ga hup_u ja ma m_ex_a ngue din ja ma ts'edi x_un ho.

³² Ne dim p_eti gätho y_u ja'i gä na ndoho ra ximhäi b_u ga hucä. Ne gätho ga huan'd_u tengu ot'a n'da ra mbänd_e'yo, ngue n'danni ga fä'b_u y_u de'yo ne n'danni ga fä'b_u y_u denzu.

³³ Ne nu y_u de'yo ga fämp'_u ja man 'y_ei ne nu y_u denzu ga fämp'_u ja ma g_aha.

³⁴ Ne ga _emp'_u dim 'bäp_u man 'y_ei: “Ba _ehmb_u ua, bi ja_p'ah_u Oj_a. Ga 'da ah_u ra ts'edi án ts'änni ngue guí hy_amhb_u gue'b_u go rá mb_edi ra ximhäi,” ga _emp'_u.

35 “Nguetho gá 'daj_u ra hme 'b_u mán tumanthuhu; ne gá 'daj_u ra dehe 'b_u mán tuthe; ne gá säyagah_u 'da ah_u 'b_u mán 'yo b_u n'danni ni hninih_u.

36 Ne gá 'daj_u ma he 'b_u gmí nuh_u hin'y_u ma hegä; ne gá nuc 'b_u mán hy_εnni, ne gá zεnguagah_u 'b_u mán ofädi,” ga εmp'_u, bi 'y_εn'a ra Jesús.

37 Ne da 'y_εnc'': “Grá Hmu, 'be'a ní pa dá øt'ahe a guím ma. Hin dí_m bεmhbe ngue gán tumanthuhu n'dand_i ne gamá 'u_in ahe. Ne hin dí_m bεmhbe ngue gán tuthe ne xcá 'da ahe ra dehe.

38 Ne hin dí_m bεmhbe 'b_u xcamá säya ahe, ne xcá 'da ahe ni he.

39 Ne hin dí_m bεmhbe 'b_u gamán hy_εnni o gue gamán ofädi ngue xcá nu ahe,” da 'y_εngui.

40 Ne nugä drá hmuts'ut'abigä, ga εmbä _u b_uya: “Maju_uni dí xi ah_u, nu'a ran ho gá 'yøp_uah_u n'da ma cuh_u, madague'a nte di muui b_u na hnu, pε guecä gá 'yørcä a,” ga εmp'_u b_uya, bi 'y_εn'a ra Jesús.

41 —Ne nub_uya, nugä drá hmuts'ut'abigä, ga εmp'_u 'bäp_u ja ma gäha: “Dami 'uehmb_u ua ja ma hmi, ní mbähä b_u ja ra sibi njam'b_u da hu_εt'i, nguep_u dá sänni din zø a ra z_ithu ne _u y_u miz_ithuh_u.

42 Nguetho dán tumanthuhu ne hin gá 'u_in_u, ne dán tuthe, ne hin gá sithegah_u,

43 ne hin gá säyagah_u 'b_u mán 'yo b_u n'danni, ne hin te má he gá 'daj_u 'b_u gmín nuh_u hin'y_u ma hegä; ne hin gá nugui 'b_u mán hy_εnni, ne hin gbán nu_u 'b_u mán ofädi,” ga εmp'_u.

44 Ne nu' da 'y_εngui: “Grá hmu, 'be'a ní pa dá nu ahe ngue gán tumanthuhu o gue gán tuthe o gue gán 'yo b_u n'danni ra hnini. Ne 'be'a ní pa dá nuhe hin mí he ni he; o gue xquín hy_εnni o gue xcamín

ofädi," da 'yɛn'ɯ.

⁴⁵ Pɛ nugä drá hmuts'ut'abigä, ga ɛmp'ɯ bɯya: "Majuani dí xi ahɯ, n'da ma cu madague'a nte di muui bɯ na hnu, 'bɯ hin gá 'yɔrpahɯ ran ho, nɛcä hin gá 'yɔrcahɯ ran ho," ga ɛmp'ɯ.

⁴⁶ Nɛ nu ɯ bɯya da nu ran ɯnbi mazai. Pɛ nu'ɯ bi 'yɔt' ran ho din ja ra te mazai ɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

26

Nu yɯ ngɯrpi bi ma da bɛnt' ra Jesús

¹ Nɛ nu'bɯ mi gua a bi man ra Jesús, bi 'yɛngähe:

² —Nuya man yopa thoho di 'bɛdi ngue din ja ra dɔmpɛti a ran dɔbaxjua, nɛ nubɯya da mba ma dägä ngue da mba ma cuatigä bɯ ja ra za, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛngähe ra Jesús.

³ Pɛ nu'ɯ ma ngɯrpihe ngue yɯ hmumbäjä, nɛ yɯ xänbate nija, nɛ yɯ dɔc'yɛi, bim pɛti bɯ mbo rá mbä't'i rá ngu ra Caifás, nu'a mi hmumbäjä a ra jɛya a.

⁴ Nɛ bi nyɔsɛ ɯ, bi ma nda'a ní fɛhni da xi a ra Jesús ngue da bɛnt'i da hyo.

⁵ Nɛ bi ma, 'bɛ da gua a ra dɔmpɛti, ja da tho a. Nguetho bi zu din junthɯ yɯ ja'i mi 'yo bɯ ja ram pɛti.

N'da ra xisu bi hocpa rá ngɔc'yɛi ra Jesús

⁶ Nɛ nu'bɯ mi mbeng bɯ ra hnini Betania a ra Jesús, bi zɔm bɯ ja rá ngu a ra Simón mí hɛmb ra t'axca'ya mam'bet'o.

⁷ Nɛ bi hyupɯ mi ja a rá mɛxa a, ɛna din sihmɛ. Bi zɔm bɯ n'da ra xisu mí tu n'da ra xaro xɯm hmadi, án t'ɔt'e ra do ra alabastro. Nɛ mi po bɯ ra 'yɛthi yɯman'u, nɛ'a ɛmmɛ di muui a. Nɛ nu'bɯ mi zɔm

b_u a ra xisu b_u i hudi, bi xo'ts'a rá 'yɛ̄thi bi xispa rá ya ra Jesús.

⁸ Nɛ dán cuɛhe 'b_u mán nuhe 'be'a bi t'ørpa ra Jesús, nɛ dá ɛmhbe:

—Ndetho bi xispa ra 'yɛ̄thi,

⁹ x_un ho 'b_u xta 'bä, xtá mba ma darpi y_u hyoya a ra mbɛti, dá ɛmhbe b_uya.

¹⁰ Nɛ bi ba'a ra Jesús 'be'a dá bɛmhbe, nɛ bi 'yɛ̄nje:
—Hanja gní unbah_u rá mbui na ra xisu, nɛ x_un ho 'be'a bi 'yørque.

¹¹ Nu y_u hyoya nzai gam'b_uhmb_u ua _u, nɛ hønt'a go má pa da zä gui fáxh_u _u. Pɛ nugä hin dan zangä ua, bi 'yɛ̄ngähe ra Jesús.

¹² Nuna ra xisu bi hoga ma ngøc'yɛi 'b_u mi xiscä ra 'yɛ̄thi, ngue da mba nt'äguigä b_u ja ran 'yägüi.

¹³ Nɛ majuani dí xi ah_u, høn_b_u go hap_u da hman a rán ho ma'da'yo Oja, nɛhna da hman na bi 'yørcä na ra xisu, n'dahma høn_b_u go hap_u da fɛn'a, bi 'yɛ̄n'a ra Jesús.

Nu ra Judas bi ma di dä ra Jesús

¹⁴ Nɛ nub_uya, nu'a ma mixädihe ra Judas Iscariote, bi mba bi nyah_u y_u hmumbäjä

¹⁵ nɛ bi 'yɛ̄mbi:

—Hangu gui 'daj_u ngue ga dä ah_u ra Jesús, bi 'yɛ̄mp'_u.

Nɛ 'bexgue bi unni 'däte ma 'dɛt'a y_u mbɛti ngue ra t'axi b_uya. Nɛ xø bi mbeng b_u 'b_u a ra Jesús b_uya.

¹⁶ Pɛ ɛmmɛ mí honi 'be'a ní ora da zä dí dä a ra Jesús.

Rán ts'ihmɛ ra Hmu

¹⁷ Nɛ nu'a rá mbadi pa ra dämpɛti nangue ran dɔ̄baxjua 'b_u zai dí sihe a ra hmɛ hinguin 'youi ra íxi,

ngue dy_u judíohe, dy_u israelhe, dá änhde ra Jesús yá xädigähe:

—Hap_u guín nde ga hoje a rán ts'ihmε ram baxjua ga sih_u ya, dá εmfe.

18 Nε bi xi _u yoho ma mixädihe a ra Jesús, nε bi 'yεmp'_u:

—Ní mbε b_u ja ra hnini Jerusalén nε gui xihmi a ran 'yoh_u, gui 'yεnui: “Nugä, ya mi ts'utho da zøn ma ora, nε dí nde ga si rán sihmε ram baxjua b_u ja ni ngu, nε _u ma xädigä, i εn'a bá pengähe,” gui 'yεnui.

19 Nε bi 'yøt'a bi xi _u b_uya, nε bi hoc'a rán zibde a ram baxjua _u b_uya.

20-21 Nu'b_u mín de b_uya, dá sømhbε b_u Jerusalén, 'darp_u dán sihmεhe b_u ja ra mεxa ra Jesús, nε bi 'yεnje:

—Majuani dí xi ah_u, i 'b_u a n'da ah_u ngue gui däjä, bi 'yεnje.

22 Nε εmmε bi du ma mbuihe, nε n'da ngu n'dagähe dá εmfe:

—Grá hmu, ha guengä ga dä i, dá εmfe n'da ngu n'daje.

23 Nε bi dą a ra Jesús:

—Gue'a dí com'be ma mbohi ua dí sihmεh_u, gue'a di dägä a, bi 'yεm b_uya.

24 Guecä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da t'ørcä 'bε'a gätho i mam b_u ja ráh hma Ojä ya, pε í huçi maha a ran 'yoh_u ngue nu'a di dägä. Man'da xən ho 'b_u hin xtím 'b_u a, bi 'yεn'a ra Jesús.

25 Nε bi dą'a ra Judas b_uya:

—Xänbate i, ha guecä.

—Hąha, gue'e, bi 'yεmp'a ra Jesús.

26 Nε nubɥaya bi hyaɕ'a ra hmε ra Jesús nε bi 'yǎp rán jaɓi Oja, bi xεm bɥaya, bi darcähe a.

—Dami sihɥ na, guehna nim bɔni ma ngɔc'yɛi na, bi 'yɛnje.

27 Nε bi dεc'a ra vaso mi po rán gui ra uva bɥaya, bi un ra jamadi Oja mahɔn'a, nε bi 'daje a ra vaso, bi 'yɛnje:

—Gätho dami sihɥ,

28 guehna nam bɔni, ma jigä ngue bi hoc'a ra 'da'yo 'yu bi 'yɔt'ahɥ Oja na. Nε dim fäni dí punba yú ts'oqui yɥ ja'i.

29 Nε dí xi ahɥ, him man'dandɨ ga sigä ra guindät'ä jague'bɥ bi zɔn ra pa ga sihɥ ma'da'yo bɥ di manda rá ts'edi ma Ta, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Ra Jesús bi bɔdi din cɔn'a ra Pedro

30 Nε dán tuhmbe a ra thuhu nε dá mbähmbe bɥ ja ra nyuni Olivos bɥaya.

31 Nε bi 'yɛngähe ra Jesús mahɔn'a:

—Dí pɔdi, nu'bɥ ni xui, gätho gui soga thohohɥ, bi 'yɛngähe ra Jesús. Nε gue'a nt'o't'i bɥ ja rám hman Oja, i ξna: “Ga ho ra mbändε'yo nε din 'uɛxt'ɥ yú dε'yo bɥaya,” i ξn Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

32 Pε nu'bɥ dá thɔmbɛnigä, ga mbagä bɥ Galilea ní tɨn ahɥ bɥ, bi 'yɛngähe ngue yú xädigähe.

33 Nε bi 'yɛn'a ra Pedro:

—Madague'bɥ gätho da 'uegue pε nugä, hin'nagä, bi 'yɛn'a.

34 Bi dɔ a ra Jesús:

—Majuɔni dí xi i, guet'a ra xui i jabɥaya ná hyundɨ xquí cɔnc 'bɥ bi mbah ra øni.

35 Nu ra Pedro bi dɔti mahɔn'a:

—Madague'b_u 'darp_u ga tuui, pε njam'b_u ga cøn'i, bi 'yεna.

Nε n'dat'a gätho dá mamhbe ngue hin ga 'uehmbe _u ma mixädihe.

Ra Jesús bi du rá mb_{ui} b_u ja ra nuqndät'ä Getsemani

³⁶ Nε nu'b_u má sømhb_e b_u ra nyuni Olivos, dá cathe a ra Jesús b_u ja ra nuqndät'ä mí εmbi Getsemani.

—Dami huhmb_u ua ya, ga mbagä ua njongua ts'_u, da nyä'be Ojä ma Ta, bi 'yεnje.

³⁷ Nε hyu _u ma mixädihe bi zits'i, bi zix'a ra Pedro nε'_u yoho yá ts'ant'_u ra Zebedeo. Nε εmmε man'da bi du rá mb_{ui} a ra Jesús.

³⁸ Nε bi 'yεmp'_u ma mixädihe min 'yoh_u:

—εna da fõh ma mb_{ui} a ra dumb_{ui}, εna ga tugä. Dami tõcpah_u, 'dat'a dan äthah_u, bi 'yεmp'_u.

³⁹ Nε xø bi dām mi ts'_u ra Jesús b_u mi huhmb_u _u, nε bin danyahmu b_u, bi nye'ma häi, bi nyäui Ojä, bi 'yεmbi:

—Ma Ta i, nu'b_u da zä, dami japi hin gan nugä a ra mbohi xcá sänni; pε hin dín nde ma pähä zεhε pε hõnt'a go ni pähä zεhε gui 'yõt'e, bi 'yεmp'a Ojä.

⁴⁰ Nε bá peng b_u mí hu _u xí zop_u b_uya, nε mí ä _u. Nε bi 'yεmp'a ra Pedro:

—Ha xínga n'da zi ora xquí seth_u a ra t'aha, ngue 'bε xcán hyumhb_u ts'_u.

⁴¹ Damin äthah_u nε gui nyah_u Ojä, guerp_u da zä hin hap_u gui tanj_u 'b_u bi ts'ä ah_u ya, nguetho nu ní mb_{ui} n'da i ja ra pähä nangue Ojä, pε nu ní ngøc'yei n'da xøn güent'i thoho.

⁴² Nε ná yondj b_uya bi mba bi nyäui Ojä mahøn'a:

—Ma Ta i, nu'b_u ya hin da zä ga socä a xcä sänni, pε hont'a ni pähä zεhe gui 'yøt'e, bi 'yεn'a ra Jesús.

43 Nε xø bi mbeng b_u mi 'b_u u ma mixädihe. Xø mí a_{tho} 'b_u xø mi zøm b_u mahø'n'a, nguetho εmme mí nde t'aha u.

44 Nε xø bi zop_u u mahø'n'a, ya ná hyundı b_uya bi mbengui di nyauı Oja, nε guexta'a bi ma.

45 Nε xø bi mbeng b_u mí 'b_uh ma mixädihe mahø'n'a, nε bi 'yεmbi:

—Nuya, 'da'angutho 'b_u gán a_{hmb}u ya o hin'na, nguetho ya bi zøn ra ora da mba ma dägä b_u 'b_uh y_u ts'om'bäi, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

46 Dami ndansh_u, ga mbähä ba nuh_u ya ba εcua ngue di dägä, bi 'yεmp'u.

Bi fεnt'a ra Jesús

47 Nε guexta'a mí ya_hu u ma mixädihe 'b_u mi zøm b_u a ra Judas, n'da ma mixädihe dí 'de'mayoho gähe. Nε bán 'yoh_u x_un ngu y_u ja'i ba hya yá juai nε y_u ts'a_{za}. Nε gue'u yám 'bεhni y_u hmumbäjä nε y_u dāc'yεi, ma ngurpa judíohe.

48 Nε nu'a di dä ra Jesús bi xi a n'da ran t'uti da 'yøt' 'b_u bi zøm b_u: “Nu'a ga səs 'b_u dán zεngua'be, gue'a guim benth_u a,” bi 'yεn'a ra Judas.

49 Janangue'a nu'b_u mí zøm b_u 'bä a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Xude ya 'b_u, grá xänbate, bi 'yεmbi.

Nε bi zεspa rá 'yogu b_uya.

50 Nε bi dā'a ra Jesús b_uya:

—Xi'e n'yø, ha gue'a gnı 'yε a.

Nε nu'u mi'da b_uya bi hyäm b_u 'bä a ra Jesús nε bi bent'i.

51 Ne nu'a n'da ma mixädihe min 'yoh_u ra Jesús, bi c'os' rá juai ne bi zεcpa rá gu a rá 'yēhe ra hmumbäjä.

52 Ne bi 'yēn'a ra Jesús buya:

—Dami pε'ts'a ni juai bu ja rán t'o. Nu'u din tuhni nangue ra juai, ne'u dí du ra juai u, bi 'yεmp'a.

53 Ha guí εna hin xtan zä ga äp'a rá m fáts'i Ojä ma Ta ne ba penhua 'dε'mayo munts'i yám 'behni da yaŋgui, bi 'yεmp'a n'da ma mixädihe.

54 Pe nu'bu da gue'a xcá mangä a, hague dán zä ga ja'ts'ä a bi man rá t'ohni Ojä, ngue 'be'a i jatho din ja, bi 'yēn'a ra Jesús.

55 Ne bi 'yεmp'u yu ja' i buya:

—'Be'a guí homhb_u ua ngue guí ha ni juaihu ne ni zah_u. Ha guí εmhbu drá bεgä, ne nya'a thoho dá xän'nah_u bu ja ra dänijä ne njäm'bu gá bendgah_u bu, bi 'yεmp'u.

56 Pe gue'a din ja a tengu bi man'u yú pøngahyá Ojä 'bu maya'bu, bi 'yēn'a ra Jesús.

Ne nugähe buya dy_u xädigähe, 'bexgue dá 'dahmbe, dá sohmbe bu ra Hmu.

Bi juq̄nba a ra Jesús u yú ngurpi yu judío

57 Ne bi bent'a ra Jesús, bá si bu 'buh ra Caifás, ngue ra ngurpa mbäjä. Ne ya xím pεti gätho ma xänbate nijähe ne yu dāc'yēi, ma ngurpihe dy_u judíohe.

58 Ne bi den'na ra Pedro buya pegue a ná 'bejua thoho, bi zøm bu ja rá ngun'yu a ra hmumbäjä bu hap_u xí zøn'a ra Jesús. Ne 'darbu bi hyuhmbu u yu asmayo, ngue in nde da nu a da t'ørpa a ra Jesús.

59 Nε nu'ɥ yɥ hmumbäjä nε yɥ ɖac'yɛi nε gä mi'da ma ngurpihe dyɥ judíohe, dyɥ israelhe, mi hon'a n'da ra fɛhni ngue da zä dí yɔp'a nε da hyo.

60 Pε guehma nte bi dɪnbi, madague'bu xɥn ngu ɥ bin juɔnni, bi 'yɛmbi majuɔni ɥ yú fɛhni. Nε m'bejua buya, bi zɔm bu yoho yɥn 'yohɥ din testigo,

61 nε bi 'yɛn'ɥ:

—Nuna ran 'yohɥ na bi 'yɛna: “Nugä da zä ga xo't'ra ɖɔnijä nε man hyupa thoho da zä ga hœ mahøn'a,” bi 'yɛna, bi 'yɛn'ɥ bin juɔn bu.

62 Nε bi ndanc'a ra hmumbäjä buya bim 'bäi, bi t'ɛmp'a ra Jesús:

—Hanja hin guí thɔti 'be'a i man ya yɥn 'yohɥ.

63 Pε nu ra Jesús bin hɛtho. Nε bi 'yɛn'a ra hmumbäjä buya:

—Nangue rá thuhu Ojä mahɛts'i, dami xije 'bu majuɔni gue'e grá Thahni, grá Cristo, rá Ts'ɔnt'ɥ i Ojä, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

64 Bi ɖä a ra Jesús buya:

—Gue'a gám ma. Nε dí xi ahɥ, guin nujɥ, guecä dán jä'igä ua ja ra ximhäi, dam mixtegä ga com'be rá ts'ɛdi Ojä tɔte thoho rá ts'ɛdi. Nε guin nujɥ 'bu bá cɔcä mahɛts'i mahøn'a, ba ɛcä bu ja yɥ güi, bi t'ɛmp'a ra hmumbäjä.

65 Nε nu ra hmumbäjä buya, bi ɖanse rá pahni. Nam bœni ɛmbi hingui ɛspa Ojä ra Jesús nangue'a bi ma. Nε bi 'yɛna:

—Nuna ran 'yohɥ na, bi man ra ts'ore nangue Ojä. Him man ga homhbɥ yɥ testigo. Nε gätho gahɥ dá øhmbɥ a bi ma.

66 'Be'a guí ndehɥ ga øthɥ ya, bi t'ɛmp'ɥ yú mingurpihɥ.

Bi dǎ ɯ:

—Nuna i ja rá ts'oqui, i jatho da du, bi 'yɛn'ɯ.

⁶⁷ Nɛ nubɯya, 'dahma 'dan'yo bi t'ørpa ra Jesús.
Bi zox ɯ 'da, bi mbɛ'mi ɯ mi'da, bi mbɛnpa rá hmi ɯ
mi'da,

⁶⁸ bi 'yɛmbi:

—Nu'bɯ majuɯni grá Thahni i Oja, ngue ra
Cristo, dami xije to'o bi mbɛp'i i.

Nɛ ɛmmɛ bi denthoho.

Ra Pedro bi gøn'a ra Jesús

⁶⁹ Nɛ nu ra Pedro mi hupɯ thi bɯ ja ra ngun'yu,
nɛ nu n'da ra xisu rá 'yɛhɛ ra hmumbäjä, bi mba
bɯ hu a ra Pedro, bi 'yɛmbi:

—ɛna nɛ'e gmín 'yohɯ na ra Jesús ra mɛngu
Galilea, bi 'yɛmp'a ra Pedro.

⁷⁰ Nɛ bi dǎ'a ra Pedro, bin cøni:

—Hin dí paði, bi 'yɛn'a.

Nɛ gǎtho ɯ mi 'bɯpɯ bi 'yø a bi man ra Pedro.

⁷¹ Nɛ nu'bɯ mi nde da bøn'a ra Pedro, bi nu
man'da ra xisu bɯya nɛ bi 'yɛmp'ɯ mí 'bɯpɯ:

—Nuna ran 'yohɯ na min 'youi ra Jesús, ra
mɛngu bɯ Nazaret, bi 'yɛn'a ra xisu.

⁷² Nɛ xø bin cøn'a ra Pedro:

—Majuɯni dí m mangä ngue hin dí paçä a ran
'yohɯ guím ma, bi 'yɛmp'a ra xisu.

⁷³ M'bejua bɯya nu ɯ 'da mi 'yo bɯ, bi mba bɯ 'bäh
ra Pedro, nɛ bi 'yɛmbi:

—Majuɯni maha, nɛ'e gmín 'yohɯ a, mfädi thoho
ni ndehɯ nɛ 'da'angu bɯ gna yaħɯ a, bi 'yɛmp'a.

⁷⁴ Nɛ nts'ɛdi bi mam bɯya nɛ bin juɯni, bi 'yɛna:

—Oja i paði majuɯni hin dí paçä a ran 'yohɯ guí
mamhbɯ, bi 'yɛn'a ra Pedro.

Nε 'bexgue bi mbah ra tamfø baya.

⁷⁵ Nε nu ra Pedro baya, ja bi bɛn'a xí man a ra Jesús 'bɛ mi 'yɛmbi: “Dí pɔdi hin ní mbah ra tamfø 'bɛ na hyundi xquí cɔngui.” Nε bi nɛxpɛ baya nε ɛmmɛ bin zoni, xɛn ɛ bi bɛni nanguɛ a bi 'yɔt'e.

27

Ra Jesús bi mba ma dä bɛ 'bɛh ra ts'ɛt'abi Pilato

¹ Nε nu 'bɛ mi hyax baya, gätho yɛ hmumbäjä nε yɛ dɔc'yɛi, ma ngɛrpihe dɛɛ judíohe, dɛɛ israelhe, 'da'angu bi bɛni ngue di dä ra Jesús bɛ 'bɛ a ra ts'ɛt'abi, ngue da hyo.

² Nε án thu't'i 'bɛ mi mba ma dä bɛ 'bɛ a ra Poncio Pilato, ra ts'ɛt'abi bɛ a.

Bi zɛt rá 'yɛga ra Judas

³ Nε nu'a ra Judas xí dä a ra Jesús, 'bɛ mi 'yɔde 'bɛ'a bi man ɛ ma ngɛrpihe ngue da hyo a ra Jesús, bi mba baya bi cospa a 'däte ma 'dɛt'a yɛ mbɛti ngue ra t'axi xí un'ndɛ yɛ hmumbäjä, bi bɛni 'bɛ'a bi 'yɔt'e.

⁴ Nε bi 'yɛn'a ra Judas:

—Hingui ho hma a dá ɔt'e. Dá fänba rá ji n'da ran 'yohɛ hin'yɛ rá ts'oqui, bi 'yɛmp'ɛ yɛ hmumbäjä.

Pɛ nu'ɛ bi dɔti:

—Him ma güendagähe 'bɛ'a gá 'yɔt'e. Ya guí pɔ'a guím bɛnɛ bɛ, bi 'yɛn'ɛ yɛ hmumbäjä.

⁵ Bá ɛn bɛ ra mbɛti bɛ ja ra nijɔ a ra Judas baya, nε bi mba bá sɛt rá 'yɛga bɛ ja ra ndehnini.

⁶ Nε nu'ɛ yɛ hmumbäjä bi hyax'a ra mbɛti nε bi 'yɛna:

—Hingui sä ga pɛs'hɯ ua na ra mbɛti ngue dim pɛcua mahø'n'a, nguetho rán jut'iui ra ji na, bi 'yɛn'ɯ, nɛ gue'a i mam bɯ ja man t'ɛdihɯ.

⁷ Nɛ bin 'yänni 'bɛ'a di jap'a ra mbɛti. Nɛ bi bɛni da däm̄ba n'da xɛqui rá häi a ra 'yøt'ats'øe, guepɯ da t'äh yɯ 'damhnini' bɯ da du bɯ.

⁸ Nɛ asta guetya ní huti “rá häi ra ji” a ra xɛqui bɯ.

⁹ Nɛ nu'a bin ja, maya'bɯ bi man'a ra pøngahya Jeremías ngue din ja 'bɯ mí 'yɛna ngue: “Da thax i 'däte ma 'det'a yɯ mbɛti ngue ra t'axi, rá muui a ra ja'i. Gue'a bi man ɯ yɯ mɛngu israel ngue di muui.

¹⁰ Nɛ bi dänba rá häi a ra 'yøt'ats'øe, ngubɯ bi xicä ra Hmu,” bi 'yɛn'a ra Jeremías 'bɯ maya'bɯ 'bɯ mí ma.

Ra Pilato bi juq̄nba a ra Jesús

¹¹ Nu'bɯ mim 'bäpɯ ja rá hmi ra ts'ut'abi Pilato, bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Ha gue'e grá hmuts'ut'abi yɯ judío, bi t'ɛmbi.

Bi dā a ra Jesús:

—Gue'a guím ma.

¹² Nɛ nu'bɯ mi yaɸ'ɯ yɯ hmumbäjä nɛ mi'da ma ngurpihe a ra Jesús, pɛ hin te i tatho a ra Jesús.

¹³ Nu ra Pilato bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Ha hin guí ø'a i man'ɯ di yaɸ'i i, nɛ hin guí thąti.

¹⁴ Pɛ nu ra Jesús guexta'a hin te bi ma. Nɛ ɛmmɛ bi hyonya thoho ra ts'ut'abi, him mi pađi 'bɛ'a sä da bɛni.

Bi hma da mba ma cuati bɯ ja ra pont'i ra Jesús

¹⁵ Nɛ nu ra ts'ut'abi nzai midi thø a n'da ra ofädi 'bɯ ra pa ra dāmpeti ran dābaxjua. Midi thø'a to'o bi huan'ndɯ yɯ ja'i.

16 Nε mi o b_u n'da ran 'yoh_u í Barrabás, gátho mi fap_u 'bε'a mí øt'a.

17 Nu ra Pilato b_uya bi 'yän'nd_u bim pεti b_u:

—To'o guí ndeh_u ga xocpah_u ya. Ha gue ra Barrabás uague ra Jesús ngue nu'a εmbi ra Cristo, bi 'yεmp'_u.

18 Ngub_u bi ma nguetho mi pađi y_u zεya _u y_u ya_upate.

19 Nε nu'b_u mi hup_u ja ran ts'εmbate ra Pilato, bi mbεnpa ra nde a rá xisu bi 'yεmbi: “Hin te gui 'yørpa a ra hogan'yoh_u, nguetho má xui dá 'uı n'da ra t'ı nts'utho nangue a,” bi 'yεmp'a ra nde bi mbεnbi.

20 Pε nu y_u hmumbäjä nε _u y_u daç'yεi, bi 'bεp'_u y_u ja'i da 'yäpi go da mba ma thøgue a ra Barrabás, nε go da mba ntho a ra Jesús.

21 Nε bi 'yän mahøn'a a ra ts'at'abi:

—Nda'a guín ndeh_u ga thøcä, bi 'yεmp'_u y_u ja'i.

Nε bi da _u b_uya:

—Gue'a ra Barrabás gui thøgue, bi 'yεn'_u.

22 Nε bi da a ra Pilato b_uya:

—Xi'a ra Jesús εmbi ra Cristo, 'bε'a ga ørpä a tha.

Gátho bi 'yεn'_u 'b_up_u:

—Dami cuatp_u ja ra pont'i a.

23 —Pε hin te mán ts'o dá tınba na, bi 'yεn'a ra Pilato.

Pε nts'edi bi da _u:

—Dami cuatp_u ja ra pont'i.

24 Min nu ra Pilato b_uya ngue hingui sä dim päh yú mb_ui y_u ja'i, pε man'da bin junth_u _u. Janangue'a bi manda bá thunba ra dehe b_uya, bin xat'yε b_u yú hmi y_u ja'i, nε bi 'yεm b_uya:

—Nε nugä hin ma ts'oquigä rán däte da nu na ran 'yohu hin te in dupate, pε go ni ts'oqui zεhεhu, bi t'εmp'u yu ja'i.

25 Nε bi dα u yu ja'i buya:

—Haha, madague'a i 'yose ma güendahe a rán däte na ran 'yohu, necähe nε mam bom'betohe dim 'bu 'bu niya'bu, bi 'yεn'u.

26 Nu ra Pilato buya bi xocpa a ra Barrabás, nε bi manda dí fei a ra Jesús buya. Nε bi manda da mba ma cuati bu ja ra pont'i.

27 Nε nu yu dofui buya bi zix'a ra Jesús bu mí ja yú ngun'u yu dofui bu ja ra ngunts'ut'abi. Nε gätho yu dofui mí 'bu bu bim peti, midi fäts'a ra Jesús.

28 Nε bi mbøcpa rá he buya nε bi het'a n'da ra he xu jupoi tengu mi he yu ts'ut'abi.

29 Nε nts'edi bi huspa n'da ra corona tengu mí hu'ts' yu ts'ut'abi, pεgue ran thenni thoho bi 'yørpe, janangue'a ám 'be ra 'yu'uini a ra corona. Nε bi un'na n'da ra tøhø rán 'yεi tengu mí ha yu ts'ut'abi. Nε bin danyahmu bu ja rá hmi nε bi 'yεmbi: “Grá hmuts'ut'abi yu judío.” Nε bi 'yεns' yu biba, pεgue ran thenni thoho bi 'yørpe.

30 Nε bi ts'ots'i, nε bi hyanba a rá tøhø nε bi mbärpa rá ya.

31 Nε nu'bu mi gua'a bi 'yuspi bi mbøcpa a ra he xí het puya, bi het'u yú hese mahøn'a. Nε bi zix buya ngue di cuatpu ja ra pont'i bu ndehnini.

Bi cuatpu ja ra pont'i ra Jesús

32 Nε nu'bu mi ts'utho da bøm bu ja ra hnini, bin c'athu bu n'da ran 'yohu ra mengu bu Cirene, í Simón a. Nε bi t'ørpa ra ts'edi da duspa rá pont'i ra Jesús.

33 Nε bi zøm bη ja ra nyuni ξmbi Gólgota bηya. Nu'a ra Gólgota in nde da ma “ra t'øhø nyaxmu” a.

34 Nε nubηya bi un'na n'da ra vino mauaspi ra 'yεthi xηn ju. Nu'bη ya mí zä a ra Jesús, him bi nde bi zi.

35 Nε nu'bη mi jua a bi cuatpη ja ra pont'i bηya, nu'η yη dofηi bi 'yøt'a n'da ran taha nangue rá he ra Jesús. Gue'a bi man'a ra pøngahya maya'bη ngue din ja 'bη mi 'yεna: “Da mba ma dat'i a ma he nangue n'da ran taha da 'yøt'e.”

36 Nε mi hupη yη dofηi mi fädi.

37 Nε nubη rá ya a ra pont'i bi mba nt'o't'i bη ram hma bi ma 'be'a í ts'emba a ra Jesús, bi 'yεn'a ra t'ohni: “Nuna ra Jesús na, rá hmuts'ut'abi yη judío na.”

38 Nε bi mba ma cuatihη ra Jesús yoho yη bε, 'da a n'da yú pont'i. Nε bi 'bämp'η ja rán 'yεi a n'da nε bi 'bämp'η ja rá gaha a man'da.

39 Nε nu yη ja'i mi thopη, bi zani,

40 nε bi 'yεmbi:

—Nu'i guí εna guí xo't' ra danija nε xø man hyupa thoho guí hyøh mahøn'a, 'be'a guí øt' ya thä. Nu'bη majuani gue'e rá Ts'unt'η i Oja, dami çapη ja ra pont'i, gan yañse, bi 'yεn'η.

41 Nε'η yη hmumbäjä bi 'yηspi nε yη xänbate nija, nε yη fariseo, nε yη dác'yεi, gätho ma ngærpihe, din 'yεmp'η:

42 —Bi yañba yú te η 'da, pε hingui sä din yañse ya. Pε nu'bη majuani da guehna ma hmuts'ut'abihη, dyη israelhη, sä xtán gase bη ja ra pont'i nε xcá εç'yεihη bηya.

43 Bi ma, i ɛna i tɔp'ma rám fäts'i Oja, da zä da yaŋ a Oja ya 'bɥ, nguetho ya bi ma, guesε rá ts'unt'ɥ Oja na, bi 'yɛn'ɥ 'bɥ mi 'yɥspi.

44 Nε'ɥ yɥ bɛ 'darbɥ bi guat'ɥ bi zan a ra Jesús.

Bi du ra Jesús

45 Nε nu'bɥ mi hyuxadi bɥya bim 'bɛxui ra häi, nε jague'bɥ hyunde bi nεqui mahɔn'a.

46 Nu'bɥ mi ts'ɥtho da zɔn a hyunde, nts'edi bi mbah ra Jesús, bi 'yɛna:

—Elí, Elí, lama sabactani, bi 'yɛna ngue ra nde ra arameo.

Nu'a nam bɔni: “Ma Oja i, ma Oja i, hanja gá hyεga thoho,” bi 'yɛna.

47 Nu'bɥ mi 'yɔ'a bi man ra Jesús 'da yɥ ja'i mi 'bäpɥ, bi 'yɛna:

—Nuna ran 'yohɥ na, i mba't'a ra pɔngahya Elías, mí 'bɥ 'bɥ maya'bɥ.

48 Nε nu'a n'da mí 'bäpɥ 'bɛx bi mba bá ha n'da ɛna ra fɔnjo, bi darpɥ ja ra vino nε bi ndɔcta n'da ra xithi, nε bi 'uɔspa a ra Jesús, ɛmbi da zi.

49 Nε bi 'yɛn'ɥ mí'da mí 'bäpɥ:

—Dami hyɛhmbɥ. O te guidí unhdɥ. 'Bε gan nuhɥ 'bɥ ba ɛh ra Elías da yaŋi, bi 'yɛn'ɥ.

50 Nε xɔ bi mbafi nts'edi mahɔn'a ra Jesús, nε 'bɛx bi du bɥya.

51 Nε nu'a ra ora a bɥya, nu'a ra 'bɔ't'e mi ndam bɥ man'da mbo ra dɔnija bá fɔpɥ magɔts'i bi xɛt'i nε 'bɛxgue bi zɔt'a häi. Nε bi 'yaŋ ra häi bɥya, nε bi fɔ'i 'da yɥ do hɔnbɥ go hapɥ.

52 Nεpɥ ja yaŋ 'yägüi bi fɔh yɥ jaɔo. Nε nu'bɥ mi dambɛni ra Jesús, bi bɔx ɥ 'da yɥ 'yɛc'yɛi xi du, bi dambɛni bɥ ja yún 'yägüi ɥ,

53 bi mba b_u ra hnini Jerusalén _u nε bi nu _u 'da y_u ja' i _u xi du. Pε hinga gätho y_u pa.

54 Nε nu' b_u mi du ra Jesús, nε nu' a ra hmudof_ui mí fä a ra Jesús, nε' _u mi' da min 'yoh_u, 'b_u mi nu di 'yān ra häi, nε' _u gä mi' da bin ja, εmme bin su _u, nε bi 'yεn' _u:

—Majuāni maha, rá Ts'unt' _u Oja na ran 'yoh_u.

55 Nε mí 'bäp_u njomb_u ts' _u 'da y_u xisu ngue man yūm fäts' i_u a ra Jesús 'b_u mán 'yohe b_u ja ra 'yu, 'b_u mambá nεxhe b_u Galilea. Mí 'bäp_u _u, nguetho mi nde da nu 'bε' a da t'ørpa ra Jesús. Nε nu' _u bi nu 'bε' a gä bin ja.

56 Nε nu' a n' da mi 'bäp_u, ra María Magdalena a; nε' a man' da ra María mi 'bäp_u, ngue rá mbe ra Jacobo nε ra José; nε nu man' da ra xisu mi 'bäp_u, gue' a rá mbe ra Jacobo nε ra Xuua, yū ts'unt' _u ra Zebedeo _u; nε' _u mi' da y_u xisu mi 'bäp_u.

Bi mba nt'ägui a ra Jesús

57-58 Nε nu' a ra José, n' da ra mεmbeti b_u ra hnini Arimatea, bi mba b_u 'b_uh ra Pilato 'b_u mi ts'utho da y_uh ra hyadi. Bi 'yädi da 'yācpa rá ngøc' yei ra Jesús, nguetho mi εc' yei a. Nε bi manda ra Pilato b_uya din t'unni.

59 Nu ra José b_uya bi duspa rá ngøc' yei a ra Jesús nε bi mbärpa n' da ra 'bø' t' e x_un ho.

60 Nε bi gärp_u ja rán 'yägui zεhe a ra José. N' da ra hyādo xí manda xí mba nthεqui. Nu' b_u mi gua' a bi gärp_u, bi juasp_u n' da ra xīndo x_un hy_u b_u ja rá goxthi ra hyādo, nε bi mba b_uya.

61 Nε mi hup_u ra María Magdalena, nε man' da ra María mi hup_u ja rá goxthi ra hyādo.

Y_u dof_ui bi mbäh ran 'yägui

62 Nε nu'b_u mi hyax a ra pa ran ts'äya b_uya, xudi thocho bi mba _u y_u hmumbäjä nε y_u fariseo, bá nu ra Pilato,

63 nε sä bi 'yεmbi:

—Ma ts'ut'abi ahe, dá bεmhbe man'da bi man'a ra hyäte 'b_u him maní du, bi 'yεna: “Nu'b_u ná hyupa ga thambεni b_u 'b_u _u xøn du,” bi 'yεna.

64 Janangue'a x_un ho 'b_u gui pεhni to'o da mbäh ran 'yäg_ui an hyupa, xøhma ba ε _u yá xädi 'b_u bin xui da g_ucpa a rá ngøc'yεi, nε da 'yεna bi dambεni b_uya. Man'da x_un ts'o ra fεhni tengu a, xinda gue a bi mansε 'b_u mi 'b_ui, sä bi 'yεn'_u y_u hmumbäjä nε y_u fariseo.

65 Bi dā a ra Pilato b_uya, bi 'yεmbi:

—Sixh_u _u n'dan nε'ts'i ni dof_ui dá 'da'ah_u. Dami coth_u x_un ho b_u ja rá goxthi a ra hyädo, nε njon da zä da xo't'i.

66 Nε bi mbähä _u y_u mbäjä nε y_u fariseo, bi got'i x_un ho a ra hyädo nε bi mεpya, nε bá peng b_uya, bá cop_u y_u dof_ui ngue da mbädi.

28

Bi dambεni ra Jesús

1 Nε nu'b_u ya mi thoh ra pa ran ts'äya, xø rá mb_udi ra semana, bi mba mxudi thocho _u yoho y_u xisu. Nu'a n'da ra María Magdalena nε'a man'da ra María. Nu'b_u mí nεts'i ní mba b_u bí ja a ra hyädo.

2 Nε nu'b_u mí mba _u, 'bεxgue nts'edi bi 'y_un ra häi mahøn'a. Nguetho bi 'yøt'a rá m 'bεhni Ojä xí zøp_u 'b_u mí 'uec'a ra do mi juaxp_u ja rá goxthi ra hyädo.

3-5 Nε nu'a rá m 'bεhni Ojä di fεxni tengu n'da ra huεi. Nε nu rá he b_uya, x_un t'axi tengu n'da ran nεqui. Nε nu'_u y_u dof_ui 'b_u mín nu a rá m 'bεhni Ojä

εμμε bin su, bi fet'i, ne nte sä da 'yøt'e, tengu'bη xi du. Nu'a rām 'behni Oja, mi hupη ja a ra do xí 'ueque, ne bi 'yεmp'η yη xisu 'bη mi zøm bη:

—O guín suui. Dí pađi ngue guí hommi a ra Jesús xí cuatpη ja ra pont'i η.

⁶ Pε njo'o ua, bi mba nsots'i tengu mi ma. Ba thohmi gui nuui ua mí 'beni, bi 'yεn'a rām 'behni Oja 'bη mi 'yεmp'η yη xisu.

⁷ Nuya, ní mβε 'dahmantho, gui xihmi yú xädi: “Bi dambēni bη 'bη η xøn du ya,” gui 'yεnui. Ne nde'bη gätho ahη gui mbähä bη Galilea ne guerpη guin c'athη bη. Ne gue'a bá εcä ua ngue ga xi aui, bi 'yεmp'a rām 'behni Oja mahęts'i.

⁸ Ne bi bøm bη ja ra hyädo η yη xisu, bin su ne xim midi johya. Bin tihi, bi mba bá xi η yú xädi ra Jesús 'be'a bi sifi.

⁹ Ne bi zupη 'yu a ra Jesús η yη xisu.

—Xihats'i, bi 'yεmp'η.

Nu yη xisu bηya bin danyahmu ne bi hyup'η yú gua, bi dānde bηya.

¹⁰ Ne bi 'yεn'a ra Jesús:

—O guín suui, ni mβε ba xihmi η ma cuη, ní mbähä bη Galilea, ja nín tımhbη bη, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra fehni bi man yη dofai

¹¹ Ne nu'bη mí mbenc'η yη xisu, ne'η yη dofai mí fäh ran 'yāgui bi mba bá xi η yη hmumbäjä 'be'a gätho bin ja.

¹² Bim peti yη hmumbäjä bηya, ne yη dāc'yēi. Bi ma 'be'a da zä da 'yøt'e. Ne nubηya xən ngu ra mbeti bi un'ndη yη dofai

¹³ ne bi 'yεmp'η:

—Gui 'yɛmhɓɓ: “Bá ɛ ɓ yá xádi 'bɓ min xui 'bɓ mán aɓmbe, bi bɛp'a rá ngøc'yɛi,” gui 'yɛmhɓɓ, bi 'yɛmp'ɓ.

¹⁴ Nɛ nu'bɓ da 'yø'a ra ts'ut'abi ngue gán aɓmɓɓ, nɛ da 'yɛna da zɓ ahɓ, nugähe dan yähe ga fäx ahe, bi 'yɛn yɓ hmumbäjä 'bɓ mi 'yɛmp'ɓ yɓ dofui.

¹⁵ Nɛ bi hyän a ra mbɛti ɓ yɓ dofui bɓya. Bi mba da 'yøt'a bi sifi. Nɛ nu'a ra fɛhni bi man ɓ, xɓn ngu bi 'yɛc'yɛi ɓ ma mijudíohe dyɓ israelhe. Nɛ guexta'a ra fɛhni i man ɓ.

Yá xádi ra Jesús bi un yán t'ɛdi da mamp'a rá m hma

¹⁶ Nɛ dá mbähmbe bɓ ra häi Galilea bɓya, dí 'dɛ'ma'da gähe, yá xädigähe ra Jesús. Nɛ dá sømhbɛ bɓ ja ra nyuni xí xije ra Jesús dan c'athe bɓ.

¹⁷ Nɛ nu'bɓ má nuhe, dá ɛspahe a, pɛ nu'ɓ 'da him mi ɛc'yɛi gue gue'a.

¹⁸ Nɛ bi hyäm bɓ dí 'bähmbe a ra Jesús nɛ bi 'yɛnje:

—Gätho ra ts'ɛdi bin 'dacä ga manda gätho ra ximhäi nɛ mahɛts'i, bi 'yɛnje.

¹⁹ Janangue'a ní mbähä ya hønɓɓ go hapɓ 'bɓh yɓ jä'i gä na ndoho ra ximhäi, gui xihmbɓ da 'yɛc'yɛigui. Nɛ nu'ɓ to'o di dácä yá mbui, gui xixyɓbahɓ nangue rá thuhu ma Ta, nɛ nangue rá thuhu rá Ts'unt'ɓ, nɛ rá thuhu rá Hogandähi Ojä.

²⁰ Nɛ gui xänbahɓ da 'yøt'e 'bɛ'a gätho dá xi ahɓ. Nɛ guim bɛmhɓɓ dín 'yohɓ gätho yɓ pa asta gue'bɓ da guah ra ximhäi, bi 'yɛngähe ra Jesús bɓya.

**Ra 'da'yohogui nangué ma Hmuh[†] ra
Jesucristo
New Testament in Otomi, Eastern Highland
(MX:otm:Otomi, Eastern Highland)**

copyright © 1974 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Eastern Highland

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Sierra [otm], Mexico

Copyright Information

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Eastern Highland

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
eed5311a-6154-516f-aead-3829b2989366